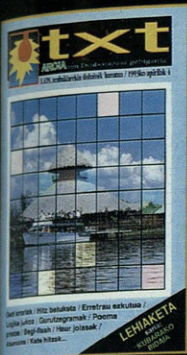

ARGIA

TXT

**DENBORAPASA
ALDIZKARIA
DOHAINIK**

EL SALVADOR

Ahantzeko
egindako amnistia

RUBEN BELOKI

«Txapelketa bat
erabazteko atxikia
egingo genuke»

JOSEBA ZUBIA

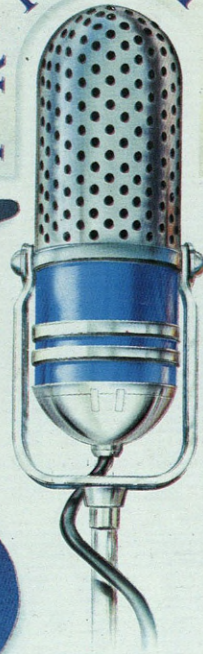
«Estatutua onartu
zenetik
etengabeko
ekaitzean gaude»

NEGU GORRIAK-EN ERASO BIKOITZA

URREA, ZE
URREA, ZE
URREA, ZE
URREA, ZE
URREA, ZE

I · R · A · T · I · A

eg n

Tfno. (943) 55 47 70

F.M. 103.0

**Barkatu,
baina
ez nago ados!**

ARGIA ez da damutu

JOAN den astean argitaratutako «Damutuak eta ARGIA» gutunari erantzutera datoz lerrook. Jose Ignazio Lz. de Luzuriaga jaunak idatzitako protesta hori niri zuzendua zen, zuzendaria naizenez. Baina ARGIAren ekipo osoaren izenean erantzun beharrean naiz. Lz. de Luzuriaga jaunak «damutuekin» duen haserrearen faktura guri denori pasatu nahi baitugu. Eta hori, jaun-andereok, ez da bidezkoa, ez etikoa.

Luzuriaga jauna: zure ustez oso gaiztoa den gizon bati elkarrizketa egin diogulako zaude minduta aldizkari honekin. Ez dut ulertzen zuk, horren gizon minbera zaren horrek, eta ARGIAk azken urteotan elkarriketatutako dituen zerrenda ikusita, nola ez diguzun errieta lehenago egin. Gure orrial-

deetan pertsonaia asko plazaratu dira, edozein ikuspegitik begiratu duzularik ere: Enrique Mujika Herzog, presoen sakabana-keta politika asmatu zuen sozialista horregandik hasi eta RPRko buruenganaino; HBtik hasi eta EAJraino; bertsolariengandik hasi eta idazleenganaino. Hainbeste urtetan harpidedun zaren zu konturatu ez bazara ere, iturri eta iritzi guztien berri jakin nahi duten irakurleentzat da ARGIA. Zabaltsauna izan da, urteetan, gure legea.

Maltzurkeriaz egozten didazu ez dakidala «zenbat kostatzen den presoei afektu minimo bat helaraztea». Eta zeu zara, ARGIAk presoei dien errespetoaz galdetu ere egin ez duena. Senidea zaren neurrian, jakin beharko zenuke haiei dohainik banatzen zaiela, zuei gastuen arazoa samurtzearen.

Mehatxu egin diguzu esanez, Euskal Herriak oraingoan ARGIA behar duela, eta horregatik harpidedun izaten jarraituko duzula. Eta horrekin batera ziurtatu diguzu, zuretzat dagoeneko ARGIA ez dela maite zenuena. Zuk, beraz, Luzuriaga jauna, ez duzu komunikabide zabal eta independentierik maite.

**Garbiñe Ubeda
(ARGIAko zuzendaria)**

DUELA aste batzuk egin genuen gurutzegrama erraldoi bat eta agldera bati erantzun genion: *Nork irabaziko du ordagoa?*

Gurutzegrama bete ondoren eta mus-jokalari bakoitzak zituen puntuak ikusi ondoren, musean dakien edonork ikusi ahal izan zuen ez zegoela jakiterik nork irabaziko zuen ordagoa, ARGIAk ez baitzuen esaten nor zen eskutik.

ARGIAren hutsegite bat izan bada, ez da gure arazoa, baina ARGIAk berak ipini dituen oinarriak errespetatu behar ditu eta ARGIAk eskutik nor zen esaten ez zuenez, erantzun ona litzateke: bi jokalaririk direnez 32 puntu dituztenak eta eskutik nor den esan ez denez, *ez dagoela jakiterik nor den irabazle*.

Horregatik, salgarria iruditzen zait saria norentzat izan den agertzen den tokian Aitor irabazletzat eman duenarentzat izatea Pariseko bidaia.

**Martxel Aizpurua
(Zarautz)**

H I R U G A R R E N B E G I A

Bejondeiola Mahomaren izerdiari

KOLORE, usain eta argiz jantzita etorri zaigu azken alea. Boticelliren oinordeko. Udaaberri moduan. Suskinden ahaide. Lurrintsu. Biltzen duen plastikoa kendu eta halako lurrin gozo bat barreiatu da gela osoan. Arroza usaina beharbada. Profetaren izerdia. Ederra. Eta luzea. Bi asterako gutxienez. Zera, merkatu ekonomia eta leihakortasunarena irizpide nagusi bilakatzen ari dela, eta prentsa idatziko *buru pentsakorrei* ez zaie besterik bururatzen irakurle sofritua gero eta orrialde gehiagoz bonbar-

datzea baino. Mardultasunaren moda. Produktu onak ez dakit baina benetan bikainak.

Garai batean ogitartekoa biltzeko materialik proposenak gaur egun astebeteko jakietarako ematen du. Hori bai, orain ez zaizuela otu ere egin patrikan eramatea, jostura guztiak askatuko zaizkizue eta. Tolestea ere malabarismo ariketa bat izatzen da.

Aldizkaria ere halakotu zaigu. Lehen ez ziguten 68 orrialdeek (azala eta kontrazala barne, zenbaki zoragarriaren atarian. Tek-

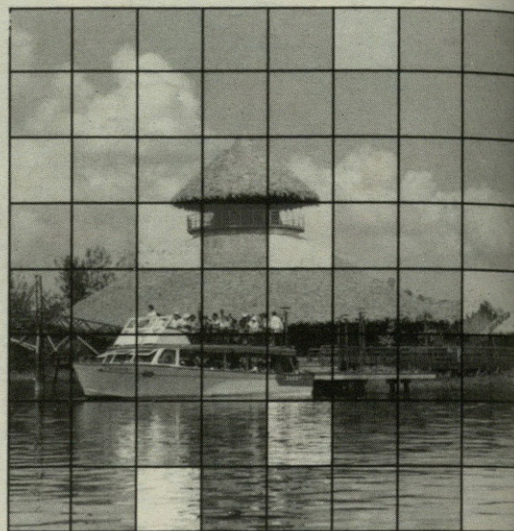
nologiak eragozten digulako, guregatik balitz...) lan txikia ematen, eta orain beste hogeita hamabi. Ez al da, bada, krisi garai hauetan kultura eta irakurzaletasuna suspertu behar? Tori, orduan, irakurtzeko. Laster irakurleek ere ortopedikoa beharko dute, gure moduan. Egin beharko, bai, dioptriak sendatzeari buruzko erreportaiak.

Aste honetan, gainera, benetan serio hartu dute irakurketa bultzatzearena. Kultura sustatzearen gura igotza daude kazetariak eta galgarik gabe

abiatu dira jendea letarduntzearen gurutzadan. Asmo kulturofiloak ez daude gaizki, baina abiada jaitsi egin beharko da. «Zientzi argitalpenak» izeneko azpisaila ere sortu dugu lehendik kabitzen ez zaizkigunak bere toki egokian emateko. Ongi. Lastima da aurrenekoa izan eta «Argitalpenak» orrialdeetan liburu bera aurkezten zaigula. Lehenengo ahapaldia hitzez hitz errepikatuta dator. Fisikaz blai bukatu dugula, alegia.

MIKEL ELORZA

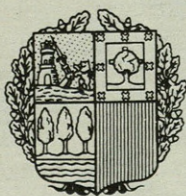
7. Politika kronika. AITZIBER YARZA.
8. Joseba Zubia, Lehendakaitza Saileko kontseilaria: «Estatutua onartu zenetik etengabeko ekaitzean gaude». AITZIBER YARZA.
12. Politika ttanttakea.
14. Nazioarte kronika. LUKAS MARTINEZ.
16. Ahantzarazi gura duen amnistia. XABIER LETONA
20. Nazioarte ttanttakea.
22. Enpresen soson ehizean. PELLO ZUBIRIA.
24. Elkartasuna errukiaren menpeko bihur ez dadin. AMAGOIA IBAN.
28. Inportazioen mareak apar beltza dakar. ALBERTO IRAZU.
31. Jaiotza ospakizun bihurtuz. MYRIAM GARTZIA.
34. Ruben Beloki: «Txapelketa bat irabazteko atxikia egingo nuke, noski». IÑIGO HERCE.
40. Kultura kronika. J.J. PETRIKORENA.
42. Rikardo Arregik lehen poema liburua kaleratuko du Ereinen eskutik.
Poesia, irudimena eta errealtate lotzen dituen hari hauskorra baita. J.J. PETRIKORENA.
44. Negu Gorriak-en eraso bikoitza. JOXI GOIKOETXEA.
48. Hamar urte bete ditu Altxerri arte galeriak.
Abangoardia artea armarri bezala. LEIRE ARZUAGA, JOXI GOIKOETXEA.
51. Munduaren zabaletik kultura. J.M. HERITZ.
52. Kultura Agenda.
54. Argitalpenak.
56. Kultura ttanttakea.
58. Aukeran.
63. Denborapasa.
66. Epaileen kontraesanak. RAFAEL SANZ.

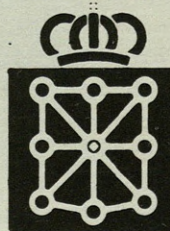
Gezi eroriak / Hitz batuketa / Errefrau ezkutua /
Logika jokoa / Gurutzegramak / Poema
presoa / Begi-flash / Haur jolasak /
Abaraska / Kate hitzak...

LEHIAKETA
saria:
KUBARAKO
BIDAIA

TXT: ARGIA Egunean iragarri bezala, denborapasa aldizkaria bat jarri dugu martxan, eta hona hemen, ARGIAren 1.429. zenbakiarekin batera, gehigarri horren lehenengo saioa, iazko uztailen plazaratutako horren segida. Hemendik aurrera, oporrak guztien atarian eskuratu ahal izango duzu, dagokion ARGIAren batera. Gurutzegrama eta gainerako jokoetan trebatzeaz gain, mundua ezagutzea ere gustokoa baldin baduzu, aukera ederra duzu Kubarako bidaia irabazteko. Erdiko orrialdeetan josita topatuko duzu TXT.

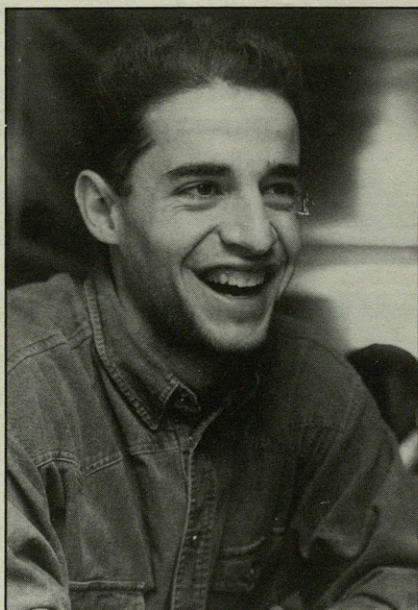
Eusko Jaurlaritzako Kultura Sailak
diruz lagundutako aldizkaria

Aldizkari honek Nafarroako Gobernuaren
laguntza jaso du

JOSEBA ZUBIA: Lehendakaritza Saileko Kontseilariak urtebete darama gobernu zentralarekin zenbait transferentzia negoziatzen. Eusko Jaurkitzaileak jada proposamen finko bat luzatu dio Madrilo gobernuari, eta erantzunaren zain dago. Transferentzietan eman den bost urteko lehortearen ondoren, negoziaketei esperantzaz ekin bazitzairen ere, gaur egun Joseba Zubia ez da oso baikor ageri./8

RUBEN BELOKI: Gaztea izan arren guztion ahotan dugu burlatar gazte hau. Bigarren Mailako Eskuz Banakako Txapelketa irabazi zuen zalaparta askoren artean. Profesional bezala jokatu behar duen lehen Banakako Txapelketa hastear dagoela ere iskanbila sortu du Asegarre enpresarekin sinatu berri duen kontratuak. Hala ere, bera lasai dago. Denbora bere alde dago, eta ez omen zaio inporta pixka bat itxoiteak./34

MUSIKA: Euren aurreko LPa argitaratu zuenetik bi urte pasatu direnean, apirilaren 20an aurkeztuko du Negu Gorriak taldeak bere lan berria. «Borreroak baditu milaka aurpegi» izenburupean 22 kantu biltzen dira bi diskoetan banaturik. Hauxe da Negu Gorriak-en eraso berria, eraso bikoitza. Taldeko partaideek esan diguten bezala, entzuleak harrituta utziko dituen ezustez jositako grabaketa./44

Jabea: Zeruko Argia, S.A.L.

Argia egiten dugu:

Donostian: Eñaut Apaolaza, Amagoia Iban, Alberto Irazu, Joxi Goikoetxea, Ritxi Lizartza, Juan Jose Petrikorena, Patxi Sarriegi, Garbiñe Ubeda, Aitziber Yarza.

Bilbon: Maite Artola, Myriam Garcia, Maite Iriondo, Xabier Letona, Maite Lizarraga, Sabino Madariaga, Amaia Nabaskues, Nere Portillo, Idoia San Sebastian, Lierni Uribarren, Ainara Zuazabeitia, Aitor Zuberogitia.

Iruñean: Iñaki Camino, Patxi Larrion, Ixiar Rozas, Iñigo Herce, Ander Usabiaga.

Iparraldean: Ixabel Etxeberria.

Gasteizen: Ismael Diaz de Mendivil, Jon Maia, Leire Lopez de Aberasturi, Igone Olarte, Estitxu Ugarte.

Kolaboratzaileak: Iñaki Agirresarobe, Mikel Antza, Xabier Alegria, Edorta Arana, Hilario Arbelaitz, Xipri Arbelbide, Karlos Argiñano, Gorka Arrese, Patxi Azpillaga, Mikel Arrieta, Juan Mari Arzak, Mikel Asurmendi, Jean Louis Davant, Elhuyar, Joxan Elozegi, Xarlo Etxezarreta, Luis Fernandez, Fernan Goñi, Andres Gostin, Jimu Iturralde, Josu Landa, Juan Jose Lapitz, Xabier Lekuona, Xabier Lezeta, Emilio Lopez Adan, Mattin, Xabier Mendiguren, Bego Montorio, Imanol Murua, Jaione Ogiza, Joxan Oiz, Eva Olaizola, Xabier Oleaga, Joxe Mari Ostolaza, Bota Punttuba, R.M. Sabaris, Joxemi Saizar, Carlos Santamaria, Jon Sarasua, Tala, Txillardegui, Iñaki Uribe, Iñaki Uriarte, Asisko Urmeneta, Iñaki Zarata, Pello Zubiria.

Hizkuntz arduraduna: Mikel Elorza.

Argazkiak: Aitor Bayo, Leire Arzuaga.

Diseinu eta montajea: Garbiñe Ubeda, Karlos Beristain.

Infografia: Beñat Azurmendi, Iñaki Martiarena.

Azala: Aitor Bayo, Garbiñe Ubeda.

Publizitatea: Josu Martikorena.

Promozioa: Jose Luis Olaziregi.

Administrazioa: Aitor Aznar.

D.L.: NA 80-1963.

ISSN: 0213-909X

Commission paritaire: 72562 E.

Helbidea: Industrialdea, 1 eta 2 pabiloiak. 20160 Lasarte-Oria, 114 Postakutxa Bilbo, Iratxe Monastegia 70 3.ezk 31011 Iruñea.

Tfnoa: (943) 37 15 45, (94) 424 46 63, (948) 17 80 78

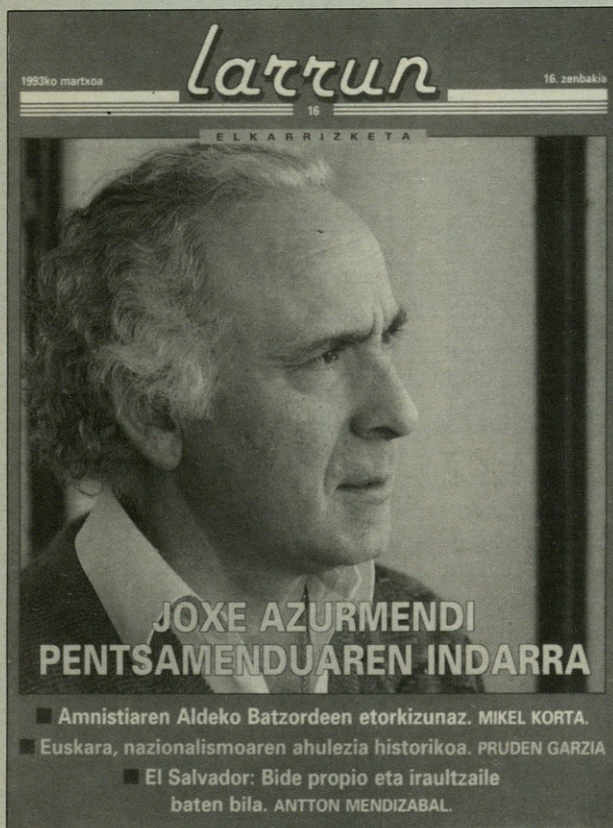
Faxa: (943) 36 10 48.

Inprimategia eta Fotomekanika: ANTZA.

16 garren zenbakia
KALEAN

LARRUN

16

JOXE AZURMENDI:

«ETA da gure azken historiak duen daturik inportanteena»

AMNISTIA

Amnistiaren Aldeko Batzordeen etorkizunaz

EL SALVADOR

Bide propio eta iraultzaile baten bila

EUSKARA

Nazionalismoaren ahulezia historikoa

Mugarik gabeko pentsamendua

Jaso ezazu LARRUN etxean

IZEN-ABIZENAK
.....
HELBIDEA Tel.:
.....
HERRIA
HERRIALDEA K.P.
BANKU EDO AURREZKI KUTXA
SUKURTSALA
SUKURTSALAREN ZENBAKIA
KONTUAREN ZENBKIA

(Urtean lau ale. Hego Euskal Herria: 2.800 pezeta. Ipar Euskal Herria: 182 libera)

LARRUN: Industrialdea, 1 eta 2 pabilioiak, Tel: 37 15 45 Fax: 36 10 48 Lasarte Oria 20160

Dibortzioak ukitutako ezkontza

IGANDEAN aspaldian iragarritako PSE-PSOE eta EEren arteko bateratzea gertatu zen. Bertan, Onaindia eta Benegas elkarrekin ikusi ahal izan genituen, Jose Luis Corcuera eta Juan Mari Bandres inguruan zituztelarik. Alderdiko postuak espero bezala beteko dira, eta PSE-EE alderdiaren lehendakariarekin harremanetan jartzeko Madriletik pasa beharko gara, han egoten baita Txiki Benegas.

Mario Onaindia izan da bateratze honetako pertsonaia esanguratsuenetakoa, eta halakoa izan zen igandean bota zuen hitzaldia ere. Mario Onaindiak «ezkontza batean baino zoriontsuago eta dotoreago» sentitzen

zela azaldu zuen. Ahaztu egingo zitzaizkion agian, ezkontza horretara iritsi baino lehen gertaturiko dibortzioak. EE sortu zenetik, eta sortzen ari zela ere, banaketa ugari gertatu dira. Hala ere, dibortziorik ezagunena ideologia mailan gertatu dena da. EIAko garaietatik hasi eta PSOEn bukatzeraino, ez da jauzi makala.

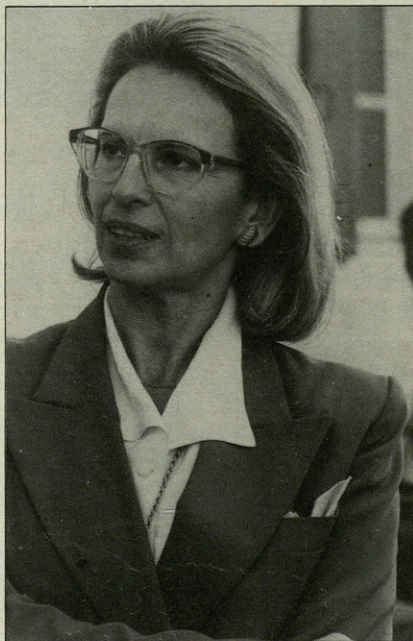
Mario Onaindiak bateratze honekin bere amets zahar bat beterik ikusi duela dio, «*Ebrotik begoaldera jaio-tzeko sortea izan bagenu, guztiak alderdi berean aritu izango ginateke aspalditik*» gaineratuz. Harrigarria benetan muga Ebrotik behera jartzea, bi alderdien bateratzea nola joan den

ikusirik, muga Ebro baino dexente iparralderago dagoela pentsa baitaiteke. Galde diezaietela, bestela, Nafarroan EEkoak ziren kideei. Ez dirudi hauen aspaldiko ametsa denik Gabriel Urralbururen alderdian sartzea.

PSN bera ere azken aldian iparra galduta dabilela dirudi. Orain dela hilabete baino gutxiago HBk aurkeztutako osoko zuzenketaren aldeko botoa eman zuen. UPNren aurka joateko, hilabetetan eramandako HB baztertzearen aldeko politika guztiz ahaztu zuen. PSOEk Nafarroan Alliren gobernuari aurre egiteko bezain besteko indarra bazuela azaldu nahi zuen aurrekontuak blokatuz.

Jokoa ez zaio PSNri espero bezala atera, antza, eta inkesten psikosiak jota UPNrekin negoziatzera abiatu da. Aste honetan kaleraturiko inkesta baten arabera UPNk zortzi puntuko alde aterako lioke PSNri hauteskundeak orain burutuz gero. Tarte handiegia agian PSOerentzat, eta esaerak dioen bezala, etsaia gainditu ezin duzunean, berarekin elkartu.

Aurrekontuak ez dira gehiegi aldatu. Beraz, PSNren jarrera aldatu dela pentsatzea besterik ez zaigu geratzen. Nafarroako IUko koordinatzaile den Felix Tabernaren ustez, «*PSOE dilista platerkada baten truke saldu da*». Baina egokiagoa litzateke, agian, boto batzuk mantentzearen truke saldu dela esatea. Akordioa, ezustekorik gertatzen ez bada, hemendik gutxira lortuko dute bi alderdiek, eta beharbada, EA ere akordio honetan sartuko da. Hau ere batzuekin eta besteekin aritu da aurrekontuen inguruan.

Ipar Euskal Herrian hauteskundeak bigarren itzulia ez du inolako aldaketarik ekarri. Alliot-Mariek (RPR) eta Alain Lamassourek (UDF) lortu dituzte, bost eta seigarren hautes-barrutietan, diputatu aktak. Seigarren hautes-barrutian, lehen itzulian, Michel Intxauspe atera zen hautatua. Eskuina, beraz, indar hegemoniko bezala mantentzen da. Hala ere, 5. hautes-barrutian PSFko hautagaiak boto ugari lortu zituen.

Aitziber Yarza

Joseba Zubia, Lehendakaritza Saileko kontseilaria

«Estatutua onartu zenetik etengabeko ekaitzean gaude»

Duela urtebete hasi ziren berriro ere transferentzien negoziaketak, bost urteko etenaldiaren ondoren. Emaitzarik gabeko urte honek proposamen finko bat egitera bultzatu du Eusko Jaurlaritza. Gobernu espainiarrak erantzunik eman ez badu ere, egoera ez da oso baikorra. Negoziazio hauetan aritu den Joseba Zubia kontseilaria ere ez da oso baikor azaldu aurrera begira.

ARGIA. Zein izan da Legebiltzarrean egindako azken agerraldiaren ondoren alderdien aldetik jaso duzun erantzuna?

JOSEBA ZUBIA. Erantzuna espero nuen bezalakoa izan da. Negozia-ketetan urritik hona zer nolako aurrerapausoak eman ziren azaltzea zen nire asmoa. Azken proposamen finkoa bazegoela azaldu nahi nuen, atzerako biderik ez duen proposamena, eta Legebiltzarrak honi buruz duen iritzia ezagutu.

Jaso dudan irudia ona izan da, Legebiltzarrean zeuden alderdiek ez baitzuten Madrileko gobernuari eginiko proposamen honekiko kritika zuzenik egin. Honek esan nahi du eztabaidan dauden transferentzien oinarriek Legebil-

tzarraren babesa jaso dutela.

A. EA eta EUEk Eusko Jaurlaritzako kideei kritikak egin dizkizute.

J.Z. Ez dut uste Euskal Gobernua kritikatu dutenik. Kritikak baino gogoetak izan zirela esango nuke nik. Bi izan ziren batez ere: batetik, Madrilen borondate politikoa eza, eta nik hau argi utzi nuen nere agerpenean. Alde honetatik, EA eta EUE ados azaldu ziren nik esandakoarekin. Hala ere, nik borondate politikoa ez dagoela uste dudala esan nuen eta beraiek borondate politikorik ez dagoela onar ne-

zan esan zidaten. Nik «uste» hitza erabiltzen dut borondate politikoa subjektiboa delako.

Bigarren gogoetan, gobernuan dauden alderdiek estatutuaren irakurketa bera egin beharko luketela azaldu zuten. Ni honekin ez nator bat, gobernu programa bat badago eta hau betetzen ari delako. Estatutuaren irakurketak eta estatutua noraino garatu behar den ez ditu gobernuak erabakiko, Lwgbiltzarrak baizik.

Batzordeak lasterrean bukatuko du bere lana eta ondoren txosten bat egin eta osozko bilkurara eramango

da. Eztabaida honetan ikusiko da benetan bakoitzak estatutuaren zein irakurketa egiten duen.

A. Gobernu zentralak transferentziak emateko borondaterik baduela uste al duzu?

J.Z. Gobernu zentralaren aldetik borondate administratiboa badagoela uste dut, baina negoziatzen aritu garen urte honetan borondate politikorik ez dagoela ikusi dut. Ez dut borondate administratiboa zalantzan jartzen eta gobernu zentralak prozesu honekin amaitzeko duen borondatea ere ez dut esanetan jartzen, baina hau ez da nahikoa. Borondate administratibotik politikora jauzia ematean gertatzen da porrota.

A. PSEk egoera ez dela dramatikoaz azaldu zuen. Ez al da dramatikoaz 1987tik transferentziarik ez egin izana?

J.Z. Nik ere ez nuke egoera dramatizatu nahi, hau edozein gaitan txarra baita. Errealista izan beharra dago. Egia da ez dela dramatizatu

■ «Transferentzien inguruan akordioak lortzea jarrera politikoek behar duten laguntzaren arabera da» ●

behar, baina unea larria dela ere ezin da ukatu. Hala ere, hau ez da prozesu autonomikoan bizi izan den unerik larriena. Estatutua onartu zenetik hamahiru urte igaro dira eta ekaitz asko jasan behar izan ditugu; etengabeko ekaitzean gaudela esatera ere ausartuko nintzateke. Eguzkia noizbehinka azaltzen da, baina sumendiaren erdian gaude beti. Hamahiru urteko estatutu-garapenaren ondoren gaur egungo egoera kezkarria da.

A. *PSEren jarrera honek ez al du abultasuna sortzen Madrileko gobernua presionatzeko orduan?*

J.Z. Nire ustez ez da presio arazoa, borondate arazoa baizik. PSEk jarrera bat edo beste izan, Eusko Jaurlaritzak duen politika autonomikoa bakarra da, ez daude bi gobernu. Gobernu zentrala transferentzia gehiago egin ditzan komentzitu behar dugu. 1979an lorturiko akordioak bete behar direla oroitarazi behar diogu. Itun politiko baten aurrean gaude eta beraz bide politikoetatik konpondu beharrek; elkarrizketa politikoa, negoziazio politikoa eta kontsentsua behar dugu. Presioak eta antzekoak alde batera utziz.

A. *Negoiazioak apurtzeko mehatxua ere eginga duzu. Apurtu al dira?*

J.Z. Guk gutxieneko transferentzia proposamena egin diegu. Orain negoziatzen jarraitzerik ez dago, ez dago eztabaidatzeko ezer. Eztabaida bukatuta dago eta negoziatzen jarraitzen genuela esateak ez zuen zentzurik. Zortzi edo hamar eguneko epeak jarri izan ditudanean zentzu honetan jarri ditut, eztabaida amaitzeko epe bezala. Negoiazioa bukatu

«Balorazio ekonomikoak badu garrantzirik, baina garrantzi handiegia ematen zaio. Estatu persa baten itxura zabaltzen ari da; Madrilek hainbeste ematen duela eta guk hainbeste eskatzen dugula».

da eta baiezkkoa edo ezezkoa ematea besterik ez da gertatzen.

Negoziaketen apurtzeaz hitz egiteak ez du zentzurik. Zertarako esango duzu apurtu direla hilabete barru berriro ere horretan aritu behar bazara? Une hobeak itxaron eta gobernu zentrala gure jarrera zuzena dela konturatzea nahi dugu. Argi daukagu ez dugula estatutua egokitzen ez den transferentziarik onartuko. Politikoki oso egokia litzateke epe motzean transferentzia kopuru altu bat lortzea, baina epe luze edo ertainera iruzurra dela jakingo litzateke.

A. *Madrileko Gobernuaren aldetik ez duzula borondate*

politikorik ikusi esan duzu, baina ekonomikoki aztertzeke orduan ere ez duzue akordioa lortu. Zein izan da oztoporik garrantzitsuen akordioa lortzeko?

J.Z. Niretzat garrantzitsuen ez da ez bat ez bestea, arazoa autonomi esta-

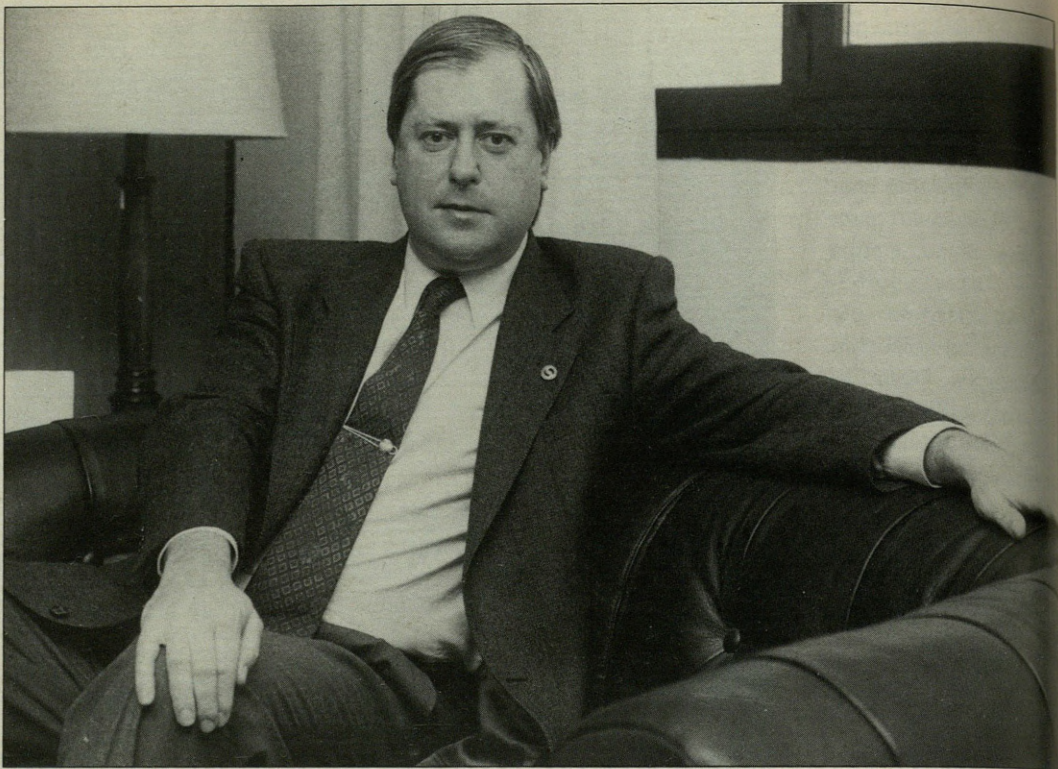
tuaren eredua da. Estatutua eta autogobernua geratzen diren transferentziak baino askoz gehiago dira, eredu baten barnean daude. Eredua ez dago itxita eta zalantzak daude ereduaren inguruan. Federalismoaren aldeko bideak daude; baina,

TXIKI JAI

LASARTE-ORIA
Kale Nagusia
Tel.: 37 09 77

5,30etatik AURRERA
GOSARIAK EGUNERO

«Negoziaketak
apurtzeaz hitz
egiteak ez du
zentzurik:
zertarako esango
duzu apurtu direla
hilabete barru
berriro ere
horretan aritu
behar bazara?»

bestetik, zentralismoaren aldekoak ere badaude. 1978-79an eredu baten alde egin zen apustu, baina hau itxi baino lehen beste proposamen abstraktoak sortzen baldin badoaz, prozesu osoa aldrebestu egiten da.

Borondate politikoak ere bere eragina du: 1979an eraiki asmoa zegoen eredu egiteko borondatea behar da. 1979. urtea gero eta urrutiago dago, eta orduan erabakitakoa ahazteko joera dago. Estatu homogenoa egin nahi dute eta honek bere eragina du.

Balorazioak badu garrantzirik, baina garrantzi handiegia ematen zaio. Estatu persa baten itxura zabaltzen ari da, Madrilék hainbeste ematen duela eta guk hainbeste eskatzen dugula. Badirudi diru kopurua jarri dugula negoziazio politikoaren gainetik. Gu ez gara ezer erosten ari. Transferentziak hainbat osagai ditu, eta hauen arabera itun ekonomikoa aplikatuz kantitate bat ateratzen da.

A. *Zer nolako eragina dute hauteskundeek transferentzien prozesuan?*

J.Z. Uste duguna baino handiagoa. Hau esperientziak erakusten digu. Prozesu honetan ez dago objektibaziorik, akordioak lortzea edo ez jarrera politikoek behar duten laguntza edo babesaren arabera da. Esperientziak erakusten digu hauteskundeak dauden

batek edo besteak behar duen laguntzaren arabera. Joko honetatik atera beharko ginateke, baina hau agian ilusioa besterik ez da. Prozesua objetibatuta egongo balitz, hauteskunde eta bestelakoetatik at egongo litzateke. Baina argi dago eragin handia dutela. Prozesua, zoritxarrez, oso lotuta dago unean-uneke beharrei, alderdiko nahiei.

aurrera, gutxiagorako aldaketak estatutuari iruzur bat izango lirateke eta ez ditzate onartuko. Aldaketak egiteko prest nago, baina inola ere ez gutxienetatik behera.

A. *Akordioa lortzen ez bada azken erabakia Legebiltzarrak duela diozu; zerbide ditu honek transferentziek aurrera jarrai dezuten?*

J.Z. Legebiltzarrak eskaintza bat egiten badu, honek gobernuak eginikoak baino pisu handiagoa du. Hala ere, gobernu zentralak ez badu jaramonik egiten, erabaki gogorrak hartzea pentsatu beharko litzateke. Momentu hauetan ez du zentzurik etorkizuneko irteerak planteatzea. Denak du bere muga eta bukaera. Hamahiru urte asko dira, eta ez dut muga bat jarri nahi. Baina argi dago behar dena itxarongo dugula, baina ez gehiago.

«Gobernu zentralak ez badu jaramonik egiten, erabaki gogorrak hartzea pentsatu beharko litzateke» ●

bakoitzean geldialdi bat egoten dela. Geldialdi hau gehiago nabari da hauteskunde orokorrak badira, eta areago hauteskundeak gogorrak baldin badira. Hauteskunde hauetan ez dakigu zer gertatuko den eta ondorioz azken hilabeteetan geldialdi handia izango da. Hauteskundeak eta gero ere ikusi beharko dugu, alderdi

A. *Egiturenek zuen jarrera noiz aldatuko zain dagoela adierazi izan du. Prest al zaudete negoziatzen ari zareten transferentzia hauetan jarrera aldatzera?*

J.Z. Gure jarrera ez da inola ere aldatuko. Guk eginko eskaintza gutxieneko eskaera da, hauek dira transferentzien baldintza minimoak eta, hemendik

EKO ASTEASU
Keelavite poligonoa z/g
ASTEASU

EKO VILLALBA
San Juan Kalea, 9
EIBAR

EKO TOLOSA
Zumalakarregi kalea, 4
TOLOSA

AUTOSERVICIO GORA-BERA
Agerretxe Ibilbidea
DEBA

EKO EUOMAR
Nafarroa ibilbidea, 37
ZARAUTZ

SUPER ANDONAEGUI C.B.
Andonaegi kalea, 10
SAN PEDRO - DONOSTIA

MERKEK IGLESIAS
Azkuene Kalea, 12
TRINTXERPE

**SAN JUAN BAUTISTA
KOOPERATIBA**
Villas auzoa
HERNANI

EKO IRUN
Blas de lezo, 22
IRUN

EKO LEZO
Alda. Jaizkibel, 1
LEZO

EKONOMATO ORBEGOZO
C/ Eliz-Kalea, 1
ZUMARRAGA

SUPER RENTERIA
Vicente Elicegei kalea, 5
ERRETERIA

EKO BERAUN
Galtzaraborda Etorbidea, z/g
BERAUN - ERRETERIA

EKO ERREKONDO C.B.
Zigordia kalea, 7
ZARAUTZ

EKO LEGAZPIA
Urola s/n
LEGAZPIA

SUPERMERCADO SOKOA, C.B.
Sakoa Merkatalunea, 7
Hirigintza (ARABARKA jalearen atzean)
HONDARRIBIA

BETI MERKEK
Loiola kalea, 12
DONOSTIA

EKO ALTZA
Larratxo Ibilbidea, 96 zbk.
ALTZA

EKO VILLALBA
Torres Urquizu kalea, 13
EIBAR

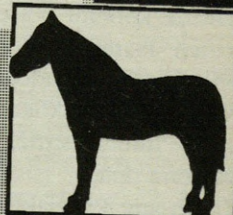

EKO AIETE
Etxaidi Sola
AIETE - DONOSTIA

BASTIDA
Erdiko kalea, 32
MUTRIKU

ZURE ETXE ONDOAN

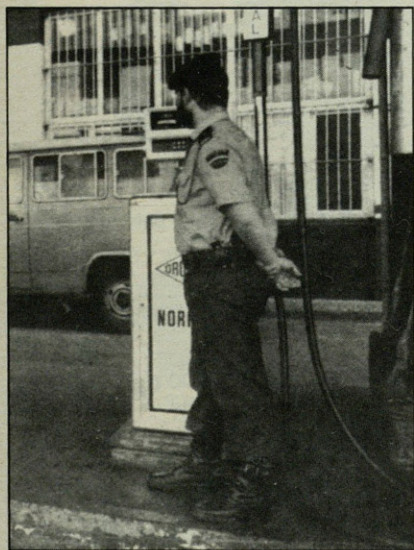

EKO

SUPER IZTIETA
San Sebastián kalea, 16
ERRETERIA

E Z P A L A K

■ POLIZIA NAZIONALE GASOLINARIK GABE

DONOSTIA eta Irungo zenbait gasolindegik Espainiako Polizia Nazionalari gasolina gehiago saltzeari uko egingo diote. Erabaki hau Polizia Nazionalak dituen zorren ondorioz hartu dute gasolindegiek. Azken hiru hila-beteetan zor handiak egin dituzte, ezin baitituzte kobratu poliziek erabiltzen dituzten txartelak. Zorrik handiena Donostiako gosolindegia batean dute, hiru milioi pezetakoa (150.000 libera inguru). Irunen berriz, 900.000 pezetako zorra dute.

Orain arte Poliziak txartel batzuen bidez ordaintzen zuen, eta hilaren bukaeran gasolindegiek probintziako polizia arduradunei bidaltzen zizkieten. Ondoren, Madrilgo Zuzendaritza Nagusiak egiaztatu behar zituen eta, azkenik, txartelen balioa Campsa, Repsol eta Petronorren gasolina txartelez aldatzen zen. Azken hiru hilabeteetan, ordea, trukaketa ez da eman.

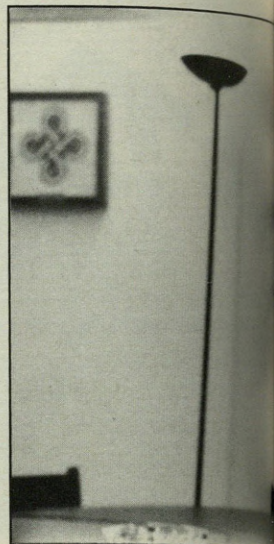
■ INDULTATURIKO GOARDIA ZIBILA LANEAN GORANTZ

JOSE Perez Navarrete, torturak direla eta zigortutako goardia zibila, gogoko lanpostua eman diote indultoa jaso ondoren. Gobernuak, Juana Goikoetxea torturatzeagatik zigortuak izan ziren bost goardia zibilak indultatu zituen, eta orain, berriz, Jose Perez kapitaina komandate izendatu dute.

Corcuerak martxo hasieran azaldu zuen goardia zibil hauek beraien postuetara itzuliko zirela. Ez zuen azaldu, dena den, hauetako bat postuz igo ere egingo zutenik.

■ 12 MILIOI PEZETA BAKEAREN ALDEKO KOORDINAKUN- DEARENTZAT

EUSKO Jaurlaritzak bakearen aldeko bi talderi 15 milioi pezetako (800.000 bat libera) dirulaguntza ematea erabaki du. Diru hau Justizia Saileko aurrekontuen atalean aurrikusi da; eta hauen arabera, Bakearen Aldeko Koordinakundeak hamaika milioi jasoko ditu eta Euskal Herriko Giza Eskubideen aldeko taldeak hiru. Dirulaguntza berri hauekin hiru urtetan Eusko Jaurlaritzak berrogei milioi pezeta eman dizkiete bakearen aldeko talde batzuei. Banaketa, ordea, oso 'zehatza' izan da. Bakearen Aldeko Koordinakundeak 25 milioi inguru jaso ditu eta Giza Eskubideen Aldeko taldeak 11. Banaketa honek kritika oso gogorrak jaso ditu beste taldeen aldetik.

Z
I
T
I
H
Z
E
Z
T
I
H

«Ni ez naiz ezkerretik mugitu, beste batzuk dira mugitu direnak. Nik, 90eko hamarkadan, taldea, elkartasuna eta gauza publikoei indarra ematearen aldeko apustua egiten dut.»

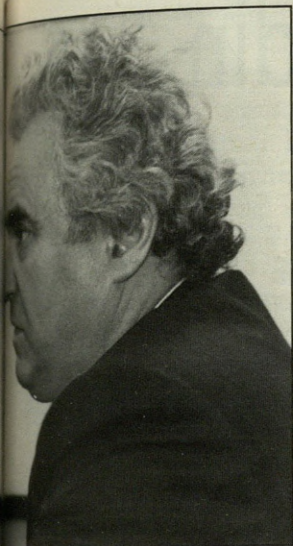
Enrique Mujika Herzog,
Justizia ministro ohia.
El Diario Vasco, 93-III-21

«Euskal arazo nazionala diru gehiago lortu ahal izateko erabiltzen ari dira.»

Jose Antonio Agiriano,
gobernuaren ordezkaria
EAEn.
El Correo Español, 93-III-21

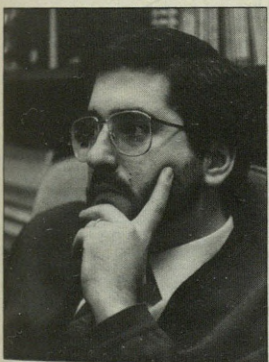
«Euskal justizia sistemak terrorismoaren inguruko ardurak hartu beharko lituzke. Gizartea bera da bere funtsezko printzipioen aurka doana epaitu behar duena, legitimazioa askoz ere handiagoa da hemen 400 kilometrorra baino, nabiz eta hau errazagoa izan.»

David Beltran, Bizkaiko
Entzuteagiko fiskala.
El Correo Español, 93-III-22

«EAJk azken aldian izan duen goranzko joera oraindik ere mantentzen da».

Joxe Joan Gonzalez Txabarri, EAJko diputatua Madrildo kongresuan. Deia, 93-III-23

«Inor ez da PSE-EE fusioaz damutuko»

Jesus Egiguren, gipuzkoako PSE-PSOEko idazkari nagusia. El Correo Español, 93-III-21

«Ertzaintzako profesional bat naiz, abertzalea eta herri bonetako produktu tipikoa; borregatik traba bat naiz ETarentzat».

Joseba Asla Goikoetxea, Ertzaintzako sarjentu nagusia. Egin, 93-III-17

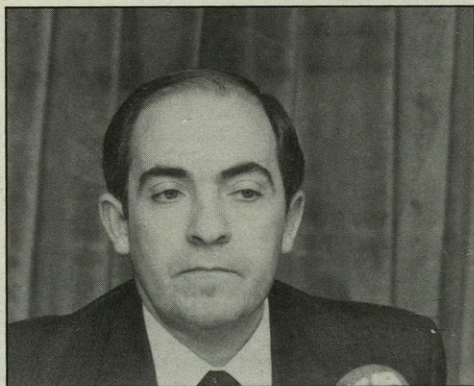
G O R D E T Z E K O A K

ERTZAINZA HAUTESKUNDE SINDIKALEN ZAIN

HAMAR urte igaro dira Ertzaintza sortu zenetik, eta oraindik ez dira hauteskundeak egin. Teorian otsailean burutu behar ziren hauteskundeak, baina azkenik maiatzaren 23ra arte atzeratu dira. Garai nahasietan datoz hauteskunde sindikalak Ertzaintzara hamar urteren ondoren.

K A R T A J O K O A N

e n b i d o . . .

ALBERTO ANSOLA

Trebiñoren inguruko auzia berriro ere kaleratu da, Castilla eta Leongo gorteetako kide sozialista batek Arabako Foru Aldundia kolonizatzailetzat jo baitu, bertako biztanleei programa kulturalak eta beste zenbait zerbitzu eskaintzeagatik. Salaketa hauen aurrean Arabako diputatu nagusiak, Foru Aldundiak alde teknikoan laguntzak besterik ez dituela eskaintzen azaldu zuen. «Arabako Foru Aldundiak, Burgoseko Diputazioak derrigorrez bete behar ez dituen gauzetan laguntzen du», Ansolaren ustez. Parlamentari sozialistak esanikoak «garaiz kanpokotzat, eta oso bortitz» bezala definitu zituen eta Arabako bozeramaile sozialistaren hitzak gogoratu zituen, «Trebiño Araba dela» azaldu baitzuen ●

. . . o r d a g o !

ANTTON MORCILLO

Arabako HBko koordinatzaileak, Castilla eta Leongo PSOEko parlamentaria kritikatzear gain, Alberto Ansolak eta, orokorrean, PSOEek eta EAJk Foru Aldundian daramaten politika ere gogor kritikatu zuen. Antton Morcilloren ustez, «Trebiño Araba da, eta hori ez du Arabako Foru Aldundiak berak ere zalantzan jartzen; bala ere, Trebiñokoei inoiz galdu behar ez zuten izate arabar eta euskalduna itzultzen saiatu beharrean, legekanpoko den egoera honi adabakiak jartzea besterik ez dute egiten». Herri Bata-suneko kidearen esanetan, «gutxiago kostatzen zaie diru apur bat Trebiñon jorratzea, Madril, Burgos edo behar den tokian Trebiño Araba izateko eskubidea defendatzea baino» ●

Gerra zibila nola ekidin

MARTXOAREN 20an Ieltsinek bere mehatxuak bete zituen: Legebiltzarrak zenbait botere kendu zizkion eta berak orain Legebiltzarra indargabetu du. Horrez gain, apirilaren 25erako «Legebiltzarra edo ni» erabaki beharko zuen erreferenduma deitu zuen. Geroakoak ikusita Legebiltzarraren indarra gutxietsi egin zuen eta berea ere ez zen horrenbestekoa. Oraindik sektore erreformazaleen artean ere badu indarra, baina lehen berarekin zeuden asko aldendu egin zaizkio.

Legebiltzarrak, Ruslan Jasbulatov buru, gehiengo handi batez indar barrik utzi zuen Boris Ieltsinen autokolpea. Ieltsinek berak ere, azkenean indar barrik utzi ditu bere neurriak, baina aurrera jarraitzen du apirilaren 25eko erreferendumarekin. Baina une honetara helduta, botere legegileak Boris Ieltsin erditik kentzeko une aproposa ikusi du eta nahi hori lortzen ahaleginduko da. Hona hemen benetako une erabakiorra, Boris Ieltsinek iragarri baitu jada Legebiltzarrak lehendakari moduan kenduko

balu, orduan gerra saihestezina litza-tekeela.

GIZARTE sobietarra erabat bantuta dago eta armada ere ez da bantaketa horretatik salbu geratzen. Alabaina, jakina da armadaren gehiengo lehengo SESB handiaren etsipenaz jota dagoela. Eragile asko daude azaltzen dutenak Errusia egungo egoerara zergatik heldu den, baina horietatik garrantzitsuena, Ieltsinek bultzatutako erreforma ekonomikoa da. Populazioaren bizibaldintzetan emaitza ezin gogorragoak izan ditu, eta Ieltsinen oposizioa —batipat komunistak eta nazionalistak kontserbadoreena— egoera larri horretaz baliatuko da ahalik eta etekin handiena ateratzeko.

Ieltsin etengabe saiatu izan da Legebiltzarra gorrien zulo moduan

Ekialde Hurbileko egoera hobera baino txarrera doa. Bakearen gakoa den arazo palestinarrak une gaitzak bizi ditu. 1991ko abenduan hasi ziren bake elkarrizketak geldidaude, eta hildako israeldar eta palestinarren kopurua gorantz doa etengabe. Palestinarren artean, gero eta indartsuago ageri den Hamas erakundeak era guztietako israeldarren arteko heriotzak bultzatzen ditu —labanez gehienak—, eta israeldarrak sutan daude, gero eta neurri gogorragoen eske. Laboristek bide militarrek konponbiderik ez duela ekarriko onartu arren, ez dute bestelako alternatibarik eskaintzen eta Rabinen gobernu denboran, Likud alderdi kontserbatzaileko Shamir zegoenean baino palestinarrak gehiago hil dituzte. PAEk (Palestinaren Askapenerako Erakundeak) ere arazo larriak dauzka, ez baitaki nola egin aurre Hamasen hazkundeari, eta bake elkarrizketak geldidaudelako. PAE bi suren artean dago intifadaren garai gogorrenak diren hauetan.

Hizkuntzak eta herriak European

DATOZEN urteetan Europaren egitura politikoak aldaketa garrantzizkoak izango ditu. Ez dago honetaz zalantzarik. Eta nik, behintzat, ez dut uste aldaketa guzti horiek orain Estatu-buru Komunitarioek jarritako bideetatik joango direnik. Zergatik diodan hau?: hara, Europa barruan dugun egoera, azalera agertu nahi den baino askoz korapilatsu eta aberatsagoa delako. Horren adibidetzat eman nahi dut Europako hizkuntz egoera.

BEDERATZI hizkuntza dira Europa Komunitarioan aintzakotzat hartzen direnak harreman instituzional eta gobernuartekoetan, Estatu-hizkuntzak berauek. Baina azpitik bizirik dirauen hizkuntz errealitatea askoz anitzagoa da, jakina. Eta bor-borreetan, irakiten egertu izan da, Estatu-hizkuntza ez diren beste guzti horiek ondo arautu eta lotzeko ahalgin instituzionalak martxan ipini direnean; 1988 urtetik hona Europako Kontseiluak bideratu nahi duen Hizkuntzen Araua edo Ituna, baita 1981 urtetik Europako Parlamentua egin nahian dabilen Hizkuntzei buruzko Txostenena dira horren adibide: lehenaren kasuan, ezin lortu Komunitateko Estatu guztiak sinatzerik; bigarrenetan, egundoko oposizioa sortzen ari da eskuineko eta sozialista zenbaiten aldetik.

KARMELO LANDA

HBko europarlamentaria

NON dira arazoak? Hitz laburrez, hizkuntza aberastatun eta bizitasun horrek zalantzan jartzen ditu Estatu-muga eta egiturak. Hor da, esaterako, oraintsu agertu den kasua, Greziako Estatuan: Jugoslavia ohia-
ren deusezaren ondoren, eta Mazedoniaren osatzearekin batera, Estatu greziarraren barruan ezabaturik zeuden mazedoniarrek agertu baitira; eta Greziako Gobernua horien izakera politikoa ukatzera azkar bideratu bada ere, hizkuntzak nabarmendu du politikak ukatu nahi duena: Balkanetako azkenaurreko gerraren ondoren, Greziar Estatuak Mazedoniaren alde bat bere menpe hartu zuenengan, populazio mazedoniarren alde bat atzerri joan zen, baina beste multzo bat bere herrialdean mantendu zela, gaur arte, bere ohitura eta hizkuntza, eslabiar-mazedoniera ('salvo-makedonski') gordeaz. Eta, jakina, gai honetaz mintzatzeak sutan jarri ditu Parlamentu europarreko zenbati diputatu greziar eta era bereko tripako minak agertu ditu beste zenbait diputatu sozialistak, euskara, Korsiera, britainiera eta beste hizkuntzen egoera eta hedadura geolinguistikoa mahai gainean jarri direnean. Herrien agerpen baitira hizkuntzak.

azaltzen baina ez da oso sinesgarria. Herrien Sobieta 1991ko martxoan aukeratu zen, eta leltsin izendatu zuen Sobiet Goreneko lehendakari. Legebiltzarrak berak erreformatu zuen Konstituzioa, Errusiak Ieltsin izango zen lehendakari bat eduki zezan. Eta Legebiltzarrak berak eman zizkion 1991ko abuztuko kolpea eta gero orain arte eduki dituen ahalmen guztiak.

— Ez da sinesgarria, Ieltsinek dioen moduan, Legebiltzarra «gorrien zuloa» denik ●

Arago, Jasbulatov Legebiltzarreko lehendakaria Ieltsinek berak ekarri zuen, bere aginduetara mugituko zela pentsatuz. Valeri Zorkin Auzitegi Goreneko lehendakaria ere antzera. 1991ko abuztuko kolpisten aurka erakutsitako argudioen mailak eraman zuten dagoen tokira. Legebiltzarrak Ieltsinek hartutako *diktadore neurrien* aurrean erabaki zezan eskatu zion Zorkini, eta honek Konstituzioaren aurkakotzat jo zuen. Hirugarren 'traidorea' Alexander Rutsikoi lehendakariordea litzateke, Afaganistaneko gerran heroi bihurtu ondoren Ieltsinek benegantatu zuen militar ospetsua.

Mendealdeko inongo lehendakari ezin dezake bere kabuz bakarrik, nola-hala, erreferendum bat deitu; baina onartzen dute hori Errusian egin ahal izatea. Halaber, FMI eta munduko diru erakundeek Errusiako egoera kontuan hartu eta erreforma ekonomiko geldoago bat baimendu izan balute, seguruenik Errusia ez zatekeen dagoen moduan egongo.

Lukas Martinez

Ahantzarazi gura duen amnistia

Egiaren Batzordeak hilabeteetan egindako lanak argia ezagutu du azkenean. El Salvadorreko 12 urteko gerran izandako sarraskien errudunek azkenean badituzte izen eta abizenak. Izenak ezagutu ondoren eskuinak eta gobernuak erruak ezabatu gura dituzte baina. Amnistia legea onartu berri dute horretarako. Bitartean, FMLNk lanean jarraitzen du akordioak begi bistatik galdu barik.

HAMABI urteko gerrak 70.000 hildako utzi zituen El Salvadorren, horietako milaka estatuko aparatuek —armadak batipat— sarraskietan eragindakoak. FMLNk (Askapen Naziona-

lerako Farabundo Martí Frontea) eta gobernuak sinatutako bake akordioetako oinarrizko puntuen artean zegoen Egiaren Batzorde bat eratzea eta honen emaitzak publiko egitea.

El Salvadorreko armada eta berau sostengatu izan duten indar eskuintiarrek Batzordearen emaitzak argitara eman ez daitezen gogor borrokatu badira ere, FMLN, eliza katolikoa eta

herritarren presioaren eraginez, azkenean berau argitara ematea lortu dute. Aspalditik genekiena munduko lau haizeetara zabaldu zen azkenean.

Egiaren Batzordea NBERen babesean sortu zen eta hiru pertsonak osatzen zuten: Belisario Betancour, Kolonbiako lehendakari ohia eta batzorde burua; Reinaldo Figueredo Venezuelako kantzelari ohia; eta Thomas Buergenthal, Amerikako Barneko Giza Eskubideen Institutuko lehenda-

EEBB eta etxe osteko mehatxu komunista

ERTAMERIKA EEBBen zimaurrezuloa izan da beti, eta iragan hamarkadan hori inoiz baino ageriago geratu zen. 70eko hamarkadaren bukaeran, Ertamerikako zenbait herrialdetan (Nikaragua, Guatemala eta El Salvador) gerrila ezkertiarren mugimendua indartsu ari zen eta gainera Bigarren Gerra Hotza deiturikoarekin bat etorri zen. EEBBentzat etxe osteko 'mehatxu komunista' hori bere segurtasuna nazionalerako arriskutsua zen, eta gogor jokatu behar zuen.

Horrela bada, konparaketa adierazgarri bat egiteagatik, 1946tik 1979ra

arteko 33 urteetan Ertamerikako herrialdeek 155.300 milioi pezeta (7.765 milioi bat libera) jaso zituzten EEBBetatik. 1980 eta 1989 artean, ordea, diru kopura 757.000 milioi pezetakoa izan zen. El Salvadorrek, adibidez, hamarkadaren erdi aldeko urteetan egunero 1.500 milioi pezeta jasotzen zituen.

Hamarkada osoan zehar EEBBek erregio mailako diru sarrera orokorrak gutxi egin izan dituzte, nahiago izan dute binakako harreman horretan mantentzea. Modu horretan laguntza hobeto kontrola zezakeen eta baita

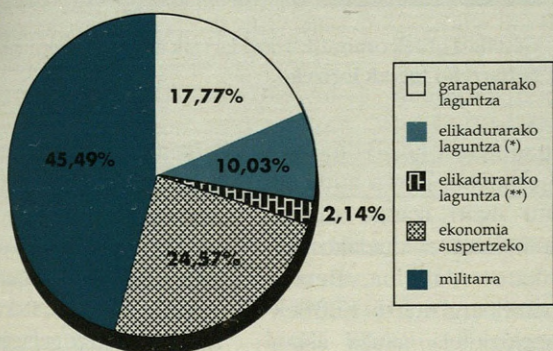
laguntzak zuzendutako gobernua bera ere.

Laguntza guzti horretatik El Salvador izan da hartzailerik oparoena, eta laurdena, ia laguntza militar hutsa izan da. 80ko hamarkadaren hasierako urteetan EEBBek nabarmenki igo zituzten laguntzak, El Salvadorreko gobernua gerrilaren aurreran larrialdi bizian baitzegoen. 1980tik 1985era laguntza ia hamar bider handiagoa izan zen: 63 milioi dolarretik 570era pasatu zen. Diru kopuru handienak Duarte lehendakari demokristauarekin egin ziren, batez ere EEBBek El Salvadorren aldetik espero zuten erre-

forma eta demokratizazio prozesua aurrera eraman zezakeelako.

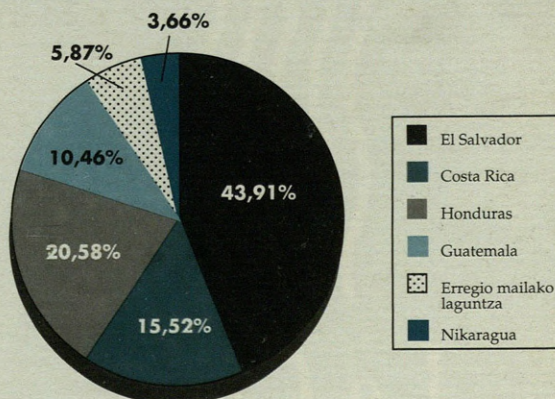
Banaketaren izaera aztertzean kopuru handiena Ekonomia Suspertzeko diru kopuruetan oinarritu da. Teorian behintzat, EEBBek diru hau militarki erabiltzea debekatzen zuten, baina horrek ezer gutxi esan nahi du. Finean, El Salvadorreko gobernuak aurrekontuetatik gasta baitzezakeen eta gero suspertzeko dirua ohizko gauzetarako erabili. Urte askotan, EEBBek bideratutako dirulaguntza El Salvadorreko BPGren (Barne Produktu Gordinaren) herena izan da.

EEBBek EL SALVADORRI EMANDAKO LAGUNTZAREN IZAERA

(*) EEBBetan elikagaiak erosteko emandako kredituak.
(**) EEBBen soberakinetatik emandako elikagaiak.

1980 - 1990 ARTEAN EEBBek ERTAMERIKAN BANATUTAKO LAGUNTZA

Iturria: Hegoa, lan kuadernoak: "EEBB Ertamerikan, 1980-1990".

karia. Militarren beldurra gaingitu eta milaka herritarren milaka adierazpen eta gero lortu zituzten argitara eman diren emaitzak. Konklusio nagusia: armadako buruzagi gorenak eta ofizialen aginduz egin ziren mundua asaldatu zuten hainbat eta hainbat sarraski. Euren artean, 1980an Monseñor Romeroen hilketak —Roberto D'Aubui-

sson, Arena alderdiko sortzaileak agindutakoa— eta 1989an Ignacio Ellacuria eta beste bost jesuiten sarraskia —Rene Emilio Ponce, kargua utzi berri duen Defentsa ministroak agindua—.

FMLNk zentrua bereganatzen du ala zentruak FMLN bereganatzen du, horrek helburu iraultzaileetarako duen arriskuaz

Halaber, Egiaren Batzordeak, FMLNko sei komandante, Joaquin Villalobos euren artean, heriotza eta giza eskubideen aurkako aginduetan zerikusirik edukitzeaz salatu ditu. Mili-

tarrentzat eta goi mailako zenbait epailerentzat —Mauricio Gutierrez Castro Justizia Auzitegi Goreneko lehendakaria tartean—, agente kargurik bizitza osoan eduki ez dezaten gomendatu du Batzordeak. FMLNko komandanteek, ordea, ezin izango dute 10 urtetan kargu publikorik izan.

Batzordeak errugabe uz-

La Casa del Café

—Juan Irujo S.A.—
DONOSTIA

Gerrilari ohiek oraindik arazo larriak dituzte Gobernuak eman beharreko lurak lortzeko.

ten dituenak EEBB dira, bere eskuetan haren aurkako datu ugari izango dituen arren, ezer ez duelako publikatu. Alabaina, Betancourrek argi utzi du EEBBek bazekizkitela gauza asko: «Adibidez, EEBBetako funtzionari edo laguntzaile batzuk bazekiten *Universidad Centroamericanak* o jesuitak biltzeko planak zeudela». FMLNren eskakizuna beti izan da militarrik eta epaileak epaitu egin behar direla eta errudun gisa agertu. Gero, adiskidetzeko nazionalaren izenean, barkamena eman beharko litzaikeke seguruenik, baina bakoitzaren erruak argi geratu ondoren. Baina Alfredo Cristiani lehendakaria eta eskuina ez daude horretarako prest. Cristianik,

lehenbizi txostena argitaratu eman ez zedin borrokatu zen eta horretan porrot egitean, amnistia legea proposatu zion legebiltzarrari, eta honek onartu. Eskuinak oraindik indar gehiegi dauka El Salvadorren, bake akordioetan salvadortarrei eta FMLNri iruzur ugari egiteko adinakoa.

FMLN eta barne batasuna

MLNk borroka armatua utzi eta negoziazioaren bideari ekin zionean, bazekien gerra bezain gaitza izango zen borroka batean murgiltzen zela. Alabaina, ez zitzaion beste itenbiderik geratzen, jakin baitzekien boterea armez hartzea

Amnistiak ez du amnesia esan nahi

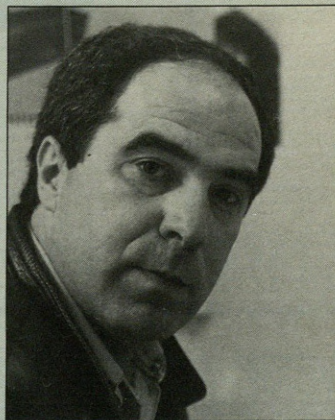
EL SALVADORREKO legebiltzairean gehiengo eskuiniarrak inposatutako amnistia legea, denboran luzatutako jokaera zehatz baten azken eginkizun basatia izan da. Baina aurretik ere, NBERen menpe dagoen Egiaren Batzordeak bere txostena publiko egin baino lehenago ere, Cristiani lehendakariak FMLNrekin modu pribatuan negoziatu nahi izan zuen amnistia legea. Horretarako, barkamenaz baliatu ahal izango zen Joaquín Villalobosen kasua erabili nahi izan zuen. Sarraskiez salatutako en epaiketa aurretik behintzat, FMLNko Batzorde Politikoa edo zelango akordio maila errefusatu zuen. Kontuan hartzekoa da FMLNk urtarrean jada, *ad oc* sortutako batzorde batek gomendatu bezala, armadaren 117 buruzagi eta ofizialen depurazioa eskatu zuela. Halaber, eliza katoliko eta luteranoek ere indar handiz eskatzen dute justizia lehenbizi eta barkamena ondoren.

Estatuaren zinismo jokaera berri honek, dena den, ez du ahanztura esan nahi. Areago, urteetan genozidioa finantzatu eta bultzatu zuen Administrazio iparramerikarrak ere kritikatu egin du jokaera hori. Arenak

ordezkatzeko duen eskuinak larrutik ordainduko du politikan. Eta gehien- go sozialak arbuiatzen duen armadak ere ezin izango du edozein modutan ekidin eskatzen zaion bere agintari katearen garbiketa. Inpunitate juridikoak ez du adiskidetasuna esan nahi. Klase aberatsak lasaiturik sentitzen dira Cristianik Egiaren Batzordeari luzatu dion erronkagatik; hauentzat, Batzorde honek «nazioarte mailako zentru ilunen» zerbitzura jokatzeko du. Hildakoak bi bider hiltzen dituen neurriaren etekin politikoak FMLNrentzat izango dira.

Nekazari gunea izango da datorren borrokagunea. Gerrilari ohi eta nekazariak hartutako lurren legeztapena ez da ia hasi oraino. Lurjabe handien trabak ugariak dira eta baita iruzur legalak ere. Nekazariak beste lur batzuk hartzen jarraitzen dute eta tentsioa gorantz doa.

Hauteskunde garaia —FMLNk oraindik ez ditu hautagaiak izendatu— beldur eta esperantzaren artean ageri da. Beldurra, «Hoy» eta «Prensa Gráfica» egunkarietan mendekua iragartzen duen eskuinari. Mendekuak «heriotza eskudarioak» esan nahi du. Ezkerrak armak erabili

JOSU PERALES

behar izan ditu ohizko botereak gailentzeko eta demokratizazio prozesua zabaltzeko; horrexegatik, inoiz baino arrazoi historiko handiagoaz, hauteskundeetan bere aukerak handituta ikusten ditu. Horra hor bere esperantza. Arenari botoen % 21 eta FMLNri % 11 eskaintzen zien 1992ko urtarrean Universidad Centroamericana egindako inkesta urrutitara gertatu da. Dagoeneko ezkerreko legeztapena da eta jendeak galdu du jada alderdi gerrilari ohiaren aldeko jarrera agertzeko beldurra. Ikusi besterik ez hiriburuko kaleetan gora eta behera, jai batetik bestera doazen ehundaka gazte lepoan zapi gorriak erakutsiz.

ezinezkoa izango zuela. Gobernua ere, gerrila ezin izango zuela gailendu ederto asko jabetuta zegoen legez.

Gaur egun, bake akordio bidez lortutako emaitzek beldur handia sortzen dute herritar askoren artean. Horren adierazle dira gobernuak berandu eta txarto bete dituen zenbait akordio, armadaren garbiketa eta gerrilari ohi eta nekazarien artean egin beharreko lur banaketak, esaterako. Egiaren Batzordeak bere txostenari argia emateko gobernuak jarri dituen eragozpenak ere zentzu berean uler daitezke. Baina kasu honetan, FMLN- ren

mesedetan, akordioak bete egin dira.

FMLN alderdi politiko legala bilakatu da dagoeneko, baina bere baitan bere osaketaren aniztasunaren adierazle diren bost erakundeek jarraitzen dute: ERP (Herriaren Armada Iraultzailea), Alderdi Komunista, RN (Erresistentzia Nazionalea), PRTC (Ertamerikako Langileen Alderdi Iraultzailea) eta FPL (Askapenerako Herri Indarrak). FMLNren erronka estrategikoa El Salvadorreko gizaratean aldaketa sakonak egitea datza, aldaketa iraultzaileetan, baina horretarako ezinbestekoa zaio batasuna mantentzea. Zentzu

horretan, eskuarki Latinoamerika osoko ezkerrek bizi duen eztabaida mamitzen da FMLNn: iraultza nola egin eta bere edukiak zein izan behar duen.

Gobernuak eta eskuinak ondo dakite FMLNren barne eztabaidez, eta hauek etengabe handitzen saiatuko dira, areago gainera 1994eko martxoan burutu beharreko hauteskunde orokorre berrira. Horra hor FMLNren erronka eta arriskua. Hauteskundeak zentruko sektore gehien erakartzen dituenak irabaziko ditu eta FMLNk, lan horretan zentrua bereganatzen du ala zentruak bereganatzen du FMLN, horrek erakundeak

gura dituen lorpen iraultzaileetarako dituen arrisku guztiekin.

Alabaina FMLNk, oraindik, banatzen dituenak baino batzen dituen gauza gehiago dauzka, eskuinak akaso esperantza gehiegi jarri ditu horretan. FPLko Leonel Gonzalez komandanteak laster argitaratuko duen liburu batean dioen bezala: «FMLNn batasun handia ikusten dutenean ideia askatasunik ez dagoela diote eta ideien aniztasuna dagoenean, ideia desberdinak, banatuta gaudela».

Xabier Letona

HISTORIA ETA GERO

■ ALEMANIAREN INDARRA

EUOPARROK badakigu bai Alemaniaren indarrak, bai historikoki modu desberdinez frogatu izan duelako, baita gaur egungo Europako buruzagitza duelako ere. Aurrerantzean gainera, buruzagiago izan nahi dute gainera. Alemaniako alderdi gehienek elkartasun itun bat sinatu dute estatuaren etorkizun ekonomikoaren oinarriak finkatzeko. Eta Kinkel Atzerri ministroak alemaniako legebiltzarrean erakutsi zuenez, ondo erakutsita gainera, horretarako erabat prest dago bera. Bere indarra eta Alemaniaren indarraren adierazgarri gisa, bere besoan sendotasuna frogatu zuen legebiltzarkideen aurrean.

■ SEGURTASUNAREN INDARRA

MUNDU garatua deitukoak gero eta arazo larriagoak dauzka segurtasunarekin eta jadanik herritar eta agintarien obsesio antzerako bat bihurtu dira

segurtasun neurriak. Horren adierazle, bestekak beste, Hong Kongen Helton John *pop* abeslariari gertatutakoa. Bada Elton John bere gitarra eta taldearekin abesteko asmotan, baina zaindaria ez diotela aretora sartzen uzten. Hasieran behintzat ez zion gauza handirako balio izan, behin eta berriz bera Elton John zela errepikatzea. Bere autoaren matrikula ez omen zegoen segurtasuneko gizonak zeuzkatenean artean. Eta zortea aldameneko zorotxera ez zutela eramanez.

■ EPAILE BRITAINIARRAK ETA EUREN PELUKAK

GUZTIOK ikusi izan ditugu filmetan, epaile britainiarrak eta euren peluka zuriak. Baina, askok akaso jakin ere ez dute egingo, oraindik ere epaile horiek lanean peluka horiekin jarduten dutela. Justizia britainiarreko talde batzuek orain arte erabilitako peluka eta jantziak ez erabiltzeko kanpaina gogorra egin dute, baina britainiar tradizionalismoak indar handiagoa izan du. Aurrerantzean ere pelukok ikusi ahal izango ditugu.

ELEMELE

«Nik armadaburu moduan jarraitzen dudun bitartean, armada politikoki neutrala izango da».

Pavel Grachov, Errusiako Defentsa ministroa.

«Bonbayko atentatuaren atzean Pakistanen eskuak daude».

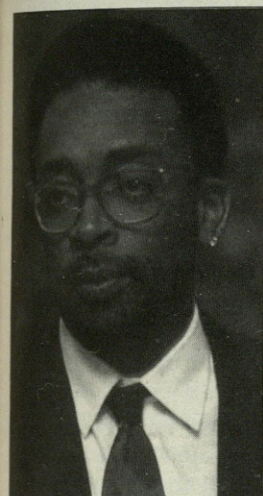
Lal Krishna Advani, Indiako oposizioko buruzagia.

«Bi estatuburu edukitzeak bere abantailak ditu. Espainiako gerra zibilean lehendakari frantziarrak ekidin zuen Francoren inbasioa, eta aurrerago Pio XII aita santuak eta Francoko Hitler gure mugetan geratu zuten».

Oscar Ribas, Andorrako gobernu burua.

O I H A R T Z U N A K

«Estatu Batuetan arrazakeria sistema ezin hobea dute, zuek europarrek gugandik ikas dezakezue zer ez den egin behar».

Speek Lee, Malcon X
filmaren zuzendaria.

«Internazional Sozialistan sartzearatik ez dugu gure egitarau politikoa aldatzen».

Sergio Ramirez, Nikaraguako
lehendakariorde ohia eta
FSLNko buruzagietakoa.

«Eskuinarekin auzobazterrak sutan jarriko dira eta errepresioari ekingo zaio».

François Mitterrand,
Frantziako lehendakaria.

MITTERRAND CHIRAC-EN AGRESIBITATEAREKIN HASERRE

ERREPUBLIKAREN Aldeko Batasunako buruzagia den Jacques Chirac oso kritika gogorrek egiten ari zaizkio François Mitterrand lehendakariari, bai bere 'jubilazioa' dela eta, baita bera lehen ministro izanez gero jokatu lukeen modua iragarritz ere. Chirac Estatu Batuekin lorturiko akordio komertzialak atzera botatzearen alde agertu da, nahiz eta horrek «Europari krisia ekarri». Edouard Balladur, aldiz, isilik ageri da estatu arazo garrantzitsuenez, eta horrek lehen ministroaren izendapenerako aukerak gehitzen dizkio. Antza, bi buruzagi eskuintiarren artean jokaera modua banatu dute, Chirac gogorra —horrela lehen ministro postutik alde eginez eta 1995eko lehendakari zetarako prestatuz— eta Balladur RPRko gizon moderatuena moduan agertuz.

HIZKUNTZA GUTXIAGOTUAK EUROPAKO LEGEBILTZARREAN

PASATU den astean Europako Legebiltzarreko Kultura Batzordeak Europako Komunitateko hizkuntza gutxiagotuen Killilea legearen aztertetari ekin zion. Zenbait astetan, batzordeak legea aztertu eta zuzengarriak prestatzen jardungo du eta, batzordekideek hala baderitzote, onartu ere onartuko da. Gero, maiztzean, Legebiltzarreko osozko bilkurara eraman beharko da honek batzordeak onartutakoa baieztu dezan. Estatu batzuen aldetik oztipo handiak daude hizkuntza gutxiagotuekiko. Greziak, esaterako, hizkuntzen Europako Agiria ere ez du sinatu eta Frantziak ere, oraindik ez du bere estatu barneko hizkuntzen koofizialtasuna onartzen. Alabaina, herri txikietakoko ordezkariak nahi-ko baikor ageri dira, euren iritziz eztabaida honetatik gauza interesgarriak atera baitaitezke.

Enpresen sosen ehizean

Estrategia Empresarial hamabostekeria da prentsa ekonomikoak gure artean eman duen azken kimu berria. Hegoaldean ARGIA da informazio orokorreko astekari bakarra, eta erdaraz bere ondoan prentsa ekonomikoa baino ez dauka.

MIKEL Pulgarín da bere zuzendaria eta martxo bukaeran laugarren zenbakia kaleratu du. Euskal Autonomi Elkarteko agintari eta enpresagizon ezagunen

artean egin zuen bere aurkezpena Estrategia Empresarial hamabostekariak eta Iparragirre S.A.n —Deiaren tailerretan— inprimatzen da. Javier Mirandaren In-

dustria XXIri konpetentzia koloretsua sortu zaio Bilbon bertan, PSOEr engandik hurbilegi edo EAJr engandik urrunegi ikusten delako edo. Javier Miranda Navarra Hoyko kontseilari ordezkaria ere bada.

Prentsa espezialdu gutxi ezagutzen du Euskal Herriak, gehienetan Espainia edo Frantziakoen morroin gaude. Ekonomiaren alor batean kokatzen da —sindikalismoarekin batera— EHNEk plazaratzen duen Ardatza hamabostekaria. Beste maila batean, Bilboko Merkatal Ganbarak plazaratzen duen Información hilabetekari beteranoaren ondoren hainbat instituzio eta enpresaren boletinak gaude. Baina adi xehetasun honi: Orain S.A.k Punto y Hora itxi zuenetik, Hegoaldean desagertu egin dira informazio orokorreko astekari eta hamabostekariak.

Irakurleak ala publizitatea?

Udazketetik Madrilgo Expansión egunkariak astelehenero Expansión del País Vasco gehigarria eskaintzen du. Recoletos taldeko —Marca eta Diario Médico...— egunkari honek zortzi orri eskaintzen dizkio euskal ekonomiari, Emilio Cobosen zuzendaritzapean. Espainian diren hiru egun-

kari ekonomikoetako beste batek, La Gaceta de los Negocios, 40 orrialdeetako gehigarri bat eskaintzen zion gure ekonomiari martxoan.

Horixe dateke ekonomiak prentsan urteotan ezagutzen duen gorakadaren ezaugarri baten lekuko: irakurleen interesetara haina publizitatea bilatu beharri lotutako fenomeno dela.

Urte luzez nekez jotzen zen interesgarritzat informazio ekonomikoa, eta tentsio sozial eta sindikalek bete dituzte ekonomiaren orriak gehienetan, enpresen krisiekin batera. European aspalditik ekonomiari ematen zaion tratamendua iritsi da Espainiara, eta uhin berean Hego Euskal Herrikoira. Tirabira sozial handienak baretuta —ez arazoak goxatuta— “Lana-Ekonomia” sailak gero eta beteago datoz bigarren osagarriaz.

Hegoaldeko hiru egunkari erdarazko nagusienez lan eskaintzen lagungarri dakartzate diruari eta enpresei buruzko berriak igandeetako zenbakietan. Ekonomiaren hozteak publizitatea gutxitu duenean eta dagoen publizitate handiak telebistara ihes egiteko joera hartu duenean, orain arte egunkari txikiak soilik egiten zutenari ekin diote handiek ere: publizitatea bilatzeari.

Prentsa ekonomikoa eremu berri bila dabil.

Joxe Landa, INEKOk zuzendaria

«Loragintzarako leku ona da hau»

Nekazari-entzako horniduretan ezaguna den Itziarko Nekazari Kooperatibako zuzendaria da Joxe Landa, eta INEKO eta beste seiren artean antolatu duten SAKE elkarteko bultzagilea.

ARGIA. Nola daude baserriak, hornitzaile baten begietatik ikusita?

JOXE LANDA. Ezaguera dudanetik ikusi dut krisia. Baserriak hustutzea krisiaren seinalea da, eta mutil koskorra nintzenez ere hustutzen ziren, gerra aurretik ere bai. Gaur ekonomian orokorrean dagoen hein berean dago krisia nekazaritzan. Une grabeagoa izan zen —ez dakit baserri-tarrari begiratuta, baserriari begiratuta bai— 60ko hamarkadan. Duela hamar urte gaur baino itxaropentsuago zegoen laboraria: abeltzaintzan esfortzu handia egin zen, ganaduak etorkizuna zeukalakoan. Orain bazterra jota bezala gaude: gehiago produzitzea ez da komeni, eta hori sekula ez da hemen ezagutu, psikologikoki ere oso etsipengarria da. «Guk egiten ez badugu nork egingo du ja-

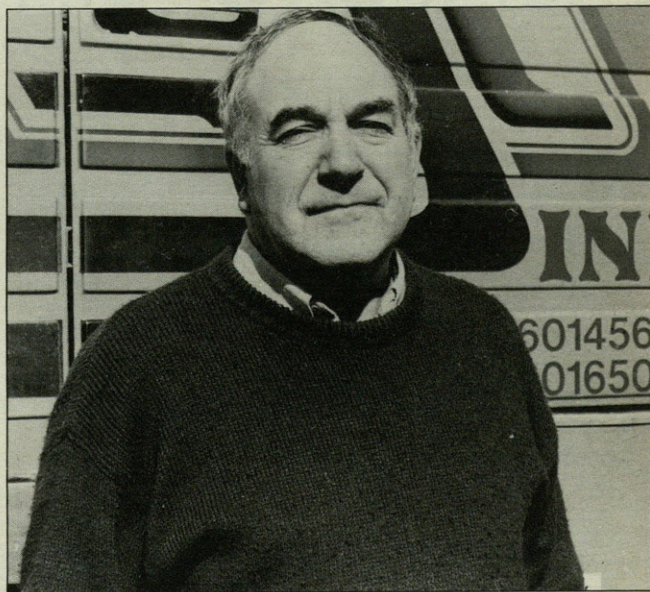
naria?» esaten zen lehen, eta gaur aldiz laboraria etsita dago.

A. Esola hori gainditzeko-tan, noruntz aurreratu daiteke laborantza?

J.L. Baserria bizileku moduan ari da garrantzia hartzen, eta horrek beste ezaugarri batzuk ditu berekin. Baserriaren beste ezaugarri bat beti gauza askoren bilduma izatea izan da, baina gero monolaborea etorri zen, askotan esnetara bakarrik dedikatzea. Gaur berriro nekazaria gauza txiki askori begira ari da. Eta hau gizartearen beharra ere bada. Etorkizunean produkzio askori heldu beharko die gure baserriak.

A. Baserriak bizileku edo denborapasa moduan izan dezakeena utzita, zein izan da ganadugintzaren eta barazkien egoera?

J.L. Ganadua hazteak beti izango du leku bat. Une honetan haragitarako joera dago, nahiko utzia egon da eta datozen urteotan gehitu egingo da, beste puntu batean finkatu arte. Nahiko zaila ikusten dut «makro» mailako produkzio handietan ibiltzea, produkzio berezi eta kalitatezkoetatik jo behar da. Barazkietan eraso handia dago kanpotik, baina lekukotasuna zainduta lan asko egin daiteke oraindik. Loragintzarako leku

Komertzializazioa hobetu behar dela uste du Landak.

ona izan daiteke hau.

A. Zuena bezalako kooperatibek zer lortu duzue urteotan?

J.L. Hasiera batean oso inportanteak izan ziren, baserriaren aurrerapenean bultzatzaile izan gara. Eta behar bada ez gara behar hainbat eguneratu. Baina aurrera begira etorkizun handia daukate, aipatu produkzio txikiek eta baserriek bizileku gisa duten erakargarritasunak behar dituzten zerbitzuak eskaintzeko. Garai batean uste zen kooperatibek ezereztuko zutela beste bitartekari komertzialek jaten zutena, baina gaur ikusten da hortik gauza gutxi dagoela.

A. SAKE elkartearen barruan, zein izango dira hurrengo urratsak?

J.L. Zazpi kooperatiba handik —txikiak kontatuta hogueiren batek— osatzen dugu SAKE, guztion artean 5.000 milioi pezeta salduko ditugularik. Eskaintza eta zerbitzua hobetzea da gure lehentasuna, bi mailatan. Batetik, ganaduarentzako janariaren banaketa sarea, eta bestetik baserri ingururako beste hornidura guztien komertzializazioa hobetu, konpetentzia maila handituz, denda sarea modernotuz. Fruituak ikusten hasi dira.

Pello Zubiria

ELKARTASUNA ERRUKIAREN MENPEKO BIHUR EZ DADIN

Aste honetan urtebete betetzen du Balkanetako gerrak. Europa erdia ezustean harrapatu zuen gerrak bere aurpegi beltza erakusteko lain denbora. Egoera honen aurrean oinezkoen erantzuna oso zuzena izan da. Euskal Herriko gizartea horren adibide dugu. Baina zer izan da benetan euskal herritarrok gerra horrek kaltetutakoen alde egin duguna?

«**SERBIARREK** erakutsi duten lurralde konkistarako eta arraza bateratasunerako estrate-

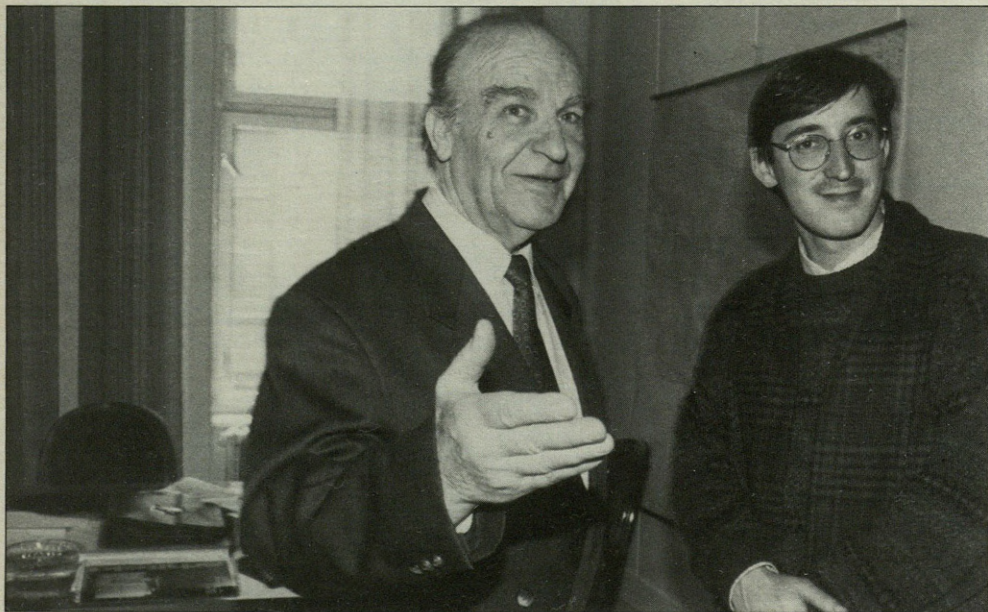
giari Europak ekimen humanitarioaren bitartez erantzun dio, eta honen logika ikararen prozesua-

rekin batera joatea da, inoiz ere ez oztopatzearena. Bosniarrak justiziaren zain zeuden eta errukia jasotzeko eskubidea besterik ez dute izan. Argi dago laguntza humanitarioa beharrezkoa dela, baina beste inolako erantzunik eman ezean, garbiketa etnikorako estrategiaren onarpen bihurtu da.». Hitz hauek Mugarik Gabeko Medikuen lehendakaria den Rony Bramanek idatzi berri ditu. Balkanetako gerrari

buruzko idatzi honek pentsatzeko asko ematen du. Dagoeneko 170.000 hildako eragin dituen gerra baten aurrean, zer egin dugu Euskal Herriko biztanleok? 50.000 emakume bortxatuta, 3.055.000 pertsona beren etxeetatik lekuz aldatuta edota errefuxiatu gisa tratatuak... Urtebetez dirauen gerra baten emaitza hotzak.

Nazio Batuek bideratutako blokaketak bere horretan dirau, gerrak ere bai. XX. mendea bukatzeaz dagoenean, etorkizuneko Europaren erdian genozidio bat gauzatu da, Nazio Batuetako partaideek aho batez onartu dutenez. Aho batez onartu zuten lehenago laguntza humanitarioa beharrezkoa zela.

Eusko Jaurlaritzatik laguntza humanitario hori eskaintzeko sortu diren bide nagusiak hiru izan dira: borondatezko laguntzaileak bertara bidaltzea Gazteria Kontseiluaren bitartez; 12 milioi pezeta (600.000 libera) bildu dituen kontu korronte bat irekitzea; eta Yugoslavia ohian bortxatuak izan diren emakumeen egoera salatzeko kanpaina bat, Emakundek bideratuta. Guzti hau Nieves Martinez

SOS Balkaneseko ordezkariak Bosniako lehendakaria den Alija Izetbegovicekin elkarrizketatu berri dira. Argazkian, bilkura hori.

Egunen batean etxera itzultzeko esperantzarik gabe

IAZKO apirilaren 9an utzi zuen Faruk Pekez-ek Koton zuen etxea. Serbia eta Bosniaren arteko mugan kokatua, herri honetako gizonak kontzentrazio esparruetara eramaten hasiak ziren serbiarrak. Ferida emaztea eta ama bertan utzi eta Gorazde-ra joan zen. Apirilaren 31n handik Montenegroko hegoalde-rantz zuzendu zituen bere urratsak. Bertan aurkitu zuen anaia.

Herri txiki batean bi egun egon ondoren familia Montenegroko hiriburuan zuela esan zioten. Ez zuen espero beraien berri berriro izatea. Hilabetez Montenegron egon ondoren, Mazedoniara joan zen emaztea eta bi seme-alabak hartuta. Bertan esan zioten Euskal Herrira etortzeko aukera zutela. *«Baina zerrendetan sartzea oso zaila zen. Nor zetorren eta nor ez erabakitzen zuenak dirua eskatzen zuen, markotan, eta guk ez genuen dirurik. Azkenean gezur bat esan nion; emaztea baurdun zegoela, sei hilabetekoa zegoela.*

Horrela lortu genuen bona beltzea».

Gidari lana atzean utzi eta Ordiziara heldu zen joan den abenduan. *«Herria oso ona izan da gurekin, baina egoera hau ez da batere pozgarria. Bizitza guztian neure kabuz ogia irabazteko lain izan ondoren lotsa eta guzti sentitzen dut besteen errukiaz bizi behar izateagatik».*

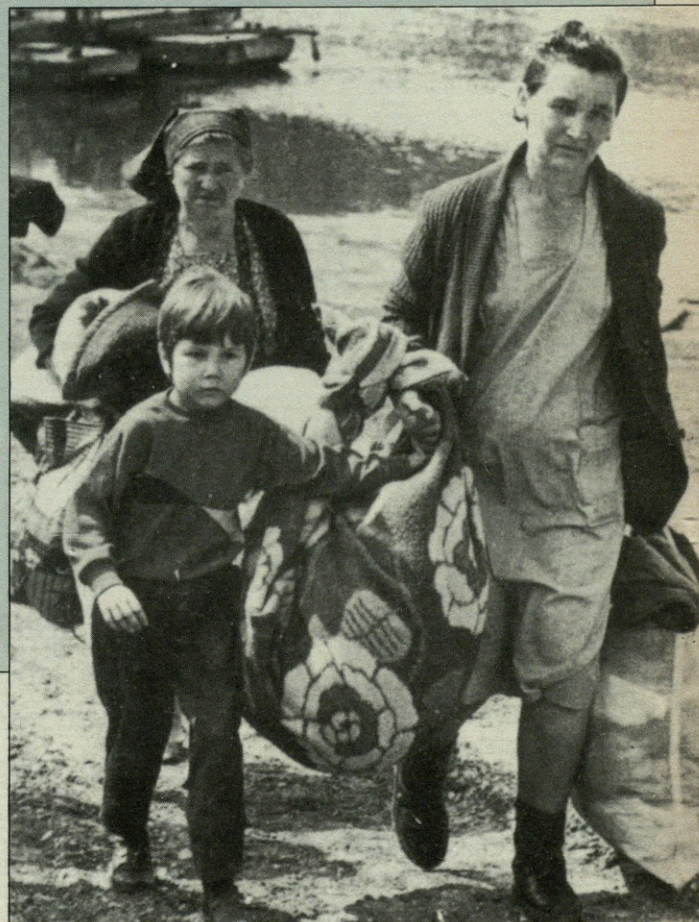
Haurrek euskara ikasten dute eskolan, baina Faruk-ek eta Feridak arazo gehiago dituzte hemengo gizartera moldatzeko: *«Ez dut ikusten nire etorkizuna hemen. Hara itzuliko nintzateke, baina oraingoz ezinezkoa da. Ez dut lorik egiten betidanik izan dudana bizirauteko aukera ukatu egin zaidala sentitzen baitut».* Ez du kalera irteten. Emaztea ere etxeko lanetan aritzen da gehienbat.

Hemengo politikarien jarrera baloratzeko eskatutakoan: *«Erantzunik ez dut ikusi —esan du—. Eta honekin ez dut esan nahi hartu gaituen herria txarra denik. Inolaz ere. Abal zuten guztia egin dute gugatik. Baina nik duintasunez bizitzea nahi dut. Ulertzekoa dela uste dut».*

Bosniatik etorri zenetik ez daki ezer bere hango familiaz. Egunen batean itzultzea espero duen arren, oraingoz ez du nahi: *«Ezin dut ahaztu. Ezin naiz basi bat-batean nire herria suntsitu dutenekin batera bakean bizitzen. Mendekua eskatuko nuke,*

gera honetan denok baitakigu nork hil duen nor. Eta nabiago dut lasaitu bertara joan aurretik... Ez dut mendekurik nabi. Min gehiegi egiten du...».

Farukek ez du zuzen ikusten egun guztion ahotan dagoen kantona-mendu banaketa. *«Banaketa horren arabera, Nazio Batuek nire arbasoen etxera inoiz ezin izango dudala itzuli erabaki dute. Besterik ez dut esateko».*

Antoñanak koordinatu du Gasteiztik.

Baina laguntza humanitaria eskaintzeko orduan norbait aipatzekotan, herria

«Nazio Batuek Bosniari blokaketa altxa diezaiotela, euren lurra defendatu ahal dezaten» ● SUSANA ZELAIETA

bera litzateke nagusia Euskal Herrian. Ekimen herritar anitz sortu dira urte luze honetan. Odol Emaileen Erakundea eta Caritasen ekinaldietan partehartze ugaria izan da. Guzti honi garrantzirik kendu gabe, ekimen herritarraren adibiderik garbiena Eskoriatza, Ordizia, Gasteiz, Mundaka, Audio, Urola Garaia eta Markinan errefuxiatu bosniarrak jasotzeko sorturiko udal proiektuak. 1992ko abenduaren 5ean heldu ziren proiektu horiei esker

egun bertan ditugun 150 bat errefuxiatu.

Hori ez da izan eskaintako laguntza bakarra. SOS Balkanes erakundeak, iazko urrian sortua, hainbat kanpaina desberdin burutu ditu: Bosniara bidaltzeko egin zen plastiko bilketa;

SOS Balkanesek oso arrakastatsua izan den kanpaina batean elkartasunezko postalak kaleratu ditu.

Ander Eiguren, Kontzientzi Eragozpenerako Mugimenduko partaidea:

«Yugoslavia ohiko leku guztietan daude gerraren aurkako ekimenak, Serbian ere bai»

ARGIA. *Duela gutxi Yugoslavia obiko lurralde ezberdinak ezagutu dituzu. Zein asmorekin joan zinen?*

ANDER EIGUREN. Batez ere hango lurralde ezberdinetako talde antimilitaristekin harremanetan jartzera. Leku bakoitzean zer nolako gerraren aurkako mugimendu zegoen ikustera. Eslovenia, Kroazia, Serbia, Mazedonia eta Montenegron egon ginen.

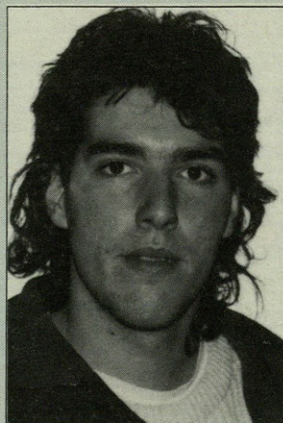
A. *Komunikabideetan ez da ia agertu ere egiten han bertan gerraren aurka dauden ekimek buruzko berririk.*

A.E. Egon badaude. Serbiarrak azaldu zaizkigu

gerra honetako zapaltzaile legez, baina badira politikari serbiarren jarreraren aurkako serbiarrak. Leku guztietan ari dira gerra honen aurkako ekimenak loratzen.

A. *Nola ulertzen da orduan hauteskundeetan Milosevicek izan duen arrakasta?*

A.E. Hauteskundeen bezperan heldu ginen Serbiara. Hiriak guztiz europarrak dira. Modernoak eta lasaiak lehen begiradan. Ezin da ahaztu izugarriko krisialdian zeudela gerra aurretik. Inflazioa izugarria zen eta langabezia ere bai. Merkatu beltzak bideratzen du egun bertako ekonomia. Hone-

kin ez dut esan nahi krisia aitzakia denik, baina bai politikariak krisialdi hori biztanleen arteko psikosia pizteko erabili dutela.

Blokaketak ere gauzak areagotu egin ditu, eta bertakoak atzerritarrak arerio bezala ikusten hasi

dira. Faxismoa sortu da. Ezin da ulertu, bestela, orain arte elkar bizitza lasaian zegoen gizarte bat horrela lehertzea. Gorrotoa ez da, esan zaigun bezala, arrazoi nagusia. Hori ondorioa izan da, ez eragilea.

A. *Heltzen al dira hemendik bidalitako gauzak?*

A.E. Batzuk bai; baina hangoek esaten dute europarrek ez dituztela gerra geldiarazteko beharrezkoak diren benetako neurriak hartzen. Kultura suntsipena izan da bertan. Genozidioa gauzatu da, eta hori hemendik bidalitako gauzekin ez da konpontzen.

3.000.000 pezetako balioa zuten botiken bidalketa; Hutovo Blato izeneko basetxe esne ekoizleari —Capljina hirian banatzeko— sei hilabetez ekonomikoki laguntzea, 8.300.000 pezetako inbertsioa eginez; 200 lagunek jateko sukalde bat antolatzea; kontu korronteen bitartez lortutako 35 milioi pezeta bidaltzea...

Xabier Agirre donostiarra erakunde honetako partaidea da, eta bere esanetan lorpen hauek ez dira beren lanaren arlo bat besterik: «Egoera honetara beltzera-ko zer gertatu den aztertu nahi dugu, gizartearen analisisa lortu nahi dugu, eta borren ondorioz autokritika bat egin. Guztiok gara pixka bat errudun, ez baitugu nazioarte mailako erantzunik eman gerra hau geldiarazteko. Ezin gara neutralak izan. Genozidio

baten lekuko izan gara.

Hala ere, gazte honek euskal gizartearen erantzun ona laudatu du batez ere: «Hemen sortu da borondatezko laguntzaileen igorpenarako proiektua. Katalunian ere batzuk bidali dira, baina hemengoak izan dira lehenak eta ugariena». Guztira, 100 lagun inguru joan dira Yugoslavia ohira, eta aldiro jende berria joaten da. SOS Balkanes bera, Kontzientzia Eragozpen Mugi-

■ «Gerra honek ezkertiarak jokoz kanpo harrapatu gaitu; konturatzerako martxan zegoen» ●
XABIER AISA

mendua eta, lehen aipatu bezala, Eusko Jaurlaritzaren Gazteria Kontseilua dira hara joan nahi dutenen igorpena bideratzen dutenak.

SOS Balkaneseko partaideek proposatzen duten konponbidea elkar bizitze multi-etnikoa da, «batez ere egun proposatzen den kantonamendu banaketaren arabera, Euskal Herrian dauden errefuxiatu batzuek ezin izango dutelako inoiz beren etxetara itzuli berriro, serbiarren esku geratuko baitira beren jatorrizko lurrak».

Internazionalistek zer?

Xabier Agirrek hitz gogorak erabiltzen ditu euskal talde internazionalisten jokiera azaltzeko orduan: «Gatazka hau ez da obizko eskemen arabera gauzatu. Ez da komunismoaren aurkako afera, eta ezkertiarrek ez dute ezer esan. Elkartasunak ez ditu bide normalak jarraitu, eta talde internazionalistak oraindik zer nolako jarrera hartu behar duten eztabaidatzen ari dira, jendea hiltzen ari den bitartean».

Agus Celiguetak, Askapena talde internazionalistako koordinadoreak, ez du arazoa horrela ikusten: «Guk lan egin dugu. Hitzaldiak, kontzientziazio eta informazio banaketa da gebien landu ditugun arloak. Arazoia? Arazoa oso korapilatsua da, eta garrantzitsua, baina eburn gerra inguru daude mundu osoan, eta ezin gara horretan zentratu.»

Komite Internazionalistak partaidea den Xabier Aisa Nafarroan urtarilaren 9an sortutako Gerraren

Faruk eta Ferida Ordizian daude errefuxiatu gisa. Faruk gidari lanetan aritzeko baimenak lortzen saiatu da, baina oraindik ez du ezer lortu.

Aurkako Batzordean dago. Beren helburua gizartearen kontzientziazioa lortzea da. Horretarako kartelak, dossierak, hitzaldiak eta mahainguruak egin dituzte.

Aisaren esanetan, «normala iruditzen zait talde internazionalistei egin zaigun kritika. Ezkertiarrek jokoz kanpo harrapatu ditu gerra bonek. Konturatu garenerako gerra martxan zegoen. Gatazkaren arrazoiak aztertzean galduta egon gara, abertzaletasuna tartean zebilela eta. Hala ere, uste dut Komite Internazionalistak saiatu garena galdutako denbora berreskuratzen. Argi dago internazionalismoaren oinarrietako bat zapaldua dagoen herriei laguntzea dela, eta lehenbailehen». Susana

Zelaieta donostiarrak orain artean aipatutako guztiek baino askoz ere ikuspegi

«Hemen dauden errefuxiatu batzuek ezin izango dute euren jatorrizko lurretara itzuli» ●

XABIER AGIRRE

orokorragoa luke. Gerra lehertzeaz zegoela etorri zen Euskal Herrira Bosnian 21 urte eman ondoren. Bosniar batekin ezkondua, bi seme-alabak eta senarra beranduago etorri ziren Donostiara. Itzultzaile gisa aritzen da errefuxiatu bosnia-

rrei laguntzeko. SOS Balkanesi laguntzen dihardu eta hango egoera nola konpon daitekeen oso argi duela dirudi: «Nazio Batuek Bosniari blokaketa altxatuko balio, hau konponduko litzateke, egun bosniarren arazo nagusia beren buruak defendatzeko ahalmenik ez izatea baita».

Bosniaz hitz egin dugu oraingoan, baina erakunde desberdinak salatzen ari direnaren arabera, Kosovo eta Mazedonian ere bide bera jarraitzen ari dira serbiarrak. Guda, udaberriak dakarren epeltasunaz baliatuz, hedatu egingo da. Agian haiei ere arropa, janariak eta botikak bidaliko dizkiegu...

A magoia | ban

INPORTAZIOEN MAREAK EKARRITAKO APAR BELTZA

Mugaz bi aldeetara, azken egunotan, arrantzaleak haserre agertu dira. Arrantza kuotak direla batzuentzat, inportazioek eragindako salneurrien beherakada besteentzat... itsasoa ez dago inortxorentzat bare. Testuinguru honetan, baxura arrantzan diharduten Hego Euskal Herriko arrantzaleek arazoari irtenbidea eman arte ez direla itsasoratuko azaldu dute. Ipar Euskal Herrian, bitartean, martxoaren 12an Baionan izandako manifestaldian atxilotutako bi arrantzale preso daude, eta arrantzale sindikatu berria jaio da Donibane Lohizune eta Ziburun.

GIRO beroa eta tentsio handikoa dugu azken egunotan Ipar Euskal Herriko portuetan, arazoak bat bertzearen ondotik iristen ari zaizkie eta, bertako arrantzaleei. Inportazioek piztu dute sua. Urte hasieratik arrain inportazioak %150 gehitu dira Frantzian. Ipar

Ipar Euskal Herriko arrantzaleek, martxoaren 12an, manifestaldiak antolatu zituzten Frantziako arrantza arduradunek Bruselan egin beharrako biltzarra zela eta.

Euskal Herrian, bestalde, produkzioa % 25 jausi da, eta salneurriak ere % 25.

Giro eta zenbaki orokorak oso txarrak dira. Gai horietaz aritzeko, Frantziako arrantza arduradunak Bruselako agintariekin biltzekoa ziren martxoaren 18an. Euskal arrantzaleek, biltzar horren bezperan, beren kezka adierazi nahi izan zuten Baionan antolatu manifestaldian. Emaizak ez direla onegiak izan bistan da: polizia bat hilzorian, bi arrantzale preso, eta Bruselan ez da inongo erabakirik hartu inportazioei buruz.

Ipar Euskal Herriko arrantzaleen artean oso ezaguna den Mikel Epalza apezak, mugaz bi aldeetako arrantzaleak elkartu nahian biltzar bat baino gehiago antolatu duena, bere kezka azaldu digu: «Azken egun hauetan egoera oso nabasia dugu, bi arrantzale ditugu preso. Ez dira polizia-ren zaurien eragileak, baina lekukoak behar ditugu borren frogatzeko».

Sindikatu berria

Arrantzaleak oso kezkatuak dira, beren ustez kanpoan eta beraiekin kontatu gabe hitzartutako akordioen ondorioak pairatzen baitituzte: «Europak neurri oso gogorak hartu ditu. Arrantzaleek horiek errespetatu dituzte, arrantza eremuak, kuotak... Liberalismo basatiaren ondorioz arrainaren prezioa jausten ari delarik, borrek sortzen dituen arazo sozialeen parean ez du inork axolarik».

Bi arazo nagusirengatik sofritzen ari dira Iparraldeko arrantzaleak. Alde bate-tik, arrantza kuotarik ez du-ten herrietatik datozen in-

LAPURDIKO arrantzaleen egoera ez bada ba-tere samurra, beste hain-beste esan daiteke Gipuz-koa eta Bizkaia-koetz. Mar-txoaren 23an Bermeo eta Hondarribiko arrantzaleek 55.000 kilo bokarta hondatu zituzten euren egoera salatu asmoz. Bokarta kiloa 60 pezetatik gora (hiru libera) ezin saldua izan zen horren arrazoia. Euren salaketen arabera, Argentina eta Txiletik ekarritako 12.000 tona bokarta izan dira salneurriaren merketzea eragin dutenak. Bokarta-rekin ezezik, beste arrain asko merkeago saldu be-harrean egon dira Hego Euskal Herriko arrantzaleak.

Testuinguru honetan, Hego Euskal Herrian baxura arrantzan diharduten untziak ez dira egoerari irtenbidea eman arte itsa-soratu. Iaz ere horrela-kozik gertatu zen, bokarta zela medio orduan ere. Joan den urtekoa, dena den, mugaz bi aldeetako

portazioak direla eta. Bes-tetik, Espainia eta Frantzia-ren artean izenpetutako akordioa medio. Euren us-tez, akordio hori Frantziako iparraldeko arrantzaleen onerako da.

Ipar Euskal Herriko arras-treoroak dira egoera hau gehien sofritzen ari direnak. Arrainaren salneurria jausi egin da, eta bokarta Euskal Herriko kostaldean egoteko sasoia delarik, harrapatzea debekatua dute. Horixe da iazko maiatzean Espainia eta Frantziak izenpetutako akordioan erabaki zena. Uz-tailera arte ezingo zutela

Zorioneko bokarta, aurtengoan ere bai

euskal arrantzaleen arte-ko haserrea izan zen, Eu-ropako Komunitateak Frantzia eta Espainiari bokarta harrapatzeko ezarritako kuota zela eta. Iazko maiatzean, Fran-tziako itsasontziei bokarta gehiago harrapatzea ga-lerazi zitzaien, horretara-ko urte bolada jakin ba-tzuk ezarri zitzaizkiela.

Aurtengoan haserrea beste nonbaitetik sortu zaie Hego Euskal Herriko arrantzaleei. Europako Komunitateko Arrantza Komisioak Espainiako baxura arrantzari urte ha-sieran ezarritako murriz-ketei, izan ere, inporta-zioen arazoa gehitu bai-

tzaie. Esteban Olaizola, Hondarribiko arrantzale kofradiako lehendakaria, haserre agertu zaigu: «Zentzugabekeria da gu merkatua asetzeko gai izanda kanpoko bokarta ekartzea. Eraso horri au-rre egiteko jatorrizko izendapena eman dieza-guten eskatu dugu». Olai-zolaren ustez instituzioak deus gutxi egiten ari dira: «Eusko Jaurilaritza gure alde oso gutxi egiten ari dela iruditzen zait, batere ez esateagatik». Sare pe-lagikoekin has daitezen esan diete instituzioetan: «Gu geure tresnekin, ho-rrelakorik gabe, gai gara merkatua asetzeko».

Ipar Euskal Herriko arran-tzaleek bokatarik harrapa-tu. Mikel Epalzak adierazi digunaren arabera, «akordio hori oso txarra izan zen hemengo arrantzaleentzat, eta Eusko Jaurilaritzak parte hartu zuen borretan. Ez da horrelakorik errepikatu behar. Hemen familiak oso kinka txarrean ditugu, egoera ekonomiko oso la-rrian».

Testuinguru honetan, Hendaia eta Donibane-Zi-buruko (bi herriotako

Hego Euskal Herriko baxura itsasontziak, euren eskakizunei erantzuna jaso artean, ez dira itsasoratu. Iaz ere beste hainbeste gertatu zen.

Serge Larzabal, Donibana-Ziburu portuko arrantzaleen sindikatuko lehendakaria:

«Guk Europan ez dugu esperantza gehiagorik»

ARGIA. Zein da zure sindikatuaren funtzioa?

SERGE LARZABAL.

Orain arte gure lana portu honen interesak leku gutzietan defendatzea izan da, baina bereziki Europan. Nolabaiteko oreka bat lortua genuen arrantza modu guztiak biltzen genituelako, eta horri esker gure portua osasun onean dago.

A. Zergatik gertatu da sindikatuaren zatiketa? **S.L.** Ofizio arazo bat da. Arrastreroek pentsatzen dute daukaten garrantzia ez

dela nabari sindikatuaren barnean. Ordezkaritza ez dela zuzena eta beren interesak ez ditugula defendatzen. Okerrena da arrantzaleen artean oso giro txarra sortu dela.

A. Azken hilabeteotako inportazioek ondorio txarrak ekarri al ditu?

S.L. Oraingoz ez gara sobera hunkituak. Gure arraina gehienbat Espainako merkatura joaten baita eta merkatu hori arrain fresku eta kalitate onekoa baita. Baina ziur

naiz Perutik edo Argentinatik ekartzen ari diren inportazioek beren ondo-

rioak izango dituztela.

A. Europaz zer diozue? **S.L.** Guk ez dugu Europarekin esperantza gehiagorik. Gogoratu behar da Europa eraiki zelarik berdintze soziala egitea aipatu zela! Inguruko herriek jasan dituzten txanpon baliogutxitzeek

gure arrainaren salneurria garestitu egin dute, oro har galtzaile gara.

arrantzaleek portu bakarrean dihardute) arrantzaleek koordinakunde bat sortu dute bai preso daudenei bai egoera ekonomiko

larrian daudenei sostengua emateko. Koordinakunde berriaren lehendakaria Philippe Fautous da. Philippe Fautous, era berean, Doni-

bane-Ziburun jaio berria den EKAS sindikatuaren lehendakaria da. Sindikatu berria CGT (Lanaren Konfederakuntza Orokorra) izeneko sindikatuaren zatiketarik sortu da. Elkarre berrian, nagusiki, arrastreroak bildu dira.

Fautousek, bigarren sindikatuaren sortzearen zergatiak itaundu dugularik, zera adierazi digu: «Arrastreroek sindikatuaren barnean genuen ordezkari oso abula zen. Oso ongi ikusiak ginen ekartzen genuen diruarengatik, baina ordezkariak hautatzeko unean gutti genituen. Erran behar da portuen barnean dauden egituretan, gebienetan kooperatibak, erabakiak biltzar nagusietan hartzen direla, eta arrastreroek arrantzale gutti dituztenez, gutxiengo gelditzen dira askotan». Sindikatu berriaren egitekoa, Fautousen ustez, «ez da inoren lekua hartzea, baina gure berezitasunak eta gure interesak defendatu nahi ditugu batzar profe-

sionaletan».

Sindikatu berriak autonomia izan nahi du eta daudenei irekia. Dagoeneko hogeitarratzen inguratu dira, oro har 90 bat arrantzale oraingoz. Hogeitatu arrastrero daude Donibane eta Ziburun, horietan ehun eta hogeitatu bat arrantzale lanean

■ «Arrantzaleak ez dira polizien zaurien eragileak, baina lekukoak behar ditugu horren frogatzeko» ●

MIKEL EPALZA

ari direla; baina 1992an Donibane-Ziburuko portuak mugitu duten diru sartzaren % 65 ekarri dute. Horretan sare pelagikoen inportazioa % 46koa izan da. Badute beraz, zeresanik.

Ixabel Etxeberria

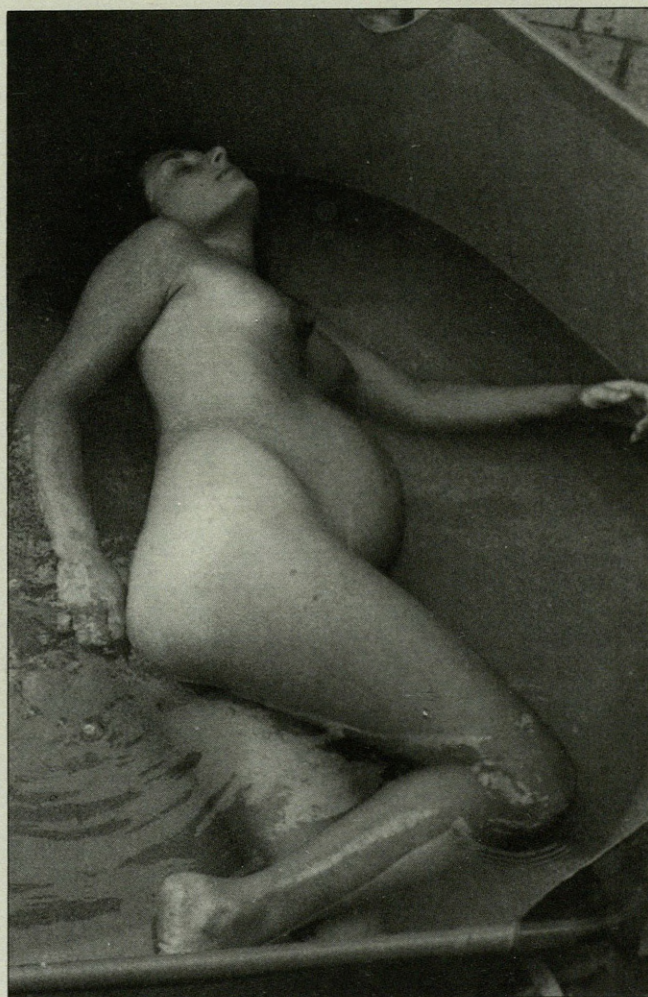

ZINKUNEGI
O P T I K A

HERNANI, 4
Telf. 42 06 24
20004 DONOSTIA

JAIOTZA OSPAKIZUN BIHURTUZ

Munduko emakumeen % 80k etxean izaten du haurra, hirugarren mundukoak gehienak. Gure gizartean oso gutxi dira ospitalea baztertu eta jaiotza mota desberdin baten alde apustua egiten dutenak, baina egon badaude. Askotan gizarteak ez ditu jarrera hauek ulertzen, baina emakume hauek erditzeari burzko ikuspegi desberdina dute.

Bainuntziak maiz erabiltzen dira erditze hauetan.

gabe, bere birika txikiak oxigenoz bete eta bere kasa arnasa hartzen hasi zen. Orduan bere aitak, Agusek, Laliregandik betirako banatu zuen, ordura arte arnas hartzeko erabiltzen zuen ama eta bere arteko lokarri luzea moztu zuen. «Hemendik aurrera pertsona

zara, behar duzun lagun-tza guztia eskainiko dizugu, baina gugandik pertsona banandu bat zara», esan zion aitak. Eta horrela hasi zen Daviden bizitza.

Lali Marimonek eta Agus Perezek beren haurra etxean izatea erabaki zuten. «Oso garbi genuen zergatia,

etxean ez bazen ez genuela izango ere erabaki genuen. Ez dut uste 'fundamentalistak' garenik».

Ospitaletik kanpo

Pertsona berri baten jaiotzak zer esanahi duen ohardun izan behar duzu eta logikoa da etxean ekartzea, lagun eta maite dituzun jende artean, jaiotza ospakizuna bihurtuz. Ez da ebakuntza gela hotz batean egiteko gauza, eskularru zuri eta maskarilen atzean ezkutatzaren diren pertsona ezezagunen artean», esan digu Lalik. «Funtsezkoa iruditzen zitzaigun prozesu osoa kontrolatzea, maite ditugun pertsonak gurekin egotea, gauza guztiak bere tokian izatea baina gertaera garratzitsuan», gaineratu du Agusek.

Eneko Landaburu medikua eta Sumendi Osasun Elkarteko kidea Daviden jaiotzan egon zen Lali eta Agusi laguntzen. «Etxean erditzea ez da hain gauza arraroa munduko gainontzeko herrialde batzuetan. Duela bi mende inguru, gizona emakumeen kontu hauetan sartu zenetik, prozesua asko aldatu da. Gaur egun, ospitaletako erditzetan, medikua da protagonismo osoa hartzen

Nahiz eta Osasunerako Munduko Erakundeak horrela ez gomendatu, ospitaleetan ama eta haurra banatzen dituzte bost edo sei orduz.

Bikotearen partehartzea oso garrantzitsua da. Lali Marimonek esan digunez, «partehartze aktiboa, han dagoela sentitzea baina ez bakarrik eskua ematen, laguntzen baizik».

duena. Emakumea, erditzean, etzanda jartzen dute medikuaren lana errazteko, adibidez, eta hau ez da, berez, batere egokia emakumearentzat.

Etxean erditzean teknika

desberdinak erabiltzen dira. Oso ezaguna da adibidez, bainuntzien erabilera; baina, uste denaren kontra, erditzea ez da beti urpean izaten. Toni Britok, medikua eta etxeetan laguntzen duen ginekologoa, azaldu digu

«Zure lagunak eta maite dituzunak inguruan dituzu, ospitalean eskularru zuriak eta maskarilak besterik ez» ●

LALI MARIMON

hau. «Bainuntziak, batez ere, dilataziorako erabiltzen dira, kontrakzioek eragiten duten mina gutxitzeko; beste batzuetan, ur beroak erditzea eragiten du... Emakumeen esku dago ur azpian edo kanpo erditzea, nahiago duen giroan egin dezakete. Argi dago ura elementu garrantzitsua dela, baina ez ditu beti emaitza berak ematen».

Eneko Landaburuk zein

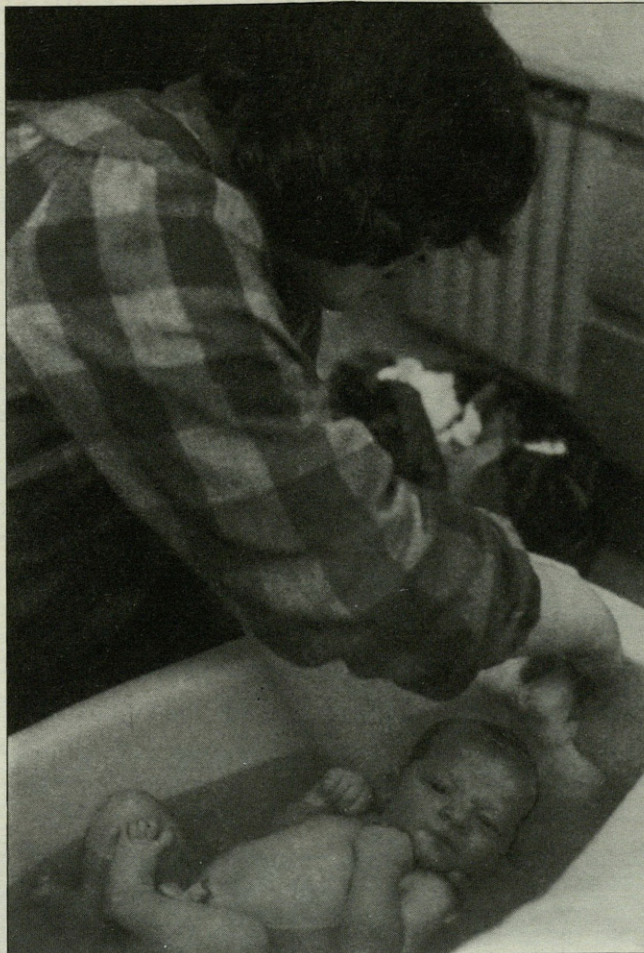
Toni Britok emakumeen esku uzten dituzte aukera guztiak. Zutik, kokorikatu-ta, lau hanketan... «Emakumeak instintiboki daki nola jarri behar den erditzeko, guk lagundu egiten diogu edota abolku batzuk eman urduri jartzen bada. Hobe da emakumea uztea bere kabuz, eta medikuaren jarrrera izatea erne egotea laguntza behar duenerako». Oso arrunta zen baserrietan, esate baterako, kokorikatuta edo aulki berezi batzuetan erditzea, askoz ere erosoagoa baita eserita izatea haurra etzanda baino.

Etxean erditzeak ere beste abantail batzuk dakartza: emakumeak nahi dituen pertsonak izango ditu inguruan, umeari ongietorria egingo diotenak aukeratu ditzake. Gainera, senarrak edota mutilagunak partehartze aktiboa izango du. «Davidez erditzea ez zen soilik nire gauza izan —azaldu digu Lalik—, bion gauza izan zen. Ezin dut horretan pentsatu Agus gabe. Laguntza izugarria da emakumearentzat laguna han izatea, zurekin hor daudela sentitzea, ez bakarrik eskua emanez, parte hartzen baizik». Lali eta David lotzen zituen zintorresteak mozteak sinbolikoki bere garrantzia du, heldu berri den pertsona horri independentzia ematen diozu». Aitaren partehartzeaz Toni Britok badi-tu kritikak ospitaleen jarre-rez. «Ospitale batzuetan Osasunerako Mundu Erakundearen gomendioak ez dituzten jarraitzen. Aita erditzean egotea debekatuta dago Iruñeko ospitalean, adibidez; umea bost edo sei orduz banatzen dute ama-rengandik... eta medikun-tza ofizialak gomendatzen dituen gauzak dira».

Nahikarik 2 urte ditu. Etxean jaio zen eta bere 6 urteko ahizpa, Maitena, han zegoen. Nahikariren burua Begoña Urkidiren iztartetik azaltzean Maitena izan zen lehenengoa bere amaren ondora joaten.

Biolentziarik gabeko erditzeak

Begoña Urkidik 40 urte zituen Nahikariz haurdun zegoela esan ziotenean eta Maitena, lehenengo alaba, Gurutzetako Ospitalean jaio bazen ere, Nahikari etxean jaioko zela erabaki zuen. «Nire baitan izugarrizko konfiantza nuen», esan digu. Printzipioz haurdunaldi eta erditze zaila zena, esperientzia zoragarria bihurtu zen. Lehenengo haurraren jaiotzez, ospitalean, ez du orritzapen onik. «Beste emakume batzuenekin konparatuta erraza izan arren. Une horietan bakarrik egoitea ez diot inori gomendatzuten eta, benetan, harategi batean bainengoan gogoratzen dut.», talik, honi dagokionez, zera esan digu: «Mediku eta emagin mota desberdinak egongo dira, baina argi dago zure erditzea ez dela aurrekoa edota burrengoa baino garrantzitsuagoa eurentzat. Ospi-

Askotan, jendeak ez ditu etxean egiten diren erditze hauek ulertzen.

taleko obean hankaz gora jartzen zaituzte, medikua-ren mutur parean duzu ipurdia. Oso egoera arraroa bultzatzeko, ezta? Ospitaleak zailtasunak agertzen direnean soilik erabili behar dira».

Arrisku egoeran etxean

laguntzen duen mediku batek ea zer egin dezakeen da haurra ospitalean izatearen aldekoek erabiltzen duten argudioa erditze desberdin hauek baztertzeko. Maribel Sacedon emagina da Zarauzko Sorospen Etxean. Bere ustez, «ondo

dago etxean erditzea, baina edozein zailtasun agertu eta orduan zer? Amak zein umeak bizitza galtzeko arriskua izan dezakete. Ospitalean bitartekoak daude horrelako egoerei aurre egiteko». Jaiotza mota hauen aldekoen artean Begoñaren iritzia dugu: «Er-

■ «Etxean 200 erditzetan lagundu dut eta bi besterik ez dira izan zesarea bitartez» ●

TONI BRITO

ditze aurreko frogak guztiak egin nituen; ni ondo sentitzen nintzen eta bestetik, neurtua genuen etxetik ospitalerako bidea, 20 minutu ziren. Edozein gauza gertatuz gero, denbora zegoen bertara heltzeko». Toni Britok esan digunez, «emakumea etxean lasaiagoa dago eta aukera gutxiago daude zailtasunak gerta daitezten. Espainiako ospitaleetan erditzeen % 15-20 zesarea bitartez egiten dira. Nik 200an lagundu dut eta bi besterik ez dira zesarea bitartez izan».

Myriam Gartzia

EDARITEGIA - JATETXEA

SALEGI

eguneko menua * betiko sukaldaritza * karta zerbitzua

Barren plaza, 3 Telefonoa: 13 32 72 - 20800 ZARAUTZ

GARAIAK GARAIAK JAKIAK

TxARTEL · TxOKO
Jatetxea

TXARTEL HOTELEAN
Urrut.: 37 01 92
Teléf.:
LASARTE-ORIA

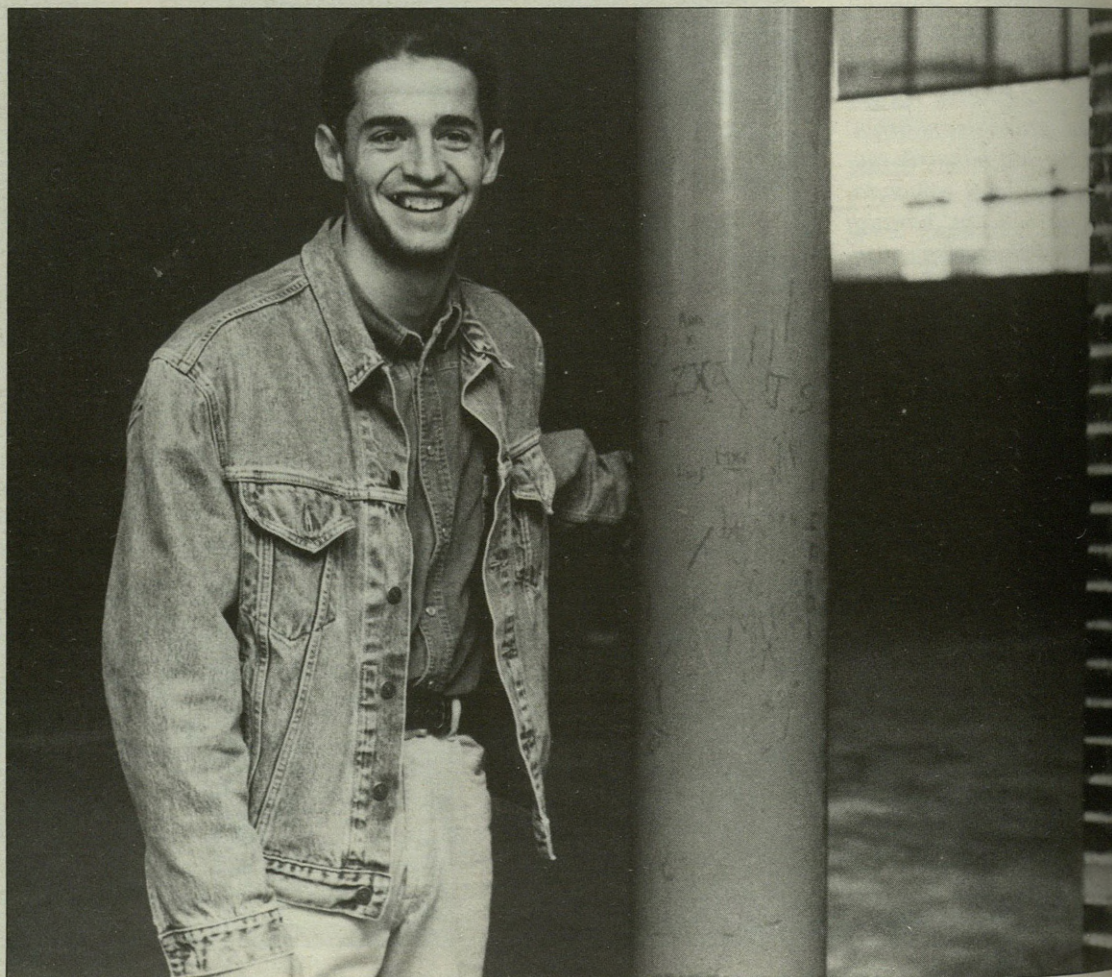
«Txapelketa bat irabazteko atxikia egingo nuke, noski»

Bigarren Mailako Txapelketaren finalean iskanbila bortitzen zurrunbiloan murgilduta egon zen burlatar gazte hau. Profesional legez jokatu behar duen lehen Banakako Txapelketa hastear dagoela ere iskanbila gogorra piztu du Asegarcerekin kontratua sinatzeko hartu duen erabakiak. Guzti hau alboratu eta txapelketan zentratu nahi duela dio. Lan horretan diharduela aurkitu dugu bere jaioterrian, Burlatan.

ARGIA. Pilotari nafarrak dira egungo pilota txapelketetako jaun eta jabe. Desberdinak al dira Nafarroako pilotariak? Hala balitz, zein litzateke desberdintasun hori?

RUBEN BELOKI. Ez

«Pilotan apustuak eta dirua tartean dauden unetik ziur ustelkeria egonen dela. Beti egon da mamu beltz hori. Hala ere, uste dut lehen orain baino askoz gehiago zegoela».

dut uste desberdinak gare-
nik nafarrak izateagatik.
Arrazoa, nire ustez, asko
garela da. Gipuzkoan, adi-
bidez, pilotari asko daude,
baina Nafarroan askoz ere
gehiago. Kopurutik kalitatea
ere ateratzen da. Hala ere,
pilotari asko gauden arren,
ez pentsa figura asko dau-
denik. Garai batean bai sor-
tu zirela izar gehiago: Ber-
gara, Bengoetxea... Horiek
artista hutsak ziren. Oraingo
jokalaria, ordea, defentsa
lanetan gehiago aritzen dira.

A. Jenero berezi horretako
azkena Retegi eta bere adi-
nekoak direla esango ze-
nuke?

R.B. Dudarik gabe. Retegi,
Bergara eta Bengoetxea dira
mota horretako azken joka-
lariak. Gazteen artean asko
gustatzen zaidan jokalaria

Mikel Unanue da. Bera ere
estilo berekoa da, eta bera-
rekin oso gustura aritzen
naiz.

A. Zer nolako harrera es-
kaini dizute pilotari bete-
ranoek?

R.B. Ez dut inongo arazo-
rik izan. Lehendik ere eza-
gutzen nituen. Mundu be-
rezi samarra da. Pilotari han-
dien artean bakoitzak bere
izaera du eta batetik bestera
ezberdintasun handiak to-
patzen dituzu, baina jen-
dearekin oso ongi molda-
tzen dira.

Diotenez lehen okerrago
zen, askoz ere zailagoa, pro-
fesional munduan sartzen
ziren gazteek beldurrez ibili
behar baitzuten.

A. Gizarteko arlo guztietan
ustelkeriaren gaia pil-pilean
dago. Pilotan ere antzekorik
gertatzen al da?

R.B. Apustuak eta dirua
tarteetan dauden unetik ziur
zerbait egonen dela. Beti
egon da mamu beltz hori.
Hala ere, lehen orain baino
askoz gehiago zela pentsa-
tzen dut. Bakar batzuen es-
ku zegoen negozio guztia.
Orain jende berri asko sartu
gara eta zerbait garbitu de-
lakoan nago. Orain ustel-
keria gutxi dago.

A. Jende berria sartu dela
aipatu duzu. Patxi Eugi eta
zu bezalako gazteen sarre-
rak zaletasuna berritu due-
la uste al duzu?

R.B. Noski. Guk nahi izan
ala ez. Frontoiak betetzen
hasi dira eta mutiko gazteek
eredutzat ikusten gaituzte.
Pilota eskolak orain gazte-
txo askorekin dabilta.

A. Zer nolako barremana

«Txapelketa honetan partidu bat edo beste irabazteko betarekin
ikusten dut nire burua.»

daukazu Patxi Eugirekin,
persona eta jokalaria arloak
desberdinduta?

R.B. Pertsona aspaldida-
nik ezagutzen dut eta oso
lagunak gara biok. Jokalari
mailan, ordea, ezberdinak
gara. Bera, nahiz eta aurre-
laria izan, ez da niri dagoki-
dan jokalaria mota. Nik aurre-
lari erasotzailea behar dut
eta Patxi ez da horietakoa.
Horregatik nik banekien bi-
nakakoan ez genuela aukera
askorik. Baina tira... oso
gazteak gara. Dena den, oso
lasai geratu gara egindako
lanarekin.

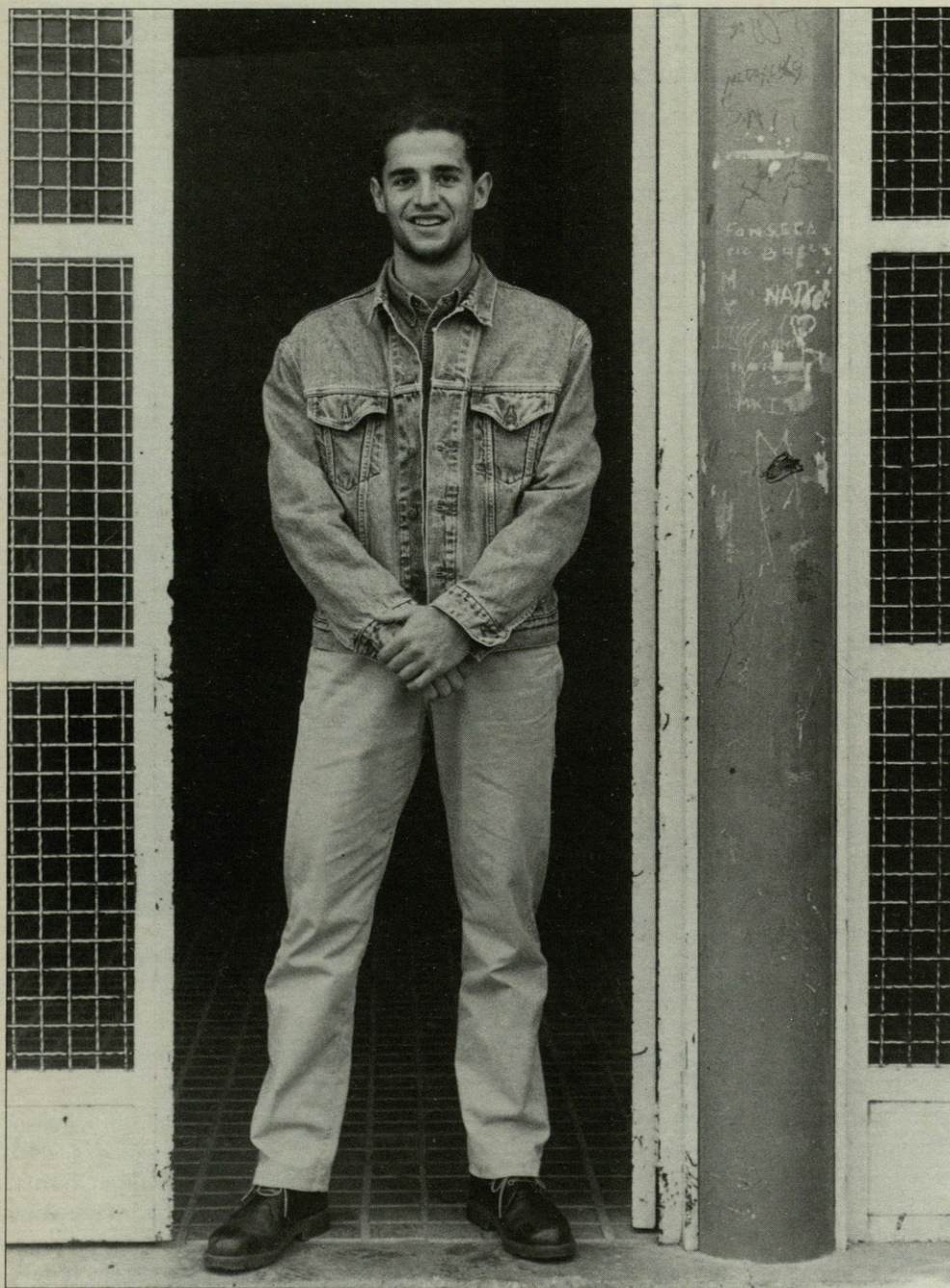
A. Orain burua banaka-
koan jarrita.

R.B. Jakina. Binakakoa
jokatu arren, pilotari guztiok
banakakoan dugu burua,
dudarik gabe. Txapelketa
honek eragin eta arreta as-
koz handiagoa izanen du.

A. Norainoko aukerarekin
ikusten duzu zeure burua
txapelketa horretan?

R.B. Egia esan, ikastera
noa gehienbat. Eskailera sis-
tema erabiltzen da eta ni
behealdetik abiatzen naiz
aurten, normala denez. Hala
ere, partidu bat edo beste
irabazteko aukerarekin
ikusten dut nire burua, baina
arerio gogorrak ditut hasie-
ratik. Printzipioz oso lasai
irtengo dut. Ni beti izan naiz
banakako jokalaria goa bi-

■ «Bartzelonako urrezko domina
oroitzapen goxo bat da; banakako txapela
zaletuen begirunea lortzea da» ●

«Banekien nire erabakiak istiluak sortuko zituela, baina gustura nago erabaki hori hartzeagatik».

nakakoa baino.

A. Nola ikusten du Ruben Belokik enpresen arteko lis-karra?

R.B. Enpresen arteko konpetentziak ere zerbait ona ekarri du. Orain pilotari batek eskaintza gehiago ditu eta hobe ordaintzen diote, aipaturiko konpetentzia hori dela medio. Baina aurkako ondorioak ere baditu,

interes gerra bat egon baitaiteke publizitatearekin eta abar; Bigarren Mailako Txapelketaren finalean gertatu zen antzera. Partidu oso garrantzitsua zen niretzat eta oso erreta amaitu nuen. Hainbeste istiluk ez dio ezer onik ekarri pilotari.

A. Hala ere, Banakako Txapelketa basterako bi aste eskas besterik falta ez zire-

nean, Asegarcerekin kontratua sinatu zenuen, horrek ekar zezakeena jakin arren.

R.B. Asegarcek pilotaren etorkizuna beste era batera planteatzen du. Pilotariari

Gizarte Segurantzaren eskaintzen dio, fitxa bat, dirusaria partidu bakoitzeko... Tratua ere askoz hobe da. Talde bezala bizi da enpresa. Kirolari profesional bezala ikusten gaituzte, eta hori ez da ohizko enpresetan ematen. Betiko enpresak horregatik dira hain beldur. Orain arte dirua barra barra irabaziz dute pilotarien kontura, pilotariei etekinik ateratzeko aukerarik ere eman gabe.

Asegarcek diru asko sartu du, etekinak ateratzeko, noski, baina pilotariaren interesak ahaztu gabe. Hori pilotariaren arteko giroan ere antzematen da. Asegarcekoak askoz ere lasaiago ibiltzen dira. Ez dute inolako errezelo arrarorik enpresarekin.

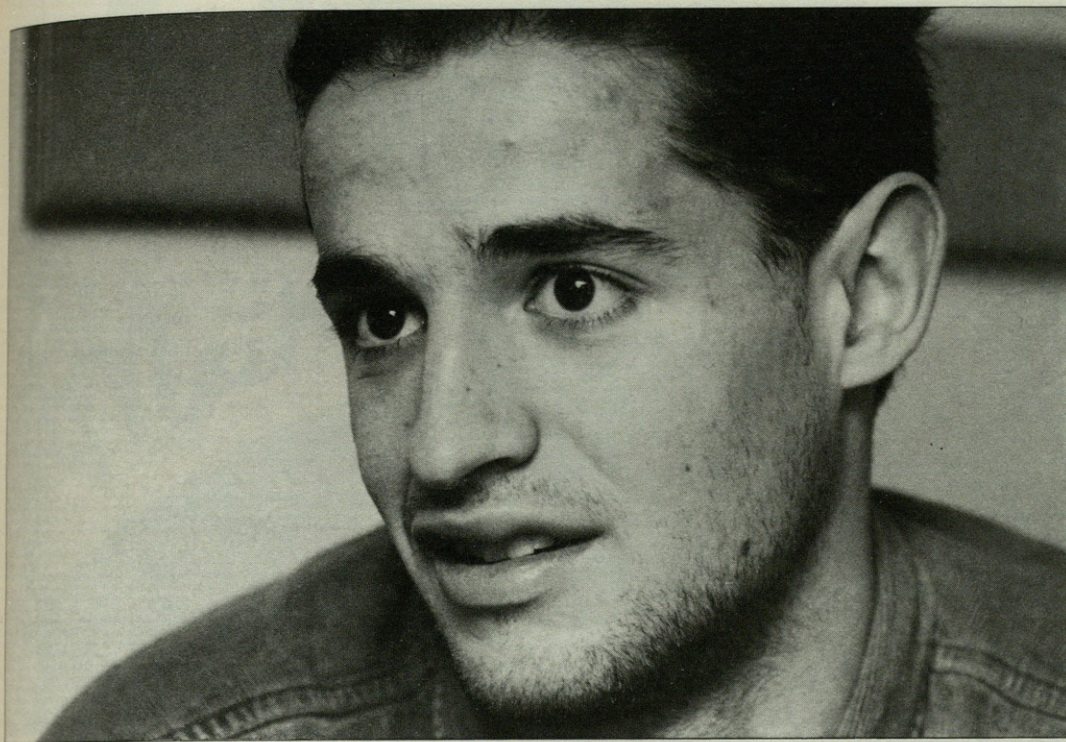
Guzti honegatik sinatutako enpresa honekin, beldur izan arren. Asko kostatu zitzaidan erabaki hori hartzea. Banekien istiluak sortuko zirela, baita kritikak jasoko nituela ere; baina esan behar da gehienek zorionak eman dizkidatela. Gustura nago hartu dudana erabakiarekin.

A. Profesional alorreko batzordeak Asegarcerekin arrazoia eman dio txapelketa aurreko bilkuran. Nola baloratzen duzu hori?

R.B. Logikoa iruditzen zait. Orain parekatuagoak daude Asegarce eta beste enpresetako jokalariekopuruak, eta horren arabera negoziatu behar dituzte partiduak. Duen garrantzia onartu zaiola uste dut, ez gehiago ez gutxiago.

A. Banakako Txapelketa lortzea ez da Bartzelonako Joko Olinpikoetan domina

■ «Pilotari nafarren nagusitasuna kopuruan datza; gehiago gara, eta hortik ere badator kalitatea» ●

«Enpresen arteko lehiak ere zerbait ona ekarri du. Orain pilotari batek eskaintza gehiago ditu eta hobeto ordaintzen diote».

bat irabaztea. Zer esanahi du bakoitzak zuretzat?

R.B. Zalantzarik ez desberdinak direla. Bartzelonako domina sinbolikoa izan zen, eta atzera begiratzearan, oso polita den oroitza bezala gogoratzen da. Baina pilotari bati izena ematen diona eskuz banakako txapela da. Galarzak, adibidez, ez du sekula banakako txapelketa irabazi, baino banakakoa bai, eta horrek eman dio ospea. Hori da ikusleen buruan geratzen dena.

A. Apustuek eta oihuek baldintzatzen al zaituzte jolastean? Hau da, ba al du eraginik zugar jendeak dirua zure alde edo kontra jokatu duela jakiteak?

R.B. Badira lekuak —Eibar eta Bergara, adibidez— non jendea pilota partiduak ikustera baino dirua jokatzen joaten den. Toki horietan asko baldintzatzen dute jokalaria. Baina ezin zara presioak jaten utzi, bestela errotzeko modukoa izango bailitzateke. Zeurea egitera

jo behar duzu eta txistuak eta oihuak kanpoan utzi.

A. Beloki Burlatarentzat Indurain Atarrabiarentzat bezala al da? Nola begiratzaren dizute orain herrian?

R.B. Hemen asko estimatzen naute, baina ez dut uste Indurain Atarrabian ikusten duten bezala ikusten nautenik. Jendeak berdin begiratzen dit, nolakoa naizen badaki eta. Agian ezagutzen ez nindutenek errezelo pixka batekin begiratzen didate. Baina ni ez naiz aldatu.

A. Pilota Europara saldu al daiteke Estatu Batuetara saldu zen antzera?

R.B. Baietz uste dut. Baina agian asko aldatu beharko litzateke. Gaur egungo medietekin ezin da partidu bat ongi eskaini. Bartzelonako frontoiak berdeak ziren eta pilotak zuriak. Horrela, pilota askoz ere hobeto bereizten zen. Gainera, telebista kamerek oso angelu bitxietatik hartzen zuten jokoak. Txapa azpian, adibi-

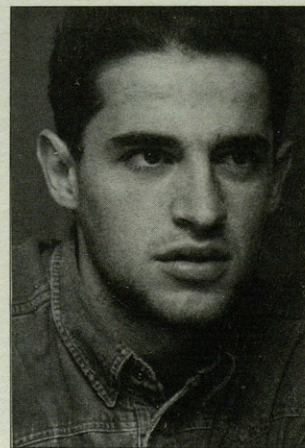
dez, kamera zegoen eta bertatik irudi ikusgarriak lortzen ziren. Jendea erakargarria gerta dakiokkeenaren alde nago.

A. Zein lirateke aipatu dituzun berrikuntza horiek?

R.B. Txapelketa garrantzitsu gehiago antolatu, tenisaren antzera, janzkera al-

NORTASUN AGIRIA

«Navarra Hoy» eta «El Diario Vasco» egunkariak irakurtzen ditu ● Euskalerrira pilota eskolan hasi zen 7 urte zituela ● Zinema eta mendia ditu gustuko ● UBlko bi asignatura falta zaizkio ● Bartzelonako Joko Olinpikoetan gehien txunditu zuena egoitza olinpikoa izan zen ● Politika ez du batere atsegin eta egunkarietan zinema eta kirolari buruzko berriak baino ez ditu irakurtzen ● San Fermineko entzierrorik ez du inoiz korritu

«Pilotan mundu guztiak ematen dizkizu aholkuak, ezer jakin ez arren. Putre asko dago beti inguruan.»

datu, partiduak telebistaz eskaintzeko era desberdinen bat aurkitu... ETBk hala egin zuen, baina enpresak ohiturari oso lotuta daude eta horri eusten diote gauzak dauden moduan uzteko.

A. Zer zor dio egungo pilotak ETBri?

R.B. Askok. Partiduak telebistaz igortzearen ondorioz pilotarako zaletasuna asko zabaldu da. Pilota jende askoren artean hedatzea lortu da eta kirol hau frontoi eremu itxitik ateratzea ere bai.

«ETB kantxa» saioak iaz audientzia handienetarikoa izan zuen, eta jendeak oso gustura hartu zuen.

A. Zorionekoa zarela uste al duzu?

R.B. Oso. Nik izan dudana zortea ez du edonork ukan. Une onean nago. Ongi jolasten ari naiz eta dirua ordaintzen didate gustatzen zaidana egiteagatik.

A. Egia al da Labrit pilotalekua zure bigarren etxea dela?

R.B. Oso gustura jokatzen

dut bertan. Egunero han entrenatzen naiz eta neurria oso hartua diot. Gainera jendea oso ongi portatzen da gurekin eta asko maite gaitu.

A. Nor gustatuko litzaizuke laguntzaile bezala bizitzan?

R.B. Ni neu. Nire laguntzailea izatera heltzea gustatuko litzaidake baina badakit oso zaila dela. Dena den, beti da ona norbait alboan izatea aholku emate-

■ «Pilota munduko ohiturak pixka bat baztertu eta berrikuntzak ezartzearen alde nago» ●

ko. Pilotan, adibidez, mundu guztiak ematen dizkizu aholkuak ezer jakin gabe. Putre asko dago inguruan.

A. Egingo al zenuke atxiki bat txapelketa bat irabazi ahal izateko?

R.B. Izugarritzko atxikia egingo nuke. Baita bi ere, beharrezkoa balitz.

A. Retegi-Galarza gaur, Eugi-Beloki bihar?

R.B. Bide horretatik doa baina ez dut uste gutako inork izango duenik Julianek edukitako izaera sendoa. Gainera, Retegik lortu dituen txapelak ez ditugu lortuko ezta bion artean ere. Onena izan da.

A. Aurtengo txapelketarako irabazlea?

R.B. Ez da erantzun erraza. Oso irekia ikusten dut. Galarza eta Retegi, noski; baina Arretxe ere ez nuke ahaztuko. Aukerarekin ikusten dut.

Iñigo Herce

DENOK

Maithe dugu gure herria

EUSKARAZ!

1993ko martxoaren 26tik apirilaren 4era

IRUÑEA - BILBO

Nortasun agiria: euskaltzalea

KORRIKA jarriko nituzke ikastolak, Euskal Herrian zehar etorkizuneko eskola aldarrikatuz. Berdin eskola publiko nahiz pribatuak, Buesa eta Arregi. Korrika ere, Etxeberria eta Goiriena, irakasleen eta euskal unibertsitatearen bidean egin gabeko kilometroak osatzeko. Korrika EITBko arduradun eta alderdi politikoetako ordezkariak, telebistaren aro berri eta euskaltzalea iragarritz. Izan ere, haserrea eta enfrentamendua gainditu nahian abiatu den Korrika honi guztion neurritik moldatzeko moduko elastikoa jantzi diote, lehen kilometrorako giroa berotu duten aurkezpen saio, kultur eta kirol ekitaldiek erakutsi duten moduan.

Batasunaren kultura urratsez urrats gainditu beharreko korrika saioa delakoan. Partehartzearen kultura. Mugarik gabekoa. Ardatz hauek mintzo zaizkigu Ramon Labaien, kohesio hitza aipatuz, edo Martin Ugalde, balizko euskararen paradisua garatzeko aztarnen bila. Horiek genituzke, hain zuzen ere, elastiko moldagarri honen adibide garbiak, hots, alderdi politikoaren mezuetatik kanpo errealtate zabalago baten erakusgarri eta erreferentzia den Korrikaren abiapuntua. Euskal Herria bi mila kilometrotan zeharkatzeak ematen dio, gero, euskal gizartearen besarkatzeko aukera. Euskal gizarte koloreanizduna, pentsamenduz aberatsa, errealtate ez-

berdinetara jarria; nortasun agiriaren «euskaltzalea» nahikoa du lekukoa bereganatzeko, bere egiteko, baina.

Euskaltzale pasiboak aktibatzen —plazaratzeko ahalegina ere bada— euskararen defentsa nahiz erabilera aldarrikatzen dituen neurrian. Euskalduntzearen mundu murriztua zabaltzeko oin hotsak dakartza. AEK-ren, eta oro har, euskalgintzan diharduten mugimendu eta erakundeek kaleratzeko deia dugu. Gabeziak, hutsuneak betetzen has daitezen orrurik gabeko oihua. Guzti honengatik deituko nituzte, hain zuzen, hasieran aipatutakoak eta beste hamaika. Iruñetik Bilbora euskara eta euskal mundua puzzle osagaitza dela dioen

Euskadi Irratiak euskarazko irratik nobelak uhinetara ekarri zituen hartatik Jose Antonio Loidi, Ramon Maria Labaien eta Arantxa Iturberen obrak oinarritzat harturiko ehundaka kapitulu iritsi dira gure belarrietara. Bestelako urratsik eman du oraingoan, irratik nobela sariketa antolatuz, lehenengo aldiz. 15-20 minutu bitarteko 50 kapitulu betetzeko moduko lanak eskatzen dira, onenari 1.500.000 pezetako (75.000 libera) saria eskainiz. Aurtengo maiatzaren 22an bukatuko da bidaltzeko epea. Literatura munduko lehiaketek alor berria estreinatuko dute, honela. Izan ere, Euskadi Irratiko langileak den Arantxa Iturbe da —argazkian, «Maite, maite, maite» bere obra ematen duen taldea—, egungo idazleen artean, literaturaren iturri honetatik edan duen bakarra.

leloarekin hausteko. Edo hausten hasteko, bederen.

AZPEITIKO finalak sorpresarik ekarri zion Euskadi Irratiak antolatu trikiti pieza berrien lehiaketari. Fandango saileko pieza irabazlearen egileak, Aitor Furundarenak, soinu txikia jotzen ez baitaki. Parisen, akordeoia ikasten ari da azken hiru urteotan, baina antza, frantses musikaren kutsurik gabe osatu du lehiaketarako lana. Epaimahaiak ez zion, bestela, barkatuko.

Anekdotok alde batera, aspaldian isilean zegoen trikitixaren mundu nahasi hau notizia bihurtu da Elkar-

**— Doinu zaharren
konpontzeko pieza berria
nola asmatu? Iritzi
kontrajarriak bideratu
ezean, trikitixa aurrera
eramango duen Elkarterik
ez dago ●**

tearen azken biltzar nagusiaren ondoren. Lehendakariak, Esteban Larrañagak, kargua mahai gainean jarri du. Etsituta, nekatuta. Hutsune askotxo bildu baitira bere inguruan. Trikitixari buruzko iritzi kontrajarriek muturtuta diraute, bere horretan; dirurik ez datorkie Eusko Jaurlaritzatik... Doinu zaharron konponbiderako pieza berria nola asmatu? Hasteko, ereduaren inguruko eztabaida, hurbilketarako aukera txikiak ukatuz, non eta zergatik eteten den jakin nahi genuke. Hau konpondu ezean, trikitixa aurrera eramango duen Elkarterik ez baitago, ez Larrañagarekin, ezta beste inorekin ere. Hortik aurrera, iritzien lehia bideratzen denean...

J.J. Petrikorena

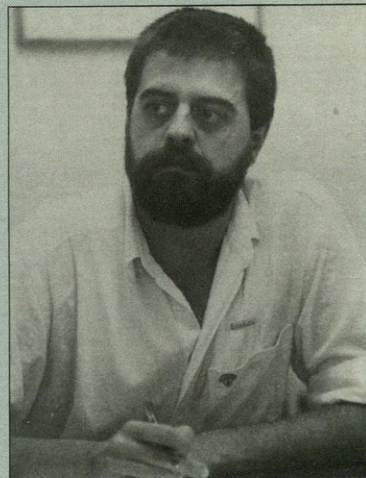
Joserra Vs Joseba

O RDUKO «Euskalduntzen» liburuari jarraiki duela 15 urte euskara eskuratzearen bidea osatu nahi genuenontzat Joserra Etxebarriaren ereduak garrantzi handia izan zuen. Guretzat astronomiaren alorrean kokatzen zen erreferentzia, beste galaxia batetakoa zirudien arren, ametsa beti jostari, lan berean kide sentitzen genuen unibertsitatean fisika euskaraz irakasten zuen hura. Hasitako bideak bukaerarik zeukanaren frogaraz indarberritzailea. Suarez presidente espainarrak hain ongi laburtu zuen euskararekiko gorrotoaren garaiko bertsio zaharberriaren aurkako txertoa.

MESPRET XU adierazpen ugariak jasan behar eta Joserraren izena eta izana euskararekiko norberaren konpromezuaren indarra eta itxaropenerako gidalibururik eraginkorrena genuen. Garaiak, berriz, hain dira aldakorak eta askok halakorik suertatzen zenik ere ez dute gogoratuko, ezta gogoratu nahi ere izango. Baina funtsezko mugariak, bidearen norabidean erreferentzia ezinbestean bilakatzen dira horiek, ez dira aldatu. Azalean itxura erabat eraberritua izanik ere, egungo euskararekiko mespretxu bera isladatzen du UPVko Errektoregoak Joserra eta kaleraturiko irakasleen aurka garatzen duen ahaleginetan. UPV horren barnean EHU den eta izan nahi duenari gerra deklarazioa luzaturik du PNV-PSOE Gobernuak Goirienaren eskutik.

Gose greban dugu Joserra egun eta harrokeriaren mespretxuzko hitzak baino ez ditugu entzuten boterearen eremutik kanpo dagoen ororentzat. Udako Euskal Unibertsitatearen lanari buruz edota irakasle kaleratuen apostuarekiko Salabururen adierazpen antologikoak lekuko. Espainiar legearen indarra erabiliz etengabe euskarak duen indarraren aurrean, aurka. Hemen datza hizkuntza gatazkan bizi bizirik dirauen indarkeria. Ikastolen geroa ezabatu nahi duena. Joserrari aurpegira zuzen begiratzeko gai ez dena.

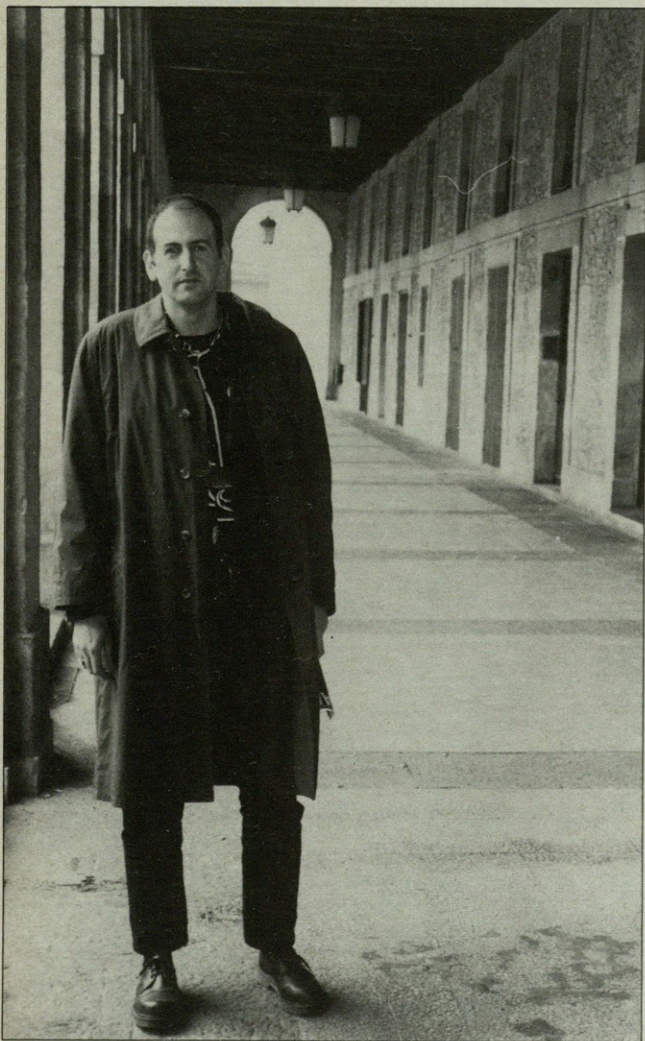
IZAN ere hemen bikotea ez da, zorionez, indarra eta ahuldadea. Joseba Arregik berezko marka duen harrokeriak hala ikustera eramaten badu ere bat baino gehiago. Euskararen beharrei erantzuten saiatzen den indarrari, ahaleginari, indarkeriaren indarraz erantzuten dion ezintasuna dugu «indarra» deitu nahi duten hori. Pasa zaitez Leioatik eta ikusiko duzu. Asteaz zehar Korrikan nabarmenduko duzun bezala. Igandean Bilbon dugu zita izenburuari dagokion hautaketa honetan «erre que erre» ari garenok.

X A B I E R A L E G R I A

Rikardo Arregik lehen poema liburua kaleratuko du Ereinen eskutik

Poesia, irudimena eta errealitatea lotzen dituen hari hauskorra baita

Autore zaharretan arakatu eta bitxikerien bila aritzen da.

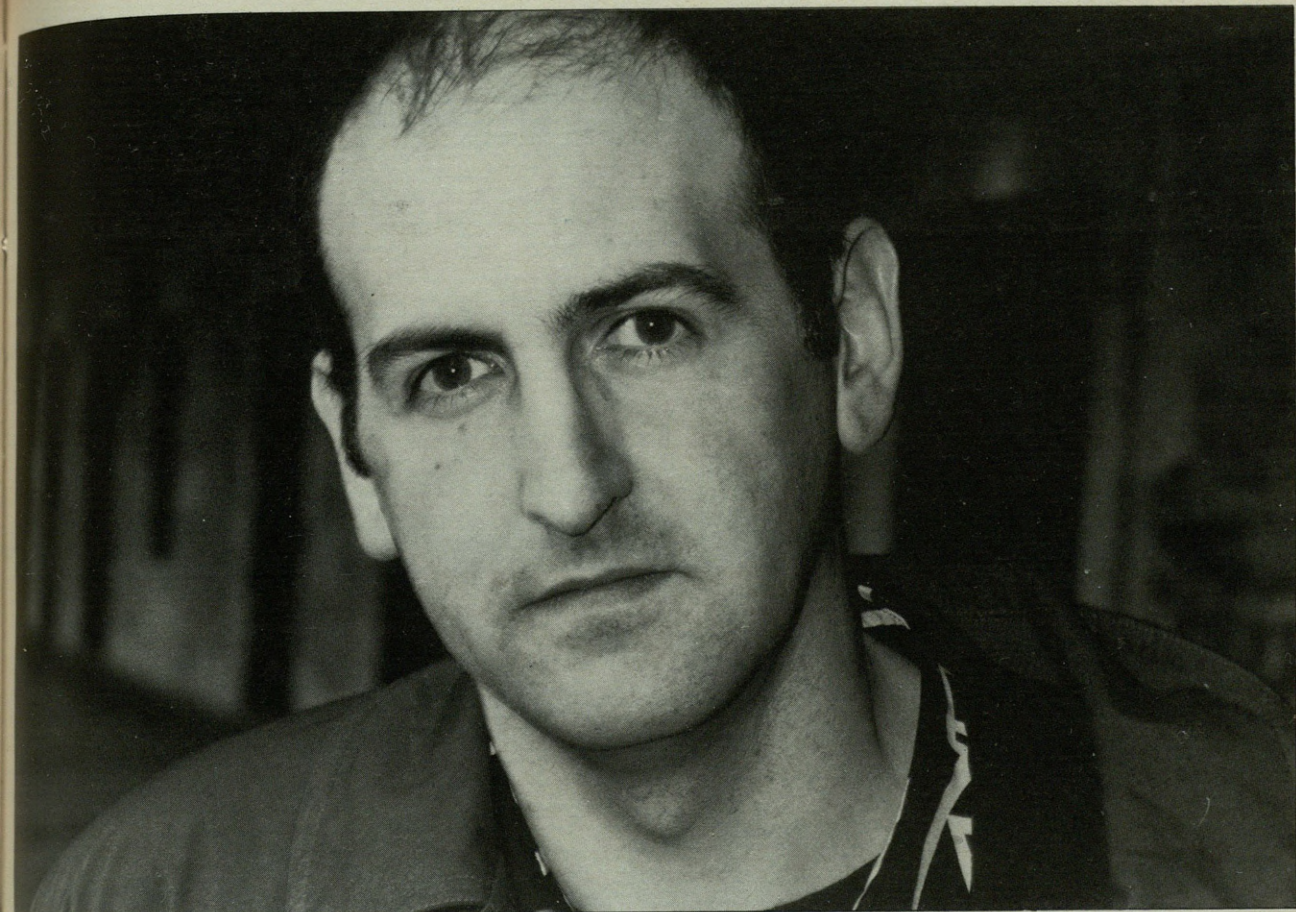
Urtetan poesiak ezkutuan idazten aritua, noizbait erakutsi beharko zituela eta, animatu zuten lagunek. Horrela plazaratuko da, gutxi barru, «Hari hauskorrak». Rikardo Arregi gasteiztarraren lehen liburua da, Axular edo Leizarragarengandik zientzia fikziora bitarteko irudietan tajutua. Bataio elkarrizketa izan omen du segidakoa.

RIKARDO Arregi izen-abizen ezaguneko idazle ezezaguna dugu. Lanbidez irakaslea, Salamankan Psikologia ikasi ondoren, Euskal Filologia-ko azken urtea betetzen ari da. Bere kasa idazten orain artean, inoiz literatura ofizialarekin harremanik gabe, lagunek animatu dutela aipatu digu. Duela bi urte, Eusko Jaurlaritzak idazle berrientzat eskainitako bekatarik bat eskuratu zuen. Ondoren, Andolin Eguskitzaren bitartez, hainbat poema helarazi zizkion Inazio Mujika Iraolari, martxoaren amaiera aldera edo, Ereinek kaleratuko dituenak. 1990eko maiatzean hasi eta eta 1991ko iraila

bitartean idatzi zituen lanen bilduma dugu «Hari hauskorrak» liburua, zeina bost ataletan banatu duen, *poesia, errealitatea eta irudimena lotzen dituen hari hauskorra dela* gogoratu.

Erromatik paradisura?

Bost ataletan banaturik, denetarik aurki daitekeela dio. Lehenengoan, denboraren gainean ari zaigu; bigarrenan, desira hartzen du oinarritzat; hirugarrena, «Arbasoak» izenpekoa, gogokoak dituen idazleei omenaldi modukoa luzatu die: Axular, Leizarraga, Pessoa, Cernuda, Borges, Vi-

Bere esanetan, «iraganean paradisurik egon ez zen moduan, etorkizunean ere ez dela egongo adierazi nahi dut».

lena... «Beti aritu izan naiz, Euskal Herriko autore zabarretan gauza politak aurkitu nabilen, haien idazkera eta mundua molde berrietara ekarri asmoz. Elementu horiekin jokatzeko, esan digu Arregik.

Poema txikiz osatu du «Sibila» deituriko laugarren atala, «Erroma zabarreko profetisak eta haien hizkera ambigua gogoratuz. Ironiaz jardun dut, jendea zirikatu eta hainbat errealtateren inguruan dauden iritzi finkoak zalantzan jartzeko, eta era berean, modan ez daudenak aldatzeko». Eta azkeneko

parteari «Bostgarren haria» deitu dio; bertan, collage moduko poemak osatu ditu, egunkarietako testu, karta zaharrak eta bestelako elementuak baliatuz.

Liburuan zehar, Grezia, Erroma Zaharra eta oro har antzinako gizartearen erreferentzia zabala aurki daiteke. «Balizko paradisuaren erresumara egin dut txangoa. Batzuek etorkizuna hartzen dute paradisuatzat. Edo haurtzaroa. Nik, berriz, iraganean paradisurik egon ez zen moduan, etorkizunean ere ez dela egongo adierazi nahi dut, bots, pertsonaren iraganean edo

etorkizunean ez dagoela borrelakorik. Sinesgogor agertzen naiz».

Zuku guztiak probatzen ditu Rikardo Arregik, beraz, hari hauskorretan barrena. «Musika klasikoa eta modernoa nabiz zientzia fikzioaren aztarnarik aurki dezakezu. Mozorroz jantzi-tako poemak edota zuzen-zuzenak. Kaleko hizkeran emandakoak edota Leizarragaren idazkera biribileko elementuez landuak. Ironiko, sinesgogor... Ez dut ezertan mugatu nahi izan liburua, bari askotara eramanez, estilo ezberdin asko landu ditut, kontraesanik ere egongo da 70 poemetan zehar».

Rikardo Arregiri zaila egiten zaio, hala ere, bere munduaz eta erreferentziez ozen hitz egitea. Beldurrik ematen dio liburua kalera-tuko den egunak. Honetaz

eta hartaz erantzun behar-rak. Orain artean ezagutu ez dituen giroetan sartzeak: «Inoiz ez dut loturarik izan idazten duen jendearekin; gainera, ez nau gebiegi erakartzen». Loturarik izan ez badu ere, gertutik jarraitzen ditu hainbaten lanak: «Egun, hainbat eredu ezberdin badiugu poesian, aukera zabala da». Gehien erakarri duten lanetatik bi aipatu dizkigu: Bernardo Atxagaren «Etiopia» eta Joseba Sarrionandiaren «Izuen gordelekuetan barrena».

Aurrera begirako proiektuetan ezer garbirik ez badu ere, ezer agortzen ez den bitartean hasitako bideari helduko diola adierazi digu: «Hainbat idazlek poesiarekin hasi eta beste alorretara egin dute, gero. Ni fidela izango natzaio».

J.J. Petrikorena

«Ez dut ezertan mugatu nahi izan liburua, bari askotara eramanez, estilo ezberdinak landu ditut, kontraesanik ere izango da tartean» ●

Negu Gorriak-en eraso bikoitza

Apirilaren 20an aurkeztuko du Esan Ozenki konpainiak «Borreroak baditu milaka aurpegi», Negu Gorriak taldearen disko bikoitza. Bere eraso berria, 22 kantuk osatzen dute, eta taldeko partaideek esan digutenez ezustez jositako lana da. Maiatzean zenbait kontzertu egingo dituzte Euskal Herrian eta European zehar jardungo dute uda eta gero Negu Gorriak-ekoek.

AZKEN lan honetan aurreko diskoan baino estilo gehiago jorratu dituzte Negu Gorriak taldeko partaideek. Kaki Arkarazok esan digunez: «Sorpresa asko daude. Jende gehienarentzat disko hau oso berria izango da. Ez du espero izango».

Nahiz eta saiaketa asko egin erritmoen bidez, eta

Negu Gorriak-ekoen ustez, ezuste handia izango da «Borreroak baditu milaka aurpegi» lana.

Esan Ozenki, irautearen urratsa gainditu duen disketxea

AURREKO diskoa plazaratu zutenean argitaratzearen urratsa gainditu bazuten, lan honen bidez beste urrats garrantzitsu bat bete dute Negu Gorriak-eko partaideek: irautearena. Fermin Muguruzak azaldu digunez: «Lehen urratsa baldin bazen, orain jauzia da. Lehen arriskatzeko bage-nuen, orain eroak bezala gabiltza. Gainera, orain gauzak zailak baldin badira, guk apustua egin eta disko bikoitza argitaratu dugu».

Azken bi urteetan, «Gure Jarrera» LPaz gain, beste zenbait talderen diskoak ere plazaratu dituzte Esan Ozenkiren zigilupean. Urtean lau disko argitaratzea da beren asmoa. «Baina iaztik hona beherakada handia ikusi da alde guztietatik: industrian, azokan eta salmentetan», dio Kaki Arkarazok.

Gaur egun puntan da-

biltzan hiru talde biltzea lortu du disketxe honek: Negu Gorriak, Su Ta Gar eta E.H. Sukarra. Negu Gorriak-en «Gure jarrera» LParen 30.000 ale saldu dira orain arte (15.000 Euskal Herritik kanpo), Su Ta Gar taldearen azken diskoaren 10.000, eta E.H. Sukarraren lanaren beste 10.000. «Taldea hauek indartsuak dira, baina disko gutxi saltzen dituzte. Gainera, beste talde baten LPa argitaratu eta lehenengo hilabeteetan ez baduzu behar den kopu-

rua saltzen gauzak larritzen hasten dira. Gainera, azpiegitura mantendu behar duzu urtean zehar, eta disketxea martxan jartzeko inbertsio handiak egin behar izan genituen», aipatu du Ferminek.

Kakik gehitu duenez: «Ekoizpen gastuak altuak dira, taldeek nahi duten denbora pasatzen dute grabaketan eta diru asko joaten da horrela, eta ondorioz, txikiagoak izaten dira etekinak. Azken batean, hasieran dirua jartzen duena disketxea

da». Bere ustez, nahiz eta sekulako arrakasta izan oso zaila da 15.000 diskotik gora saltzea Euskal Herrian.

«Morroiak baditu milaka aurpegi»-ren banaketa zehaztuta daukate dagoe-neko Euskal Herrian, Espainian eta Europako beste zenbait herritan. Sarea antolatuta daukate kanpoan, baina Negu Gorriak taldearen bidez egindako sarea denez, oso zaila egiten zaie oraingoz konpainiako gainerako taldeak sartzea sare horretan.

berriztailea da». Berrikuntza nagusi bezala, haize musika tresnak erabili dituzte, eta ahots nahiz gitarra soinu ezberdinak lantzeaz gain erritmo-kutxa eta bateriaren soinuak ere nahastu dituzte.

Taldeko partaideen ustez, aurreko lana bere garaian izan zen ezustea izango da «Borreroak baditu milaka aurpegi». Bi diskok osatzen

dute guztira 70 minutuko iraupena duen lan hau. Mikel Cazalis baxujoleak aipatu digunez: «Oso zaila da disko hau entzuteko, gogorra. Hainbeste gauza izanik, zenbat eta gehiago entzun orduan eta gustu gehiago hartzen zaio».

«Gure jarrera» LPan baze- goen kantu guztiak lotzen zituen hari nagusi bat. Ber-

«Gure jarrera» aurreko LPan pieza guztien artean istorio bat kontatzen bazuten, lan berria ipuin bilduma dela esan daiteke.

programaketak, *sampler*-ak eta beste hainbat elementu erabili, baterian oinarritu dira hasieratik; eta hau da, hain zuzen, bi diskoen arteko ezberdintasun nabar-menena. Horrela, zenbait kantutan bi edo hiru erritmo ezberdin jorratu dituzte, batzuetan denak batera.

Lehengo bideari jarraitu eta aurrera egin dute. «Gure jarrera» lanean egin zituzten saiaketek jarraipena izan dute grabaketa honetan, baina bateriaren soinuari eman diote lehentasuna. Kakiren ustez: «Kantuak elkarren artean hain ezberdinak izanik, eta hainbeste sorpresa daudenez, nabiko

Euskal Herrian egiten dituzten kontzertuetan taldeko partaideak arduratzen dira antolaketako prozesu osoaz.

**Bilboko Alde Zaharrak
badu bere nobela:**

speed gauak

1989ko Azkue Saria

2

argitalpena

orain **795** pezetan

S U S A © (943) 37 07 38

tan, pieza guztien artean istorio bat kontatzen bazuten, lan berria ipuin labur bilduma dela esan daiteke.

Hitzak egiteko garaian laguntza ugari izan dituzte. Bertold Bretchen idazlan bat egokitu dute «Hiltzeko era ugari» izenburuko kantuan, komiki bateko testu bat moldatu dute, eta Oscar Gomez, Anton Reixa, Josean Artze, Mikel Antza nahiz Jon Sarasua ere izan dituzte laguntzaile bezala.

Ikusmin handia

Laki Arkarazok komentatu digunez: «*Gauza asko daude. Musikan dagoena bitzetan ikusten da: milaka aurpegi eta milaka modu daude zerbait adierazteko*». Horrela, grabaketan, Xabier Mõntoia, Joseba Tapia, Angel Valdes, Sonora Caribe

taldeko partaideak eta beste hainbat pertsonak ere parte hartu zuten.

Diskoan beren zuzeneko soinuaren adierazgarri diren bi bertsio landu dituzte. Mak eta Delirium Tremens taldeen «Pistolaren mintzoa» eta «Kaixo». Fermin Mugarzak komentatu digun bezala, «*iaz hiru bertsio pres-tatu genituen. Bereurer Noir talde frantziarraren kantua kaleratu genuen bi-deoan agertzen da, eta beste biak nonbait gorde nahi genituen*».

«Gure jarrera» orain dela bi urte plazaratu zuten. Nahiz eta iaz diskorik ez grabatu, ez dira geldirik egon Negu Gorriak-eko ki-deak, eta Euskal Herria, Mexiko, Italia, Bartzelona, Frantzia eta Washingtonen izan ziren zuzenean jotzen. «*Italian eta Frantzian jo-tzea ia Euskal Herrian jo-tzea bezala da guretzat*».

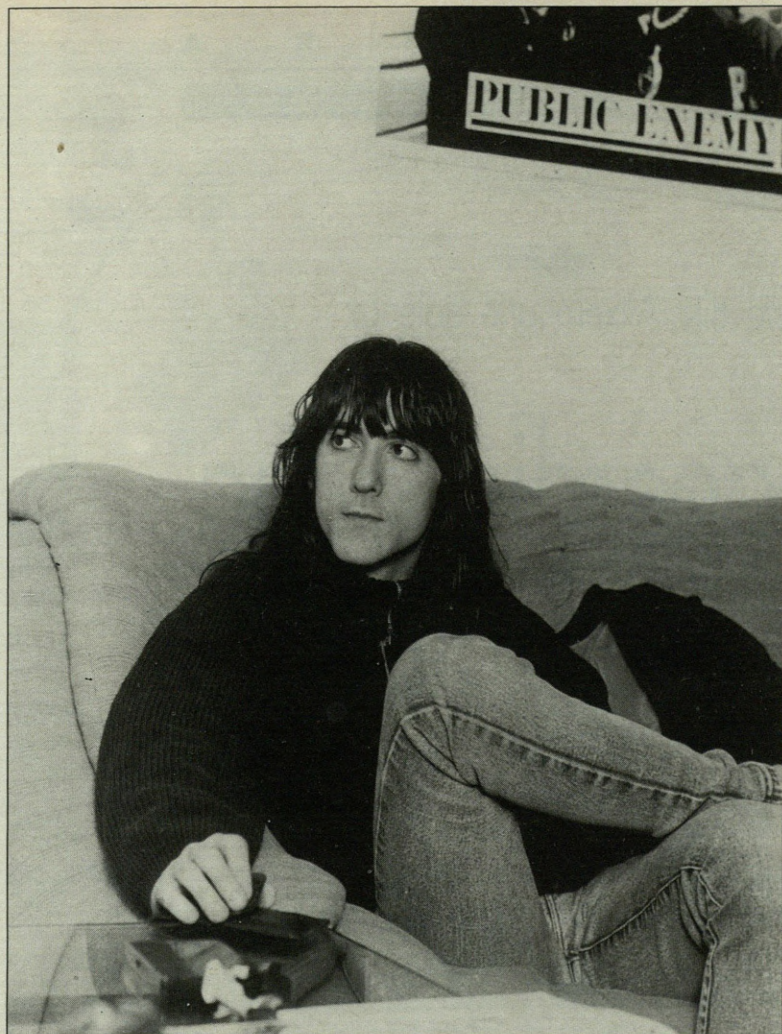
Erroma edo Parisera joaten garen bakoitzean sekulako barrera izaten dugu jendearen aldetik».

Washingtonen, Fugazi Estatu Batuetako taldea eta Chumbawamba Ingalaterrako taldearekin aritu zi-

Lana grabatzeko garaian bateriaren soinuari eman diote lehentasuna taldeko partaideek ●

ren. «Ikusmin handia ikusi genuen jendearengan. Hasieran gure bitzen itzulpe-
nez osaturiko orriak banatu genituen. Euskal Herriko historia labur bat ere agertzen zen bertan, hamar puntutan azalduta, eta ondoren, Euskal Herrira itzuli eta gero, handik bidalitako gutun asko jaso genituen».

Mexikon, batipat, harrituta gelditu ziren hango antolaketa ikusi ondoren. «Jendeak dagoeneko badaki gauzak ondo muntatzen. Leku guztietan aurkitu du-

gu kontzertuak antolatze-
gai den jendea. Zortzi tal-
dek jo genuen Mexikon eta
hamar minutuko atzera-
penarekin besterik ez zen
amaitu jaialdia». European
ere aurkitu dute horrelako

azpiegitura eta antolaketa-
rik. «Nabiz eta militanteak
izan, jende oso profesionala
da. Kontzertua antolatzeaz
arduratzeko dira, ez baka-
rrik oholtzaren atzean
pankarta jartzeaz; Euskal

Herrian askotan gertatu de-
na eta oraindik gertatzen
dena».

Ferminen aburuz, nola antolatu behar diren jakin gabe egiten dira askotan rock jaialdiak. «Hemen, sal-
buespen berezia ez bada,
gu arduratzen gara denaz
zuzenean jotzeko garaian.
Euskal Herrian egin behar
ditugun kontzertuak, aur-
kezpenak, goitik behera
antolatzen ditugu. Soinua,
kartelak, teknikariak eta
behar den gainerako jen-
dea kontratatzeaz ardura-
tzen gara».

Ahal dutenean nahiago dute prozesu osoaz beraiek arduratu. Egin zuten lehe-
nengo biran, adibidez, be-
ren soinu ekipoa ere era-
man zuten Bertzelona eta
Madrilen jotzeko.

Joxi Goikoetxea

Hizkuntzaren mugen apurtzaileak

LANAREN aurkezpena apirilaren 20an egin eta gero, Britainian izango da taldearen lehenengo kontzertua. Ondoren, maiatzean aurkeztuko dute diskoa zuzenean Euskal Herrian. Bartzelona, Valentzia, Zaragoza, Madrilen eta Galizian joko dute, eta iraila nahiz urrian bira bati ekingo diote European zehar.

Italia, Suitza, Alemania eta Frantzia arituko dira, besteak beste. «Zail da euskaraz kantatuz mugak gainditu eta Euskal Herri-
tik kanpo aritzea, baina ezin du inork esan euskaraz kantatuz ezin duzula kanpora atera». Fermin Mu-
guruzak argitu digunez, horren lekuko da

Negu Gorriak. «Zail da euskaraz kanta-
tuz ateratzea, baina zail da ere gazte-
leraz edo ingelesez kantatuz ateratzea».

Promozioan diru inbertsio handia egin-
go duen multinazional baten laguntzarik
gabe ez da erraza European ezaguna iza-
tea. «Guri ondo atera zaigu. Bideak ireki
ditugu, eta diskoak kanpoan argitara-
tzea ere lortu dugu», adierazi du Kaki Ar-
karazok. Horrela, Japonia, Estatu Batuak
eta Europako konpainiarekin harrema-
netan daude honezkero, eta nahiz eta
banaketa txikia izan, saltzen dira beren
diskoak. Esate baterako, Japonian, «Gure
jarrera» laneko 5.000 ale saldu dituzte.

Hamar urte bete ditu Altxerri arte galeriak

Abangoardia artea armarri bezala

Arte garaikidea dastatzeko aukera gutxi zeudela ikusirik, Altxerri arte galeria zabaldu zen 1983. urtean Donostian. Euskal Herriko artista gazteak bultzatzea eta abangoardia historikoak lantzea izan dira hamar urte hauetan arte galeria honen helburuak, eta urteurrena ospatzeko bere ibilbidea laburbiltzen duen erakusketa antolatu dute Miguel eta Ignacio Velilla bertako kudeatzaileek.

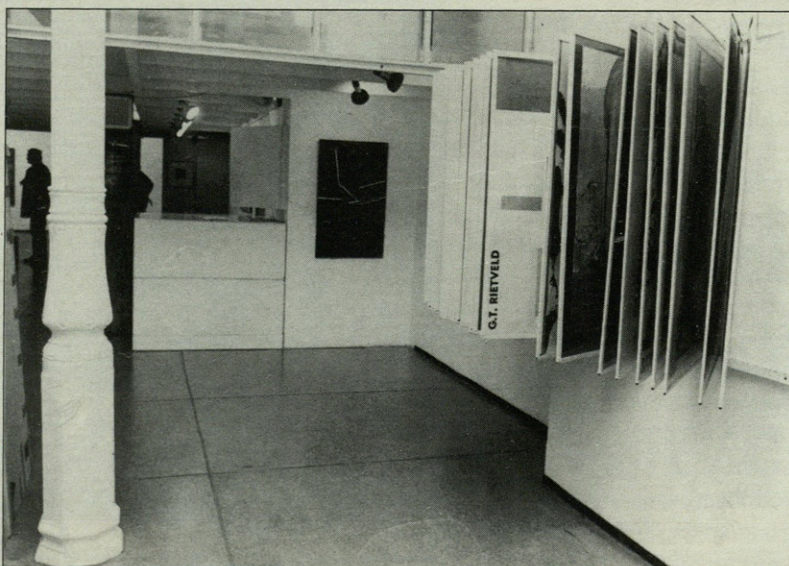
ARTE galerientzat samurrak ez diren garaiotan hamarkada bat bete du Altxerri aretoak. Hau dela eta, bere ibilbidea laburbiltzen duen erakusketa zabalik

dago bertan. Orain arte izan diren erakusketa garrantzitsuenetatik aukeratutako obrez osaturiko margo bilduma.

Erakusketa horietan parte

hartu zuten artista bakoitzaren lan bat eta Altxerrin normalean aritzen diren pintoreen obrak ere agertzen dira bilduman. Alde batetik, Goenaga, Amezttoy,

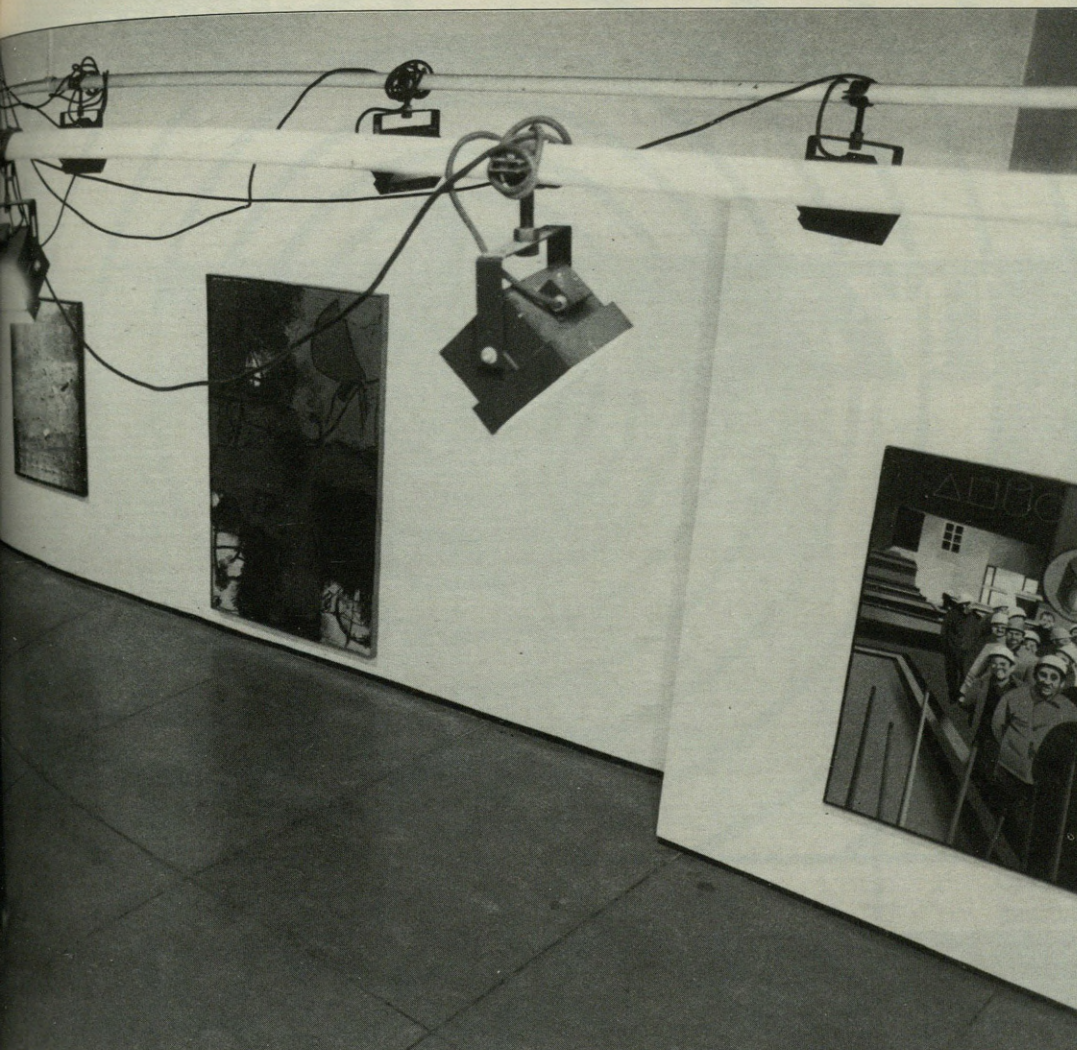
Genoves, Tapiés, Ruiz Balardi, Equipo Cronica eta Gonzalo Chillidaren lanak, besteak beste; eta abangoardia nahiz estilo berriak jorratzen dituzten margolari gazteek buruturikoak, besteak.

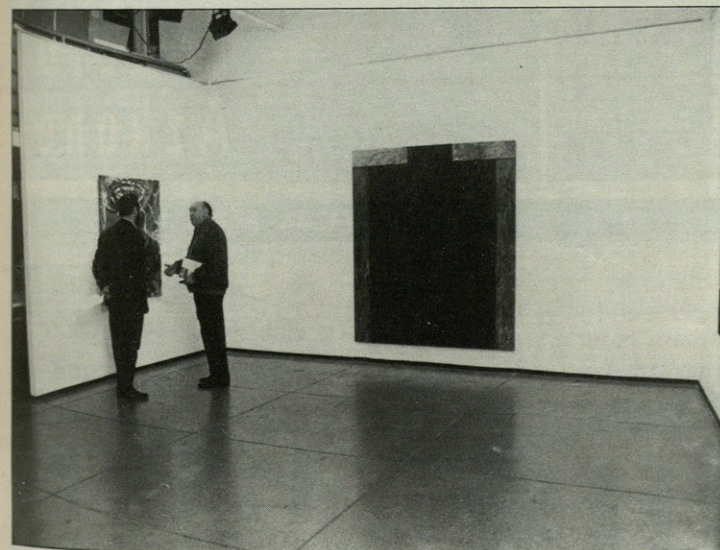
Azken hiru urteetan gazteen alde apustu egin du, batipat, Donostiako areto honek.

Gazteen aldeko apustua

Arte galeria honen helburuak bi dira: artista gazteak sustatzea eta abangoardia historikoak lantzea. Baina xede nagusia gaur egiten den abangoardia artea erakustea da. Zerbait berria ekartzen duen artea. «Gaur egun, Gipuzkoako merkatuan ezin du irauten soilik arte gaztea lantzen duen areto batek. Are gutxiago

Hamar urte
hauetan bi izan
dira Altxerri
arte galeriaren
helburu
nagusiak:
artista gazteak
bultzatzea eta
abangoardia
historikoak
lantzea.

Abangoardia edo zerbait berria ekartzen duen artea erakusten da Altxerrin.

ekimen pribatua izanik eta inolako dirulaguntzarik gabe, aipatu digu Miguel Velillak.

Garrantzitsua da berarentzat hamar urte betetzea: «Ez da obizkoa horrelako arte galeriak hainbeste

denbora irautea, baina guk lortu dugu, eta espero dezagun beste hamar betetzea. Zaila baita paisaiak edo Bidasoako baserriak lantzen ez dituen estilo hau bultzatu eta salmenta bandiak izatea».

Hiru urte darmatzate Miguel Velilla eta Ignacio bere anaiak Altxerri kudeatzen. 1990. urtean hasi eta zenbait eskultore gaztek parte hartu zuten bilduma bat izan zen antolatu zuten

lehenengo erakusketa. Nahiz eta hasierako helburu berak izaten jarraitu, azken hiru urteetan gazteen alde

egin dute apustu. «Arrisku bandiagoo dago, baina alde batera utzi dugu obizko pintura. Gainera, orain profesionalagoo da kudeaketa eta kalitate bandiagoo eskatzen dugu».

Gaur egun, paisaia eta ohizkoak diren estiloak jorratzen dituzten arte gale-riek merkatu egonkorra badute, abangoardia artean murgilduta daudenek, ber-ri-iz, salmenta urriagoak izaten dituzte. Ondorioz, ez dira asko hamar urte irautea lortzen duten arte galeriak. Beraz, Altxerri-ri badu bere hamargarren urteurrena ospatzeko arrazoirik.

Leire Arzuaga

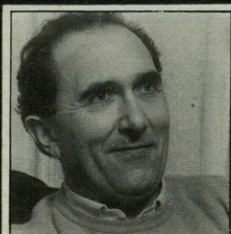
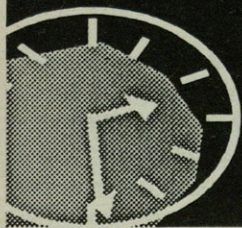
Joxi Goikoetxea

OM 1224
FM 99'8

ENTZUN!

14.30 - 16.00

KALE KANTOIAN

Laxaro
Azkune

BISECTOR

OM 1.224 DONOSTIA

LOIOLA FM 99'8

Radio
POPULAR

HERRI
Irratia

G I P U Z K O A

Aki Kaurismäki: «Hollywood hilik dago»

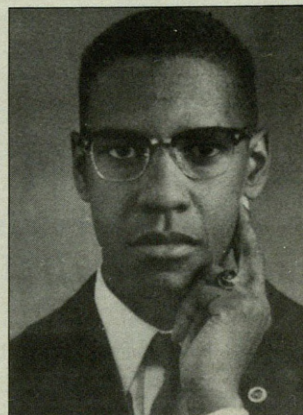
Europako zinemagintzaren aldeko apustua egiten du, duda izpirik gabe, Kaurismäki zuzendari finlandiarrak. Italian saritua proiektuz beterik agertzen da.

ARGI mintzatu da Aki Kaurismäki zinemagintzaren industrian: «Hollywood bilik dago, baina oraindik ez dira konturatu. Zorionez zinemagintza europarra oso ondo dago. Nire zinema esperantzaz beterik dago, nire pertsonaiak beti oso zorigaiztokoak direlako, ikusleak baino zorigaizto-

koagoak. Eta pantailan gauzak bizi-tzan baino okerrago ateratzen direla ikusita, jendea kontsolatu egiten da, pozik dago. Duinagoa da patatak saltzea eta ez haurrei armak nola erabiltzen diren irakatsi, eta hori da zinema amerikarrak orain egiten duena».

Europako «Nastro» saria jasotzean egin ditu Kaurismäkik adierazpenok, eta etorkizunerako lanez ere mintzatu da. Batetik Errusia, Estonia eta Finlandian gertatuko den road-movie bat, «Take care of your scarf, Tatiana»; eta horrez gain «Leningrad Cowboys me et Moses», rock talde batetaz.

J.M. Heritz

Zinema etxe handiek HIESari begira

Orain arteko mututasuna apurtuz, HIESaren inguruko hainbat filme iragarri dituzte Hollywoodeko enpresa handiek. Tri-Starrek J. Demme-ri enkargatu dio «Philadelphia» lana, Columbiak Coppolaren eskutan utzi du gaia eta «The Cure» izango da filmea; eta Warner Bros. entzat Oliver Stone arituko da «The Mayor of Castro Street» filmatzen.

Maiakovskiri buruzko jardunaldiak

Antzerkia, zinema, bideoa, erakusketa eta topaketak, denak bat etorriko dira martxoaren bukaeran Italiako Urbino hirian Maiakovski poeta omentzeko. «Orizzonti» deitu jaialdiak aukeratu du idazlearen figura laugarren ediziorako.

APIRILAK

3

■ XABIER LETE TOLOSAN

XABIER Lete Tolosan izango da apirilaren 3an Galtzaundi kultur elkarteak gonbidatuta. Kantaldia gaueko 10.30etan hasiko da **Leidor zine-man**, eta sarrerek 1.000 pezetako (50 libera inguru) prezioa izango dute.

■ ZARAMA TALDEA
LARRABETZUN

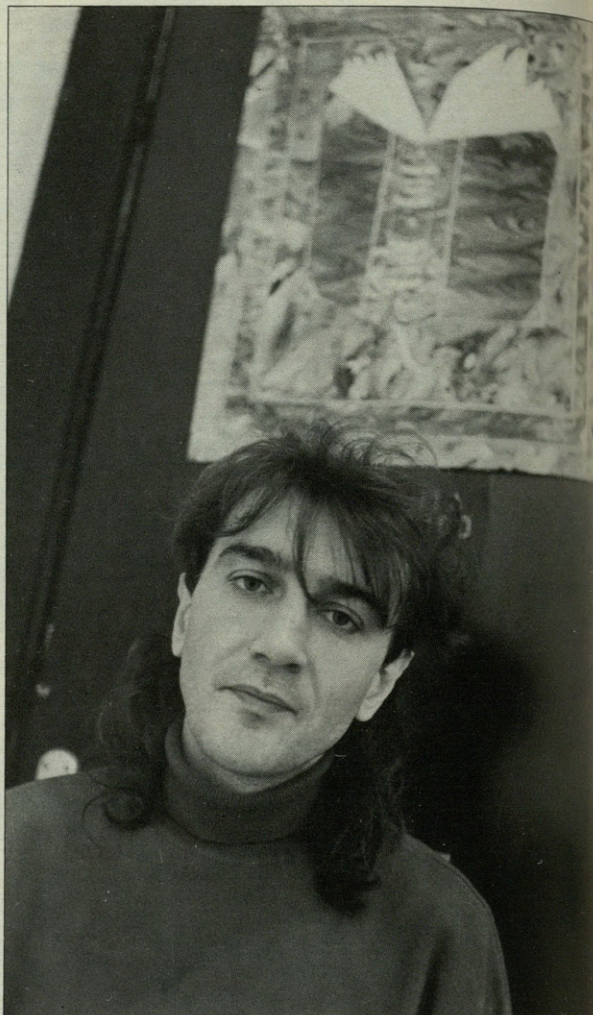
ZARAMA taldea izango dugu Larrabetzun apirilaren 3an, herri bizkaitar honetako gaztetxean. Hori Bai gazte elkarteak antolatutako kontzertu hau gaueko 11etan hasiko da, euskara eta Korrika 8aren alde. Sarrera 400 pezetakoa izango da.

■ MANEX MUTURBELTZ
KANTARIA HENDAIA

LARUNBATEAN arituko da Manex Muturbeltz kantaria Hendaiaiko Varietes zinema aretoan. Gaueko 9etan hasiko den kantaldi honetan, **Txomin Artola eta Amaia Zubiria** ere arituko dira eta sarrera 40 liberaren truke lor daiteke.

■ JOJO ETA RAMUNTXXO
BIKOTEA GASTEIZEN

AURTENGÓ Korrikaren inguruan zenbait kultur ekitaldi antolatu dira Euskal Herri osoan. Horrela, hurrengo larunbatean, **bertsolariak, trikitilariak** eta Jojo eta Ramuntxo arituko dira Gasteizko Landatxo Polikiroldegian. Gaueko 9.30etan hasiko da jaialdia, eta ohi den bezala, bere taldearen laguntzaz joko du Jojok eta Ramuntxok osatzen duten bikoteak.

FELIX ARANBURU Santurtziko artistaren lanak izango ditugu apirilaren 19tik 29ra bitarte Getxoko Kultur Etxeko aretoan. Paperak margotzeko XI. mendeko teknika erabiltzen du Aranburuk; Japonian eta Turkian liburuen azalak egiteko erabiltzen zen teknika. Papera tintatuz, erliebeak eta beste hainbat irudi lortzen ditu artista honek. (Argazkia: Xouse Simall).

Hontza
LIBURUDENDA

Okendo kalea, 4
Tel. 42 82 89 Faxe: 43 12 56
20 004 DONOSTIA

APIRILAK
4

■ NATURAREN INGURUKO ARGAZKIAK

APIRILAREN 4a bitarte **Iñaki Mezquitaren** argazki erakusketa izango dugu Tolosako Kultur Etxeko aretoan. Ohizko ikustorduan beha daitekeen erakusketa honek natura hartu du gaitzat.

■ IRIGOIEN ANAIK MIARRITZEN

HURRENGO apirilaren 4ean, arratsaldeko 5.30etan, Irigoien anaiak izango ditugu Miarritze-ko **Colisee zineman**. Behenafar hauek kostaldera abiatuko dira, beti ere euren umore fresko eta alaiarekin, Miarritze Kulturak antolatutako Euskal Kantuen errezitalen programaren barruan.

APIRILAK
5

■ FERNANDO BEORLEGIREN ERAKUSKETA ANTOLOGIKOA

DONOSTIAKO Kutxak **Garibai kalean** duen aretoan izango dugu apirilaren 5a bitarte Fernando Beorlegiren erakusketa antologikoa. Arratsaldez lan egunetan eta goizez jai egunetan ikus daitezke arrizabalagatarraren margoak.

APIRILAK
6

■ CARO BAROJAREN MARRAZKI ETA MARGOAK

EUSKAL Kultur Bidean taldeak antolaturik, Julio Caro Barojak egindako marrazkiak eta margoak ikus daitezke **Pariseko Euskal Kultur Zentroan** asteartetik aurrera. Apirilaren 30a arte egongo da zabalik idazle honen lanez osaturiko erakusketa hau.

APIRILAK
7

■ ARGAZKI ERAKUSKETA ZALDIBIAN

ZALDIBIAKO Kultur Etxean ikus ahal izango da apirilaren 7a arte Euskal Herriko txirrindularitza lantzen duen argazki erakusketa. **Euskal txirrindulari ezagunak** protagonista dituen bilduma hau, astelehenetik ostiralera ikus daiteke arratsaldeko 5etatik 8etara bitarte.

APIRILAK
10

■ URTZ TALDEA BILBOKO POLIKIROLDEGIAN

BILBOKO La Casilla polikiroldegian izango ditugu hurrengo larunbatean Urtz taldeko kideak. Bertan izango da **«Ekaitzaren Garrasia»** euren LPko kantuak antzuteko aukera paregabea

Xanti Eraso: «Mintegiak ere izango dira aurten Artelekun»

ARGIA. Zer aurki daiteke Artelekuren aurtengo egitarauan?

XANTI ERASO. Egitaraua oso zabala da, eta horrela hitz gutxitan ezin daitezke ekintza guztiak aipatu. Aurten, pasatu den urteko zenbait tailer errepikatzen badira ere —elektografia, serigrafia, argazkia edo litografia—, artista desberdin ugari parte hartuko dute. Mintegiak ere izango dira. Uztailaren 5etik 9ra bitarte, esate baterako, artearen irakaskuntzari buruzko mintegi bat egingo da Artearen Historiako irakasleei zuzenduta.

A. Noiz amaituko dira ikastaroak eta tailerretako erakusketak?

X.E. Martxoaren 17an hasi zen, Pedro Manteolak Remigio Mendiburu, Jorge Oteiza eta Eduardo Txillidaren inguruan idatzitako «Zaldun baten lorategia» liburuarekin. Eta urrian amaituko da Jesus Arpalek koordinatutako duen «Hiria pentsatu» mintegiarekin.

A. Gustura al zaude aurtengo egitarauare-

kin?

X.E. Buruan nituen ideia guztiak ezin izan ditut bete baina, tira, datorren urtean izango da tarterik hauentzat ere.

A. Kultura Saileko aurrekontuak orokorrean murriztu egin badira ere, Artelekuren kasuan mantendu egin omen dira.

X.E. Mantentze hori nahiko erlatibo da. Aurten ere 100 milioi pezetako aurrekontua jaso dugu, baina prezioak garestitu egin dira. Beste urteetan %6 edo 10eko igoera izaten genuen, eta aurten ez da igoerarik izan.

APIRILAK
11

■ EDUARDO CORDOBAREN MARGOLARIAREN OBRAK GOTORLEKUKO PABILIOIAN

APIRILAREN 11a bitarte izango dugu Iruñeko Gotorlekuko Pabilioian Eduardo Cordobaren lanak ikusteko aukera. Deigarria da pabilioi honetako solairuan jarritako **400 m²ko margo erraldoia**, aretora sartzeko garaian erakusketa honetako ikusleek zapaltzen dutena. Margoen sinbologia nabarmentzen du Cordoba margolariak, bere burua errealistatzat jotzen duen arren.

L I B U R U A K

**«KASIOPEA», MICHELE
MARINEAU. ITZULTZAILEA:
JUAN KRUIZ IGERABIDE.**

ELKAR. 132 or.

BRANKA saileko liburu berri honetan Kasiopea neska-

toaren abenturak kontatzen zaizkigu: bere ametsak, familiarekiko arazoak, udako gorabeherak, maitemineko gozogarratzak... liburu atsegina eta erraz irakurtzeko modukoa ■

«JAKIN» ALDIZKARIA.
1993KO URTARRILA-OTSAILA.
74. ZENBAKIA. 135 or.

OIHENARTI buruzko iritzia eta erreportaiak dira azken zenbaki honen gai nagusia. Berari buruz Beñat Oyarçabalek, Joseba Agirreazkuenagak eta Manex Goihenetxek idatzi dute. Beste gaiak, Joseba Intxaustiren «Granada 1492: garbiketa etniko baten bezperan»,

Agurtzane Juanenaren «Emakumezkoa Gabriel Celayaren obran», Amaia Iturbideren «Adjelibazioa I. Iri-goienen 'Argiaren barne-distantziak' en» eta ohizko «Egunen gurgpilean» ■

EUSKERAZAINTZA	
EUSKARAREN ERRI AKADEMIA	
XXII Zenbakia	1993
AURORIDEA	
Oraindik berriak: (Berriak azkenak)	Or
Euskararen Erriaren 100. urteurrenaren... Legearen 100. urteurrenaren...	1
Magisterioaren 100. urteurrenaren... Osoaren 100. urteurrenaren...	2
San Justoaren... Osoaren 100. urteurrenaren...	3
Gutierrezen eta euskararen Euskararen... Osoaren 100. urteurrenaren...	4
San Justoaren 100. urteurrenaren... Osoaren 100. urteurrenaren...	5
Arrioren eta euskararen Euskararen... Osoaren 100. urteurrenaren...	6
Mila Leturaren... Osoaren 100. urteurrenaren...	7
Leizolaen eta euskararen Euskararen... Osoaren 100. urteurrenaren...	8
Liburaren... Osoaren 100. urteurrenaren...	9
Mugimenduaren eta euskararen Euskararen... Osoaren 100. urteurrenaren...	10
Euskararen... Osoaren 100. urteurrenaren...	11
Arrioren eta euskararen Euskararen... Osoaren 100. urteurrenaren...	12
Zuzenbideak:	

**«EUSKERAZAINTZA»
ALDIZKARIA. 1993KO
URTARRILA-OTSAILA. 22.
ZENBAKIA. 66 or.**

BERE burua «Euskararen Erri Akademia»tzat jotzen duen talde honek betidanik egin du euskalkiak erabiltzearen aldeko apustua, batuaren arauak —nagusia h hizkiaren erabilera— baztertuz. Beraz, gipuzkeraz eta bizkaieraz datorkigu eta euskarari buruzko hainbat ikerketak osatzen dute: esaera zaharren bilduma, kantuak (Lekeitiokoak), *herri euskararen* eginiko grabaketak. Beren ideiekin ados egon edo ez, bihileroko konpromezua behintzat zuzen betetzen dute ■

«BERRIGARA» ALDIZKARIA.
JARDUN ELKARTEA. 1993KO
MARTXOAK 5. 98. ZENBAKIA.

BERGARAREKIN lotzen diren informazio guztiak bildu

nahi dituen aldizkari honen azala elurak eraman du, herrian eragin zituen kalteak zirela eta. Beste gai ugari ere jorratzen dira ale honetan. Elosu auzoaren arazoa, martxoak 8 Emakumearen eguna, kirol mailako berriak... ■

**«KARKARA»
HILABETEKARIA. 1993KO
MARTXOAK 19. ZENBAKIA. 22 or.**

ORIOKO aldizkari honek Itziar Olariaga, azken haiteskundeetako HBko zereन्द्रaburuarekin eginiko elkarrizketa luze bati eman dio azala, udal mailan dauken arazoei buruz hitz egingen. Beste gaiak ere badira: «Orioko gazteak eta euskarara», «Emakumearen eguna», kirolak, herriko kontuak... ■

ele

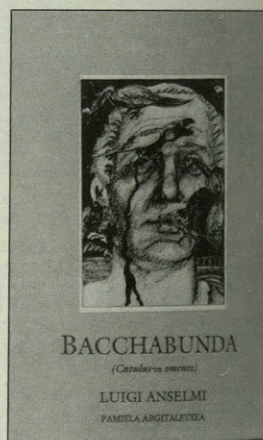
11-12

euskara batuaz

PAULO AGIRREBALTZATEGI
TXILLARDEGI
XABIER KINTANA
XABIER FALCON
PILARTXO ETXEBARRIA
XABIER MENDIGUREN
ROMAN BERRIOZABAL
INAKI GAMINDE
JOSE RAMON ETXEBARRIA
MIREN AZKARATE
PAULO IZTUETA
PATXI URIBARREN
FITO RODRIGUEZ

Diputazio kalea 3 - 1. eskuina 48009 Bilbo
Tel.: 424 17 10

izan zaitez harpidedun!

**«BACCHABUNDA
(CATULUS-EN OMENEZ)»
LUIGI ANSELM. PAMIELA.**

1992. 58 or.

POESIA liburu labor hau —J.E. Urrutia «Kapo»ren marrazkiez hornitua— idazle klasikoengandik edana dago. Izenburuak esan bezala, Catulus da gehien agertzen dena, baina poe-

taren poema labor askoren aurretik Seneca, Ovidio (eta egungo asko ere bai) aipatzen dira ■

«BITXILANDIAKO ANIMALIA MIRESGARRIAK». STEFANO BENNI. ITZULTZAILEA: KOLDO BIGURI. EREIN. 1992.

109 or.

BERE munduko animaliak banan-banan sailkatzen ditu egileak lan honetan, hartz tenislaria, txori izozkigilea... Marrakzi lana goi mailakoa da, Pirro Cunibertik egina. Benetan harrigarria eta bitxia lan hau, animaliak maitatzen ikasteko aproposa ■

«EHIZTARIA». RICHARD STARK. ITZULTZAILEA: IÑAKI MENDIGUREN. ELKAR. 1993.

188 or.

LITERATURA beltzaren

puntako ordezkaria dugu egilea Estatu Batuetan. Eleberri honetan aurkeztu du beste lau eleberrietan ere protagonista izango den Parker pertsonaia. Lapur profesionala, hiltzailea hala egokituz gero, mafiarekin ere nahastuko da istorio honetan ■

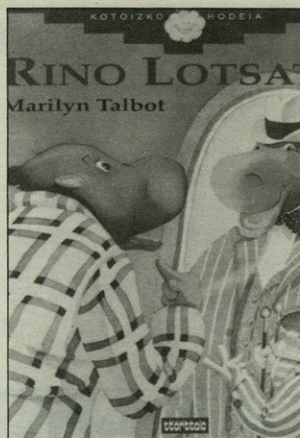
«TALDE DINAMIKA ETA HIZKUNTZ IRAKASKUNTZA»

URRASPIDE 14.

IÑAKI BEREZIBAR.

AEK. 1992. 182 or.

EUSKALDUNTZE eta alfabetatzerako materiala sortzea helburu duen «Urraspide 14» zenbaki honek 175 joko proposatzen ditu eskolak ematean erabiltzeko. Osagarri, jokoei buruzko teoria orokorra, aholku praktikoak eta teknikak ■

«RINO LOTSATIA». MARILYN TALBOT. ITZULTZAILEA:

ITZIAR OLABERRIA.

TTARTALO. 1992.

UME ipuin labor honek Rino hipopotamoa du protagonista. Lotsatia denez gero, ez du kalera irten nahi. Baina badu Satur izeneko adiskiderik, kalera ateratzen lagunduko diona ■

«TXUKUNAGO IBILTZEN DA KOSTAKO TRENA». PELLO

ESNAL. BRUNO. 1992. 107 or.

BERTSOPAPERGILE ezagun honen lana gertuagotik ezagutzeko aukera ematen du bilduma liburu honek. 107 bertso guztira, sarituak denak, amaieran lan proposamenerako aukera ematen da, bertsoen gainean lanik egiteko ■

B E G I B E L A R R I

L I B U R U A K

Soweto? Euskal Herria baino hobeto

HAMARGARREN alea kalean dago jadanik. Azken «Napartheid» hau txoko eta bazter guztietara heltzen ari dela dirudien honetan, muga gaitzat harturik, hamargarren saiaketa hau berezia da oso. Taberna batean erosi, eta plastikotxo kentzen hasi behar, harrigarria badirudi ere, zer nolako eskaintza. Krisi garaia ez omen dira muga eta oztopo euskal komikiarentzat; ohizko komiki oparoaz aparte, «Hego ekialde urruneko legenda» eta disko txiki bat denon gozamenerako, iriak, barreak eta musika, berdin. Negu Gorriak zein Huajaloteak. Hau da hau komeria!

Nahiz eta hari nagusia muga bera izan, badira beste zenbait gai ere, hauen artean gaztetzeeen nabarmena da, ale honetan badira gaztetzeeen inguruko hainbat irudi eta komiki, Bilbokoaren inguruan bat eta oso bi-

txia berau; bestea, edozein herri arrunt batean gerta daitekeen elkarrizketa batean oinarritzen da, aitona zaharra eta biloba gaztearen artekoa alegia, kexak, zalantzak, gogoetak edota buruhaustekak. Bestela ere aipagarriak dira oso atzerri eta espetxetik bidalitako lanak, bat «Welcome to Muga York» hiriburu iparamerrikarretik bidalia eta Kittu Laskarain Itsasuko intsumisoak bidalitako irudi sorta bestea. Irudimen osoz iruditutako berrogeita hamar orrialde mugagabe baino gehiago, eta gu helmugara heldu ezinik, irribarrez lehertu beharrean, mugak apurtzeko irrikitan.

Euskara eta irudia funtsa, barrea eta gogoeta helburu, muga gaitzat, musika laguntzaile gisa, azken batez «Napartheid» komiki bat eta zerbait gehiago da. Hamar aleek maisutasun

NAPARTHEID Komikia. 10. ALEA.

1993KO MARTXOA.

bat erakutsi dute, gizaki zuriak inposaturiko kateak eta mugak hautsi nahian, borrokarako helburu argia ei dute, baita esku gogorrak ere, komiki, irudi eta garaipenerako.

PATXI GAZTELUMENDI

T E I L A K

■ «GEUREA MARATOIA»

ORDIZIAKO Jakintza ikastolako arduradunek, urriaren 3an bertan egingo den Kilometroak-en edizio berria aurkeztu zuten. Logotipoa eta lema aukeraturik dituzte dagoeneko: «Geurea maratoia». Egun bateko jarduna ez dela, ikastoletako lana fondoko korrika saioa dela adierazi nahi dute, honela. Euskara komunikazio tresna iruditatzeko txalaparta eta eguzkia, beroa eta esperantza dakartzana, izan dira logotiporako aukeratuak.

■ ARRATIAKO BAKE EPAITEGIA

ZEANURI eta Dimako udaletako osoko bilkurek atzera bota dute, euskaraz ez dakielako, Espainiako Justizia Ministerioak Arratiako Bake Epaitegirako izendatutako idazkaria. Izan ere, urtarrilaren 29an Madrilek hartu zuen erabakiari alde aurretik ere erantzun zion Mankomunitateak, legerien arabera, EAEko bi hizkuntza ofizialak ezagutzea eskatu eta bailarako biztanle gehienak euskaraz mintzatzen direla gogoratuz.

■ BARAKALDO ANTZOKIA ETA EHU

BARAKALDO antzokiak eta EHUK elkarlanerako akordioa sinatu dute, eta honen arabera, bi erakundeok antzezlan bat ekoiztuko dute urtero. Taularatzeaz unibertsitateko Antzerki Gela arduratuko da, estreinaldia Barakaldo Antzokian egingo dela. Honez gain, hitzaldiak, debateak, mahainguruak eta ikastaroak elkarrekin egiteko konpromezua hartu dute.

■ ARESTIREN POEMAK MUSIKARA

ARESTIREN hiru poema ezezagun musikatu ditu Rafael Castro musikagileak, CM disketxearen eskutik. «Nora?» obra poetak eta berak batera egin zutenetik, ez du haren urratsik galdu. Oraingoan, 1965etik gordeak zituen poemak baliaturik, hiru *lieder* osatu ditu, eta Atxuko Kudo japoniar sopranoak jarriko die ahotsa. Estreinatzeko deirik ere jaso du, Donostiako Hama-bostaldia nahiz Barakaldoko Antzokiaren eskutik.

«Dozena bat zinemagile on dago egun, eta era berean, egitura industrialak azken arnasean dago. Zinema itotzen ari da, inoiz ez da bain gaizki egon, krisia erabatekoa da, eta politikariak berdin die».

Imanol Uribe, zinegilea. Egin, 93-III-21.

«Gauza berriak izendatu eta adierazteko moldaketa egokia uztartuko duen gure zein den asmatu behar dugun. Bestela, erdarazko itzulpen butsa suerta daitekeen hizkuntza hits, kaxkar eta mamirik gabean erortzeko arriskuan gara».

Amaia Iturbide, idazlea. El Diario Vasco, 93-III-15.

«Gure literatura kolokan dago beti, gure hizkuntzen osasuna hizkuntz komunitatetik kanpo dauden aginteen esku baitago, ez funtsezko arazoetan baina bai neurri handi batean».

Koldo Izagirre, idazlea. Egunkaria, 93-III-21.

TXUTXU - MUTXUKA

EUSKAL HERRIKO ABESBATZAK KATALUNIARA

EUSKAL Herriko Abesbatzen Elkartek asmo berriak iragarri dizkigu oraingoan. Izan ere, Kataluniako Elkartearekin sinaturiko akordioaren arabera, urriaren 10, 11 eta 12an, hiru taldek Katalunian hainbat emanaldi egiteko aukera izango dute. Eta abenduaren 4, 5 eta 6an hango hiru talde izango ditugu Euskal Herrian. Aurrera begira, abesbatza gehiagorentzat aukera izan dadin pentsatu badute ere, bizi dituzten diru arazoek ez diete horretarako aukerarik ematen. Honezaz gain, Hondarribian abiarazi dituzten zuzendaritza ikastaroetan, 109 gazte —19 eta 25 urte bitartekoak— ari dira parte hartzen. Etor-kizunerako altxor polita, haxe.

«Literatur sarietako obra irabazleak biltzen dituzten liburuen banaketa kaskarra izateaz gain, berehala desagertzen dira liburudendetako apaletatik».

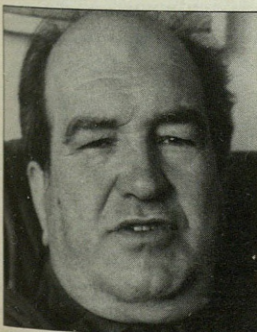
Gerardo Markuleta, idazlea.
El Diario Vasco, 93-3-24.

«Euskara ikasten ari naiz. Emaztea irakaslea dut, eta bere alboan, euskaraz abesten bukatuko dudala sinesten dut».

Mikel Erentxun, abeslaria.
Egin, 93-III-19.

«Hiru euskal eskultore behar dituzu bakarra osatzeko».

Pedro Manterola, margolaria.
Egunkaria, 93-III-19.

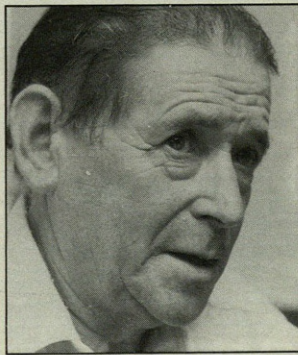

NOR - NORI - NORK

I. ZARRAOA

EITBko zuzendaria telebistako galtzetan estu dago. EA-EUEk PSOE eta PNVren esku dagoela esanez salatu du. PSOEek, PNVren proiektuari erantzuten diola dio. HBk, haren jostailua dela. Eztabaida puri-purian, ezpata dantza honetan Iñaki Zarraoak EITBren aurpegia garbitzeko botikarik aurkituko al du? ●

LAZKAO TXIKIRI

arnasa ere laguntzaz ematen diote duela bi hilabetetik, tronbosia eta gero. Dagoen egoeran, luzerako egoitza egoki bat behar duela adierazi diete Donostiako Poliklinikako medikuek, familiakoei. Lazkao Txikiren kontzientzia argitzen ez den arren, aurrera begira hobera egin dezan espero dugu lerroon bitartez ●

K. LANDAK

Europako hizkuntza minorizatuaren aldeko zuzenketak aurkeztu dizkio, hauek arautzeko Bruselan eztabaidatzen hasi diren «Killikea» txostenari. HBren xedea onarturiko 9 hizkuntzez gain, besteen eskubideak praktikan onartzea eta Estatuaren barruko aniztasun linguistikoa bermatzea dela adierazi du ●

JAKIN BEHARREKOAK

✕ MATERIALA: Gazteek botak edo oinetakoak erosi behar izaten dituzte sarritan eta horrelako ibilaldi baten aurretik erostekotan, ez da komeni erosi berri diren oinetakoekin abiatzea. Haurretik hiru zpalau bider ibilitakoak baldin badira hobeto. Euririk edo hotzik ez egin arren, motxilan beti jertse eta euritakoa eramatea komeni da.

✕ JATEKOAK: Janari aldetik ere, nahikoa da etxetik ondo gosalduta ateratzea eta ondoren ogitarrekoren bat edo fruta apur bat eramatea. Antolatzaileek ere barnatuko dituzte jakiak.

✕ INFORMAZIOA: Gehiago jakin guras gero, hona hemen apirilaren 25ean burutuko diren sei ibilaldietako antolatzaileen telefonoak:

Jaizkibel Mendi Taldea (Pasai Antxo): 64 45 73. Aitzarte Mendi Taldea (Donostia): 28 49 08. Sociedad Deportiba Idiazabal: (80 12 08). Aloña-Mendi Elkartea (Oñati): 78 08 10. Indamendi Mendi Bazkunea (Zumaia): 86 03 55.

Azken urteotan, Gipuzkoako Diputazioaren laguntzaz, herrietako mendi taldeak antolatzen ari diren ibilaldien arrakastak gazteen artean mendizaletasuna suspertzen ari dela adieratzen du.

Gazteentzako ibilaldi neurtuak Gipuzkoan zehar

AZKEN urteetan, gazteen artean mendizaletasuna suspertzearen, Gipuzkoako Federazioa eta mendi elkarten artean elkarlan polita ematen ari da. Besteak beste, urtero ibilaldi neurtuak antolatuz. Ibilaldi hauek bailaraka antolatzen dira eta datorren apirilaren 25ean sei burutuko dira Gipuzkoan: Pasai Antxon, Donostian, Alegian, Idiazabalen, Oñatin eta Zumaian.

GAZTEENTZAT antolatuta daude, irteeretara joateko euren eskoletan egiten dute izen ematea, eta dagokion

herriko mendi taldea arduratzen da gainerakoa antolatzeaz. Gazteen artean bi maila desberdin daude, 11-14 urte eta 14-16. Lehenbizikoentzat 9 kilometro inguruko txango bat prestatzen da eta nagusienentzat 14 kilometro ingurukoa —lau bat ordu atsedenaldi eta guzti—.

Baina zer da ibilaldi neurtu bat? Izenak, akaso, zehaztasuna eta diziplina kutsua dauka, baina finean mendian egindako ibilaldi soil bat da. Ibilbidean zehar kontrol-gune batzuk daude

eta gazteek —edo dena delakoek— postu horietatik pasatu eta bertan zigilua jartzen diete. Gazteentzat antolatutako hauetan ez dira ordutegi zehatzak jartzen, bakoitzak bere kasa burutzen du eta kitto. Helduengana, normalean, leku finakoak eta ordutegiak izaten dira baina, egia esan, nahiko ordutegi malguak. Kontua ez da nork bukatzen duen lehenago baina, berriro ere egiaren izenean, Tolosako 14 Orduak edo Hiru Handiak moduko ibilaldietan lehiaketaren zentzua gero eta gehiago indartzen ari dela dirudi.

DEBA Bailarako aurtengo gazteen ibilaldi neurtua, esaterako, Oñatin burutuko da eta bertako Aloña-Mendi elkartekidea den Antonio Lopez de la Calleren esanetan, «ibilaldi hauek eskaintzen duten aukerarik onena obizko lekuetatik alera eta leku berriak ezagutzea da. Iaz Deban 1.000 bat gazte bildu ziren eta aurreneko antzerako kopurua espero da ■

Irteera proposamenak

APIRILAREN 4erako Donostiako Egia auzoko Aitzarte Mendi Elkartek irtenaldi berezia antolatu du, bazkide eta bertara hurbildu nahi duten guztientzat.

Urtegitara joko dute, aitzartetarrek igandean, Nafarroa aldera. Lehen urratsak Leuntza urtegitaraino eramango ditu eta handik, 1.064 metroko altuera duen Zuatxipi menditontorrera igoko dira. Beharakoan, Labaienera joko dute. Asmoa da bertan, babarrun jana egitea, baina auke-

ran uzten dute azken eskaintza hau.

Prezioa oso merkea da, 900 pezeta (45 libera) baino ez —babarrunak alde batera, noski! Ez al dakizue merkatuan zein garesti dauden!—.

Beraz, izena eman nahi duenak bi aukera ditu: Donostiako Egia auzoko Duque de Mandas pasealekuan dagoen Aitzarte Mendi Elkartera jo edota auzo bereko Xabier Elkartera joatea. Telefonoz, berriz, 29 22 78, 21 32 92 edota 27 36 99.

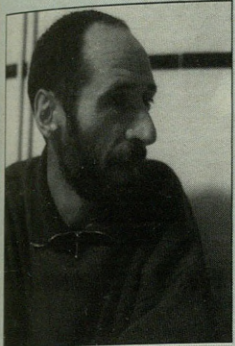
MOKO FINA

● MOKO FINA ● MOKO FINA ● MOKO FINA ● MOKO FINA

HURA OTORDUA!

JEXUX ARZALLUS

Bertsolaria

Txapela ala sonbreroa?

Ez da Jexux Arzallus sos handiko jakiekin ametsetan aritzen den horietakoa, azaz lagunduriko babarrunekin gustura baino gusturago gertzen dena baizik. Baita esnea eta taloa suertatuz gero ere. Aurrean plateran jarrita, Jexuxek ez dio ezeri muzinik egingo, nahiz eta txerrikiak eta jaki koipetsuak baino, beste edozein gauza nahiago izaten duen. Primerako sukaldaria, lantegian berak prestatzen du lagunentzako bazkaria, aurrean topatzen dituen denak nahastu eta eltzean sartuta. Zenbat eta jaki gehiago nahastu, orduan eta gusturago bera. Nafarroako Bertsolari Txapelketako txapela jatzeko garaia pasatu zaiolakoan, sonbreroa erosi behar duela adierazi digu Jexuxek. Sonbreroa jantzita, edo jantzi gabe, dena den, Sokoako «Pantxo» eta Urruñeko «Bergerie» jattetxeetan ez garela gosez geratuko adierazi digu.

Patxi Bisquert aktoreari menua

AKTORE ezaguna, azken bolada honetan antzerkira itzuli eta Euskal Herriko bazterretan ari da «Betizu» lana antzezten.

Beraz, egoki etorriko zaion menua eskaintzeko orduan, bere gustuak eta aktore baten adimen eta energia beharrak kontuan hartu behar dira.

Hasteko, entsalada bariatua antxoia marinatuekin (gordinak, bezperatik olioazpinetan edukita).

Ondoren, babak, urdaiazpikoarekin salteatuak, orain hasten baita baba-garaia. Haragitarako, berriz, idi buztan gisatua, patata purearekin; behar adinako indarra emango diolakoan nago.

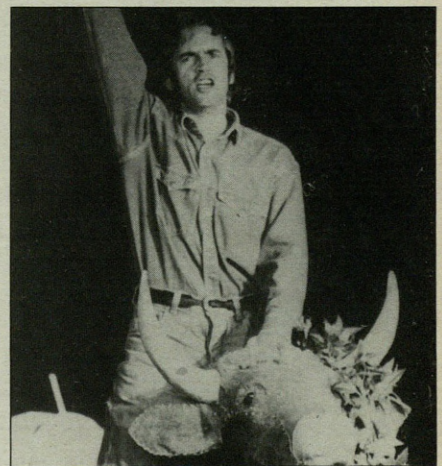
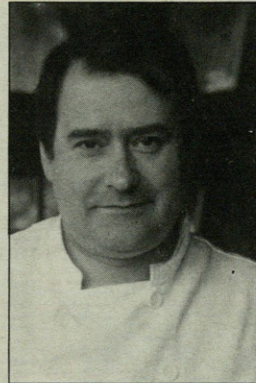
Guzti hori bustitzeko, Nafarroako ardo beltz onen bat aukeratuko nuke, egokia bazkari osorako.

Postrerako, azkenik, gazta-tarta marrubi-saltsarekin.

BOST IZARRETIK GORA

HILARIO

ARBELAITZ

Hainbat filme burutu eta gero, azken bolada honetan antzerkigintzari eutsi dio berriro Patxi Bisquertek.

Zorionak Arbelaitz!

ZUBEROA jatetxeko sukaldaria den Hilario Arbelaitzek Gastronomía saria jaso du. Hain zuzen ere, 1992ko sukaldaririk hobereena aukeratu baitute Estatu espainiarreko sariketa batean. Gure zorionik beroena gure aspaldiko lankidea den horri.

ARGIA

SABEL FINA

Patata gratinatuak

OSAGAIK

LAU LAGUNENTZAT

Patata kilo bat ● gatza ●
intxaur ehotua ● tipula
hautsa ● bi arrautza ● 1/4
litro esnegain ● 1/4 litro
esne gaingabetu ●
baratzuri hautsa ● 150 gr
Gouda gatza ● bi koilaraka
gurin ● koilarakada bat
olio

PRESTATZEKO ERA

Gratinatutako patatak ezin hobeak dira urdaileko arazoak dituztenentzat, jakia oso arina baita liseriketarekin. Plater goxo hau

Urdaileko arazoak dituztenentzat plater ezin aproposagoa da patata gratinatua, oso arina baita eta liserierraza.

prestatzeko nahikoa da patatak zuritu, garbitu eta zerratan moztea. Ondoren, azpil batean jarri zerrak eta gatza, intxaurra eta tipula bota dena ongi nahasteko. Arrautzak irabiatu egin behar dira, esnegaina, ba-

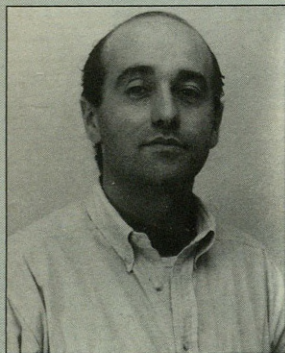
ratxuria eta esnearekin batera. Molde batean jarri patata zerrak hiru geruzatan eta geruza bakoitzaren gainean esne saltsa pixka bat botako dugu, gaztarekin zizprizintzeko ondoren. Gurinarekin guztia estali eta 200

BATA ZURIA ERANTZITA

JOXERRA
AIZPURUA

Elhuyar-eko kidea

Infiniturako bidean, ametsetan

ZENBAKI-SEGIDEN azterketa betidanik izan da erakargarria niretzat. Mota askotako segidak daude, baina segida baten gai-kopurua oso handia denean segida horrek duen joeraren arakaketak amets egitera bultzatu nau behi baino gehiagotan. Batzuetan aipatu joera infinitua izaten da, besteetan zenbaki bati edo batzuei hurbiltzea eta azkenik indeterminazioa. Indeterminazio-mota batzuen analisia, hain zuzen, izan da arratsalde bat baino gehiagotan fikzioaren mundura garraiatu nauena.

Lurraren historia eta gizaki bakoitzarena ere ekintza-segida bat da. Gizakiona finitua den bitartean Historiarena ez dakigu ziur finitua ala infinitua den. Gizakien artean, eskuarki, ekintza-segidak nahikoa konstante izaten dira,

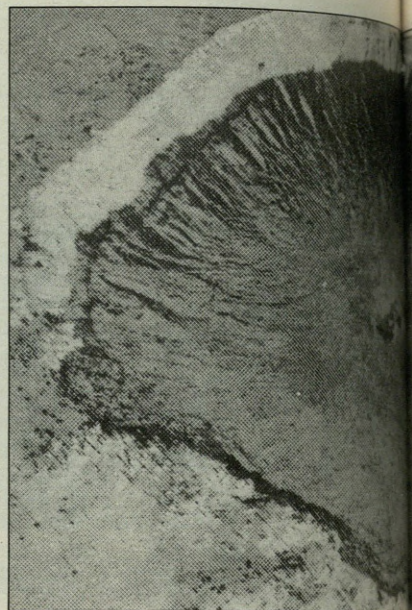
hau da, joerak begien bistakoak izaten dira. Baina zenbaiten ekintza-segidaren joera, nahiz eta susmatu existitzen dela, ez da hain bistakoa izaten. Eta egia esan, jende hau da gehien interesatzen zaidana.

Indeterminazioen artean bat ber infinitu izan da gehien txunditu nauena. Jakin badakit indeterminazio-mota hau gaingitzailek dagoen, gehienetan e zenbakiaren laguntzaz gaingitzen dela, baina emaitzara ailegatzeko erabili behar diren metodoen eraginez zenbaki eta eragiketei buruzko pentsamenduak aldatu behar izan ditut. Dena den, emaitza atzitzerik izan dudanean eta hori finitua izan baldin bada poza baino plazerra sentitu izan dudala aitortzen dut.

Joserramon Etxebarriaren ekintza-segidaren joera indeterminatua da niretzat, baina indeterminazio-mota hori bat ber infinitu izatea nahiko nuke. Beraz, ez dakit indeterminazio-mota hori e zenbakiaren laguntzaz gaingitzailek izango den, baina nik Joserramonen ekintza-segidaren joera finitua izatearekin amesten dut.

Hala ere, Joxerramon, arestian esan bezala, zu bezalako jendea da gehien interesatzen zaidana.

20.000 tona meteorito heltzen dira Lurrera urtero. Kopuru honen zati handi bat ez da zientzilarien eskuetara heltzen, kontrabandistek aurrea hartzen dietelako.

Meteorito puska bategatik deman

ZIENTZIAREN munduan murgiltzen direnen kezkarik nagusiena, mendeetan zehar, Lurraren eta bertan loratu diren bizitza mota desberdinen jatorria zein izan zen argitzea izan da.

Galdera hori erantzun ahal izateko, hainbat iker-tzailek izarretara begiratu dute, eta Michel Maurette biofisikoak argitaratu berri duen «Izar ehiztaria» liburuan hitzetan adierazi du horren arrazoiak: «Meteorito puska bakoitza Eguzki Sis-

temaren genesiko historiaren orri bat da».

Maurette etengabe meteorito bila aritzen diren biofisikoen taldekoa da. Hauek deskubritu dute Australian 1969an aurkitutako Mur-chinson-en Meteoritoaren barruan (4.500 milioi urtekoa) osagarri organiko batzuk daudela, zelulak sortu ahal izateko beharrezkoak diren lipidoen antzekoak. Hori litzateke Lurraren bizitzaren sorburua ulertzeko giltzarria.

Prezioak ere ilargiari begira

ESPAZIOTIK etorritako meteoritoak bildumazten dituzten artean, piezarik preziatuena Ilargia lehen aldiz zapaldu zuten astronauta estatubatuarrek ekarritako puska bakarra da. Inork gutxiak daki gaur egun non dagoen hari hori. Merkatu beltzean galdu zen duela urte batzuk eta bere prezioa zero askoz jantzia dagoela diote.

Hala ere, bada ilargitik erorritako meteorito gehiagoren berri. Guztira 12 omen daude, eta hauek ere oso garestiak dira. Martetik etorritako meteoritoak ere oso garestiak dira merkatuan.

«Sexua, droga eta rock&rolla» estetikaren aginduz

IRUDI eta moda kontuetan zaletuak garen asko, barre algarra galantak eginak gara orain hamabost-hogei urteko argazkiak ikusteko aukera izan dugunean. Bati-pat, gure ezagunen bat edo familiakoren bat tarte-egokitu bada. Parise, Londres, New Yorkeko edota beste edozein hiri kosmopoliteko mugimendu hippy, *beat* edo psikodelikoak Eus-kal Herrian indar handirik

izan ez bazuen ere, ez ziren horregatik makalak ordukoek erabilitako 'piurak'.

ALDE horretatik, belaunaldien arteko etena edo, uka ezinezkoa zela sinetsi izan dut. Baina, herrietako inau-terietako moztaroen izarra horixe bera zela antzematen hasi nintzenetik, susmo txar-rrak otu zaizkit etengabe. Moda hori berriro helduko zela, alegia. Eta epelkerian gainera, arrazoi kontestata-riorik gabe. Usteak ez zaizkit erdi ustelak gertatu.

ZORITXARREZ, badakit, orain hogei urteko argazki horietan ikusi ditudanen antzean, hemendik hainbat urtera besteen barreak jasan beharko ditudala ahalik eta umorerik onenean. Nik ere moda kontuak estuki jarrai-tzen baititut, nahiz eta beti saiatu nire ukitu pertsonala nabarmen uzten

ESTHER EZEIZABARRENA

J HELDU DIRENAK

✕ **KOLOREAK:** zuri-beltzak, kolore biziak eta loredunak, marradunak (marineroak) edota pastelak (urdin argia, meloi kolorea, arrosa).

✕ **OIHALAK:** gardenak, puntuzkoak, kotoizkoak, garbitzen errazak, plantxa-tu beharrik ez dutenak.

✕ **JANZKERA:** gona luzeak, galtza zabalak, jertse, niki eta alkandora estuak (ge-rria beti agerian), jaka amerikarrak. Gehiegizko apaingarriak (belarrita-koak, gerrikoak, pultserak, lepokoak, sonrero edo pamelak). Mexikarren eta indioen imitazioak.

✕ **OINETAKOAK:** Kolorez biziak, takoi handi-laukiak, oina agerian uzten duten sandaliak.

✕ **ORRAZKERA:** Kalpar lu-zeak, batzuetan atzean bil-duak, kopeta agerian edo begiak ikusten ez direla.

Horregatik jarraitzen dute ikerlariak meteorito berriak aurkitu nahian. Baina arerio gogor bat agertu zaie azken urteetan: kontrabandistak. Urtero Lurrera erortzen di-ren 20.000 tona meteorito-ren bila aritzen dira hauek ere atsedetik gabe, gero eta jende gehiago baitago ikatz puskak diruditen harri hauek etxean apaingarri gi-sa jarri nai dituztenak. Ho-rron truke diru asko ordain-duz, noski.

Dirua izan da, hain zuzen ere, kontrabandisten ugaltze horren arrazoia. Zortzi or-duz lanean aritu ondoren, sei harri lor ditzaketela kal-kulatzen da. Munduan zehar dauden 5.000tik gora bil-dumarien apalak betetzeko.

Eratu ere egin dira kontra-bandolariak. Suitzan, adibi-dez, bere bezeroak katalogo baten bitartez hornitzen di-tuen kontrabandista baten berri izan da duela hilabete gutxi eta, dirudienez, infor-mazio iturri diren meteori-toak babesteko eskaria egin dute zientzilariek.

Hippyen tankerakoak barra-barra agertzen ari dira. Moda jarraitzen dutenek, eguraldi ona heltzen denerako, gerria agerian utziko dute.

TELEBISTA-IRRATIA

• TELEBISTA-IRRATIA • TELEBISTA-IRRATIA

BOTOIA SAKATU AURRETIK

IKUSI BAIETZ

● Astelehenean, apirilaren 5ean, **Euskal Herriko Txirrindularitza Itzulia** abiatuko da. Ostiralerako bitartean, bost etapetako amaierak ikusgai izango dira ETBn: Errearteria-Errearteria; Errearteria-Ibardin; Bera-Gasteiz; Gasteiz-Lemoiz; eta Zumarraga-Sta. Barbarako erlojuaren aurkakoa. Lehen lau etapak 15.20etan, eta azkenekoa 11.55etatik aurrera.

● «Alfred Hitchcocken ordua»ren 28. atalean: «Segada». Peg, senarraz asper-asper eginda dago eta John Cochran bere idazkariarekin dabil. Bien artean, Ted erahiltzeko plana burutuko dute. Oste-

guna, apirilaren 8an, 24.00etan.

● Futbolera zaletuei, Espainiako Ligako partidua eskainiko zaie, larunbatean, apirilaren 10ean, 20.25etan: **Ath Bilbao-Barcelona**.

● Igandean, apirilaren 11n, «**Kaleko Legea**» telesailari hasiera emango zaio. Adam Beaudreaux detektibea da eta Grady Jamieson arte martzialetan trebea. Vietmanen batera ibili ondoren, 20 urte beranduago, berriro elkartuko dira. Abenturak nagusi.

● Igandean ere, «Ikuskaria» saioan «**Mikel Laboaren** zuzeneko emanaldia aurkeztuko zaigu, 22.30etatik aurrera.

Oroimenik gabeko amodioa

ASTEAZKENAK 7,

21.40etan, ZINE GAUA:

«OVERBOARD». ZUZENDARIA:

GARRY MARSHALL.

ANTZEZLEAK: GOLDIE HAWN,

KURT RUSSELL ETA EDWARD

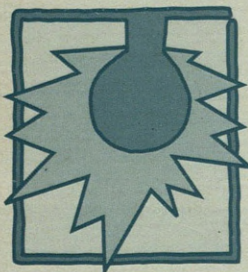
HERMANN.

OROIMENA galdu duen emakume baten eta zurginaren arteko amodio istorioa kontatzen da filmean. Zurginak, bere lau seme-

alaben ama dela sinestaz, ten dio emakumeari. Ematearen paperean, galdutako iragana berreskuratzen hasten da. Komedia honetan oroimenaren hariak arakatzeko egindako saioa, horretan geratzen da, saio luzean. Halako filmeen antzera, aitzakia nagusia zitekeena bigarren mailako argudioa bilakatzen da irudien puzzlea osatzean ■

Oroimena galtzeak dakarren noraeza hartzen du arrazoitzat askeazken gaueko pelikula. Horretara, emakume aberats baten mundu kontrajarriak arakatzeko saiatzen da.

ARGIA

ren harpidedun izan nahi dut

48 ale eta Euskal Kulturaren Urtekaria jaso nahi ditut etxean

Orain ARGIAren harpidedun eginez gero, beste aldizkari baten urte osoko harpidetza dohainik izango duzu. Gurutze batez adieraz ezazu zure hautua:

☐ Larrun (urtean lau ale) edo

☐ Susa, (urtean bi ale)

ARGIA: Industrialdea 1-2. LASARTE-ORIA 20.160 Tel. 37 15 45 Fax. 36 10 48

IZEN DEITURAK

HELBIDEA

HERRIA

HERRIALDEA

Tfnoa

BANKU EDO AURREZKI

KUTXA

SUKURTSALA

SUKURTSAL ZKA

KONTU ZENBAKIA

HARPIDETZA SARIAK (BEZ barne): Hego Euskal Herria: 10.300 pzt. / Ipar Euskal Herria: 685 libera / Espainia: 10.300 pzt. / Beste atzerriak: 13.450 pzt. / Airez: 21.300 pzt.

Igor Sota: «Elgoibartar guztien irrati izatera iritsi nahi dugu»

Elgoibarko Zazpiki Irrati librea lau haizetara lanean dabil, 1984eko abenduaz geroztik. Igor Sota, lan-taldeko partaidearen hitzetan, «Irrati librea izanik, gaur egun dauzkan eragozpenei aurre egitea ez da lan makala». Hala ere, asteazkenetik igandera arteko programaketa zabal eta ugari bat daukate. Diru guxti eta traba asko izan arren, lan egiteko ilusio eta gogorik ez zaie inondik inora ere falta.

ARGIA. Noiztik lanean Zazpiki Irratian?

IGOR SOTA. Duela zortzi bat urte, ideia batzuen artean, irrati bat sortzeko asmoa zabaldu zen. Gazte jendeari, irtenbide bat emateko asmoz sortu zen.

A. Zein da zuen gaur eguneko egoera?

I.S. Irrati librea garénez, ez gaude inon erregistraturik, zeren eta eskatzen dituzten baldintzak ezin baititugu bete, eta guztia autofinantzaketaz lortu dugu.

A. Zuen egoera ikusita, nondik ateratzen dituzue baliabide ekonomikoak?

I.S. Hasiera batean, Udaletxetik diru laguntza bat izan genuen, baina amaitu zen. Jaietan, txosnatik eta urteroko kuestazioa medio, txanpon batzuk eskuratzen ditugu.

A. Lan talde bezala, nola zaudete antolatuta?

I.S. Borondatez aukeratutako sei pertsonako taldetxo bat gara, aldatzen joaten dena, guztiak herriko gazteak.

A. Zer motatako programa-zio eskaintza egiten duzue?

I.S. Ia ia programa guztiak euskaraz egiten ditugu eta asteazkenetik igandera bitartean, 20 programa inguru aireratzen ditugu.

A. Zein dira zuen irratia-aren helburuak?

I.S. Ideia minimo batzuk onartu zituen asanbladak. Besteak beste, adierazpen askatasunaren defentsa eta elgoibartar guztiei, inongo trabarik gabe, nahi dutena adierazteko aukera ematea. Euskarari bultzada bat emateko ahaleginetan gabiltza.

A. Etorbizunerako zein da zuen iparra edo erronka?

I.S. Irratia itxiko ote duteneko kezka badago, baina ez dugu horretan pentsatzen. Epe luzerako asmoak, lokal berri bat, eta programak ugaritu eta gehiago sortuz gero, aurrera! Hala ere, gure asmo nagusia, adierazpen askatasunaren defentsarekin batera, elgoibartarren irrati gaiztatzea da.

IKUSITAKOAK IKUSITA

Ikuskaria

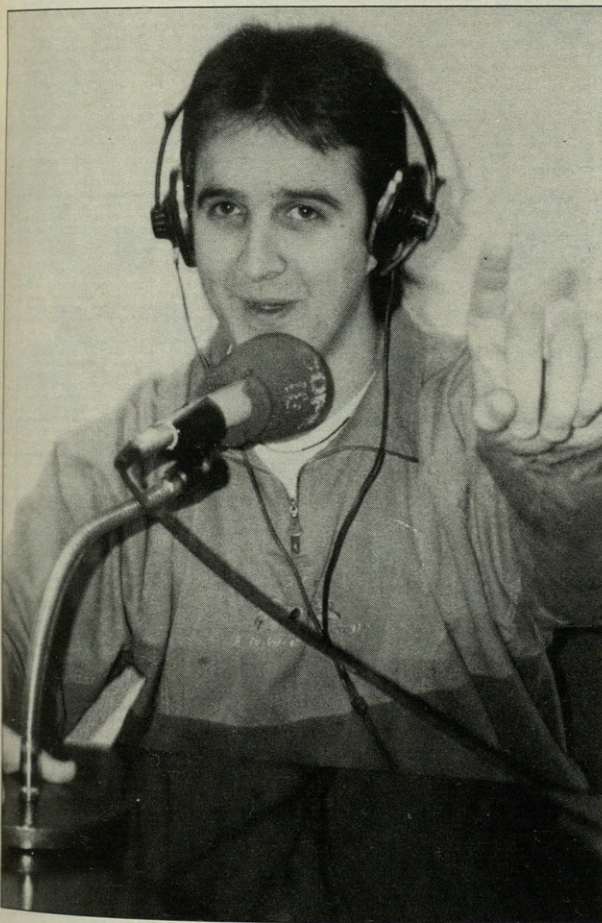
Azken aldian ETB-1ek eskaintzen dizkigun programa berrien artean, Jesus Mari Gabilondok aurkezten duen «Ikuskaria» izenekoak daukagu. Honi esker, mundu osoko eskenatokitian ikus daitezkeen ikuskizun bikainenaz goza dezakegu igande gauez (nahiko ordu onean gainera, 22.30etan).

Atsegina da jakitea talde klasikoek nahiz abangoardistek ETB-1ean ere bere lekua badaukatela. Agian aukera zabal honen barnean gaur egun Euskadin egiten diren ekitaldiek ere izan beharko lukete bere tartetxoa.

Telesaio honen ezaugarri esangaratsuena bi hauek aipa ditzakegu. Batetik, edozein talde edo obrari buruz ikuspegi orokorra eta sinplea ematen dela, sakontasun edo konplexotasun handitan sartzeke. Eta bestetik, ugaritasuna, edukin nahiko —eta batzuetan arras— desberdina (eta honen bestez aberatsa eta zabal) ematen baitzaigu saioz saio.

Beharbada, lehengo aspektuari helduz, eskertuko genuke eskainiko zaigunaren azterketa sakonagoa egitea, hasieran Gabilondok egiten duen sarrera xumearen orde. Edonola ere, geure poza adierazi nahi dugu ETB-1ek honelako programa bat emititzen duelako, aipatu azterketak beharko lukeen denbora beste leku batetik ateratzea ez bailitzateke seguruenik batere erraza. Konformatu behar!

FERNANDO VILLAR

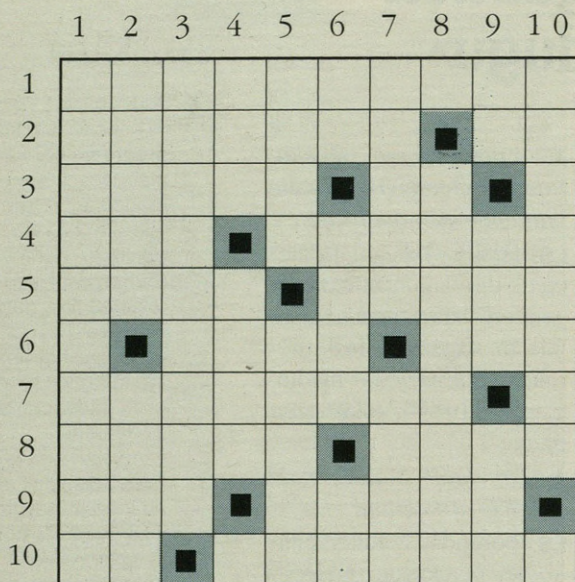

Bi eta Bat umorezko telesaila dator berriro ETBra. Donostiako pisu batean gertatzen diren kontuak izango ditugai nagusizat.

JON ODRIÓZOLA

Denborapasa

Gurutzegrama

EZKER ESKUIN: 1.- Itzulpen lanak. 2.- astakirtenak. Gauero egin ohi dugu. 3.- Aldrebesak. Zilararren sinbolo kimikoa. Nitrogenoaren sinbolo kimikoa. 4.- Gor. Trebeak, abilak. 5.- Eskaini eta ez eman. Soro. 6.- Bokala. Garaia, sasoaia. Niri, du. 7.- Euskal Herriko herrialde bat. Lehenengoa. 8.- Emakume izena. Toka, noa. 9.- Azido erribonukleiko. Hegazti exotikoa. 10.- Modu atzizkia. Puxika.

GOITIK BEHERA: 1.- Eskolak. 2.- Arto irinez eginiko opila. Barre. 3.- Ziurtatzearen egintza eta ondorioa. 4.- Ezeztia. Gipuzkoako hiria. Mila. 5.- Bizkaieraz, azeri. Arabako herria. 6.- Haur hizkeran, musu. Gabarrak. Osmioaren sinbolo kimikoa. 7.- Gaia. Zintzoak. 8.- Kontsonantea. Ondasunak gordelek dauden toki edo kutxa. 9.- Aluminioaren sinbolo kimikoa. Ihardun. Suitzako ibaia. 10.- Komunak. Bat.

Kate hitzak

Letra kopuru desberdineko hitzak ageri zaizkizu ondoan. Helburua zera da, eskuineko taula osatzea, puzzlea bailitzan. Pasa ezazu hitz bakoitza dagokion lekura, kontuan harturik hitzok ezker eskuin eta goitik behera joan daitezkeela.

8 letra

Badukezu
Erakutsi
Liluratu
Udalekua

7 letra

Amatatu
Azalera
bazkari
Irudiak

4 letra

Aker
Aran
Arau
Aroa
Atun
Biba
Bila
Bizi
Daki
Dema
Edan
Erak

Fika
Gari
Gaza
Iban
Irak
Noan
Onak
Otia
Sein
Zapi
Zaro
Ziri

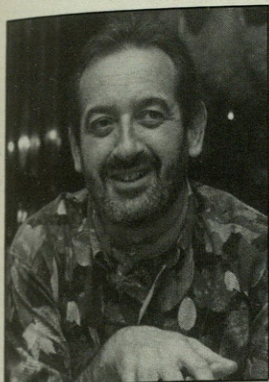
2 letra

Al
Iz
Ka
Ne
Ot
Pi
Ra
Ut

3 letra

AEK
Ari
Ira
Zan

ERANTZUN zenbakidunak bete ondoan, pasa ezazu letra bakoitza
gokion goiko taulako laukira eta grabatuan ageri den pertsonaiaren izena,
euskal sukaldari ospetsu baten izena alegia, ageriko zaizu.

1	2	3	4	5	6		
7	8	9	10	11	12	13	14

		Utzi	▼	Beltz bihurtu	▼	Atearen inguru	▼	(Ald.) Ikas eta Ari
		Gezi-arma		Lilitegiak		(Ipar.) Zoaz		
Adar osua	▼	Imozko kolpea	▼	Eztiak	▶			▼
Kalapitari	11	Irriastakorrak		Laztana			14	
▶		▼		▼				
		4						
Pago	▶			Arazo	▶			... egin, begiratu
Euskal sindikatua				Nortasun agiria			10	
▶		Leherkari ezaguna	▶	▼		Bat	▶	Sufrea
		Tona		13		(Errep.) Txori mota		Su
Norait atzikia	▶	▼	Euskaraz eta kitto!	▶		▼	(Errep.) Nahia	▼
Zezen ikarritua			Amaren senarra				1	Ez zakar
▶		Afrikako estatua	▶	▼			▼	
		Non atzikia			9			... egina, total egina
Behi-zain	▶	▼		Iodoa	▶	Gaiso	▶	▼
Emakume izena				Z bikoitza		(Errep.) Txori mota		8
▶				▼		▼		Nitrogenoa
	3							Bokala
Phurlean	▶	Gezi tikiak	▶				▼	
				7				12

—Hieroglifiko a—

ME MI
MO MU

Arabako herri bat

Aurreko asteko soluzioak

Gurutzegrama

				P	E	D	R	O	
				O	L	E	A		
			●	E	●	A	●	U	●
			E	R	O	M	E	N	A
●	P	●	E	●	A	N	O	R	A
N	A	Z	K	A	G	A	R	R	I
●	D	O	I	L	O	R	R	A	●
B	E	R	N	I	Z	●	A	N	D
●	R	A	●	A	P	E	T	A	●
L	A	B	O	R	E	●	U	●	A
●	●	I	R	I	N	A	●	I	Z
D	I	O	●	A	A	●	I	L	A
●	I	A	Z	●	K	A	N	E	L

EZKER ESKUIN: 1. Iheslariak. 2. Zirauna. Ta

Ume, Ka, D, I, 4, Ka, Burdina, 5, Aldizkari, 6

Deitura, 7. Tira! Aida! 8. Zahia. Lu. B. 9. Ak. Arran

10. Konkor. Ari.

GOITIK BEHERA: 1. Izukaitzak, 2. Himalaiako

Ere, D. Rh. N. 4. Sa. Bidaiak. 5. Lukuze, Arc

Anarkia. Rr. 7. Ra. Datila. 8. I. Diruduna. 9. At. r

Or. 10, Kaia. A. Bai.

Hieroglifikoa: Lapurdi

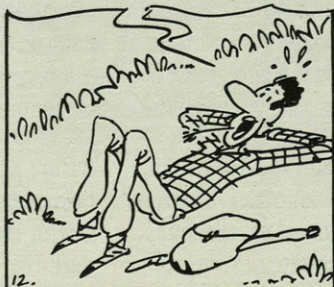
B	E	L	E	I	G	E	L
M	E	T	A	I	A	G	U
I	R	A	B	A	Z	I	U
R	O	U	R	A	N	T	Z
U	I	R	R	I	E	K	U
U	R	R	A	A	N	I	S
D	U	R	A	A	I	T	A
E	M	A	K	U	N	D	E
B	A	T	U	D	A	L	E
A	R	I	N	U	A	R	E
I	A	I	O	A	K	E	R

Hitz
Kateatuak

KAKU

ZEIN GUSTORA BIZI
NAIZEN ERLOJURIK GABE!

KRISTON
LASAITASUNA...

TXARRENA DA EZ DAKI-
TELA NOIZ JAN HAMAI-
KETAKOA!

Epaileen kontraesanak

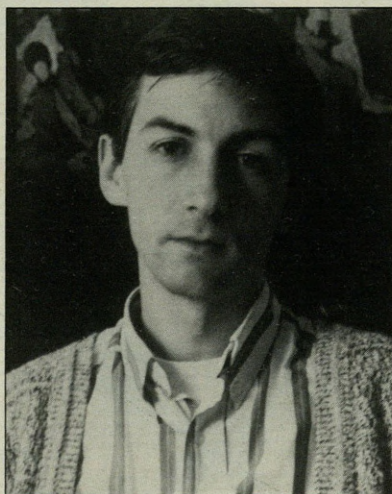
BI urte pasatu dira intsumisioaren gaiaren inguruko lehenengo epaiak eman zirenetik, eta honezkero egin liteke desobedientzia zibil mota honen aurrean lege penalak egikaritzeko erabilitako irizpideen analisia. Eta, maila honetan, nabarmena da irizpide komun baten falta.

Intsumisioaren kasu-tipoaz hitz egiten dugunean, bi gauza frogatutzat ematen dituen epaia dugu mintzagai: gazte batek soldadutza edo ordezkoa egiteari emandako ezetza, eta jarrera hau gaitzesten ez duen gizartea.

INTSUMISIOAK jasotako babes sozial honek zazpi erantzun desberdin eragin ditu epaileengan.

Epaiketa militarretan emandako epaiek —gutxi izan dira—, muzin egin diote babes honi eta 18 hilabetezko zigorrak ezarri dituzte.

Auzia epaitegi zibilen eskuduntza izan denean, batzuen iritzia izan da gizarteak soldadutzaz edo intsumisioaz duen ikuspegiak ez duela zigorrean eraginik izan behar. Ondorioz, ezarritako gutxieneko zigorra urtebetekoa (1992-1-1 baino lehenagotik soldadutzari intsumiso direnzentzat) edo hogeita zortzi hilabeteakoa izan da (ordezko zerbitzuari intsumiso eta 92-1-1 ondorengo soldadutzari intsumisoentzat). Gogoan izan dezagun urtebeteko espetxe zigor hori jasota, baldin eta aurrekari penalik ez baduzu, ez zaituztela espetxeratzeko. Horrek esan nahi du 92ko urtarrila baino lehen egin bazara soldadutzari intsumiso ez duzula espetxera joan beharrik izango; haatik, egun bat beranduago edo soldadu-

R A F A E L S A N Z

KEMeko kidea eta abokatua

tzari beharrean ordezkoko zerbitzuari egin bazara intsumiso, ezarriko dituzten zigorra bikoitza eta gehiago izateaz gain, gainera bete egin beharko duzu.

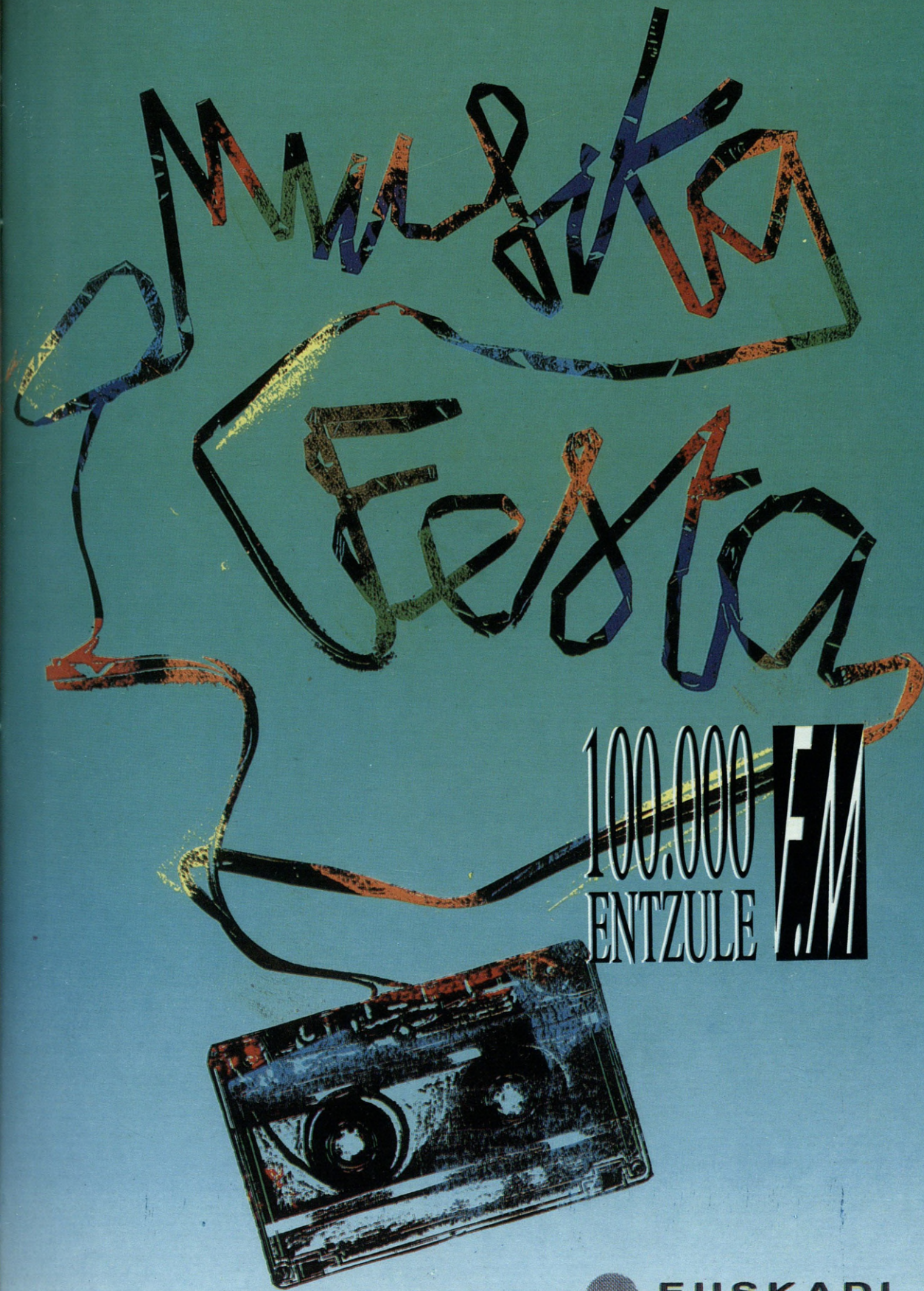
Kasu berdin baten aurrean emandako jarrera desberdin honek bultzatu ditu urtebeteko zigorra zuten intsumisoak sekula ikusi gabekoa egitera: aske geratzeko aukerari uko egin eta, beren borondatez, espetxeratzea eskatu zigor handiagoa duten kideekiko elkartasuna adierazteko.

Beste auzitegi batzuen arabera, gizarteak intsumisioa ez gaitzestea kontuan hartzekoa da eta hainbat zirkunstantzia aringarri eta salbuesleak baliatzen dituzte. Ondorioz, urtebetetik beherako zigorrak ematen dituzte (hots, betetzen ez direnak), edota aske uzten dituzte. *Premiazko egoera morala* aipatu dute batzuetan;

arrazoi altruistek eraginda jardutea besteetan; *debekuzko errorea* jasan izana ere erabili dute.

EBAZPIDERIK ez duen arazo baten gainean erabaki behar dute epaileek: batetik, lege penala ezarri behar dute juridikoa ez den arazo bati —politikoa eta soziala baizik— irtenbidea emateko; bestetik, lege horri edozein arauk izan behar duen gehiengoaren kontsentsua falta zaio. Hau da, epaileak bere aurrean daukan jarrerak berezkoak ditu desobedientzia zibila zilegiztatzeko baldintza guztiak: ez dago inolazko indarkeriazko jarreretan oinarrituta, areago, gizartean hain sustatuta egotearen arrazoia da jarrera horrek gaitasuna duela bere baitan biltzeko *bake kultura* baten funtsezko baloreak. Baloreok elkarbizitzaren oinarriak une zehatz batean errotzen dituzte, gatazken ebazpidez ideia militarra gaitzetsi egiten dute, eta, finean, soldadutza, desagertu beharreko orbain bezala ikusten dute.

Horregatik, intsumisioaren arazoa ez da intsumiso zigortuarena, gizar-tearena baizik; bake aukera bat gatazutatako gazteak zigortzen, bere ize-nean omen, ikusten duen gizartea. Hau dela eta ezin da errepresioa erabili intsumisioen aurka; eta hala egiten denean epaileek modu kontraesankorretan jarduten dute. Horregatik daude gero eta intsumiso gehiago, eta horrexegatik intsumiso bat espetxeratzen den orduko handitzen da soldadutza eta armadaren zilegitasun eza.

100.000
ENTZULE

EUSKADI

GaT A

FM

1992an

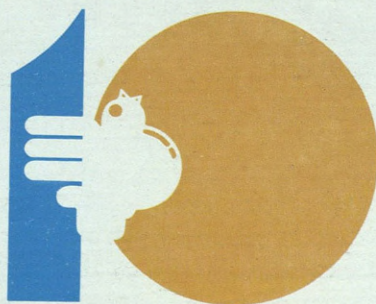

EUSKADIKO LEHEN KOMUNIKABIDEAK HAMAR URTE BETE DITU

Hamar urte pasatu dira eta badirudi atzo bertan izan zela. 1982an Euskal Irrati-Telebista martxan hasi zen. Gaur egun, bi telebistakate eta lau irrati-emisora dituela Euskadiko lehen

komunikabidea da dudarik gabe: bai entzulego alde-tik eta bai jendearen partaidetzagatik.

Oraindik badago zergirik, proiektu berriak, helburu berriak...

HAMAR URTE